

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen:

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Afdeeling
Generale Staf van het Dep. van Defensie. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren.
A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f12.50 per jaar. Losse Nummers f1.50

101ste JAARGANG

No. 8

AUGUSTUS 1932

INHOUD

	Blz.
Reorganisatie, door D. BROUWER	564
Troepenvervoer per Auto, door H. POLIS	575
Boekbespreking	587
Aan den Zelfkant der Ontwapeningsconferentie	588
Tactiek en Vuurtechniek der Artillerie, door A. T. C. OPSOMER	596
Lessen uit de Krijgsgeschiedenis, door J. J. C. P. WILSON	611
Een Cursus in den Luchtbeschermingsdienst	614
Gegevens vreemde Legers	615
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht.....	616
Uit de Vakpers	624

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS - 's-GRAVENHAGE - 1932

REORGANISATIE¹⁾

DOOR

D. BROUWER,

Kapitein der Infanterie.

Reorganisatieplannen, die voornamelijk het wapen der Infanterie betreffen, zijn niet van de lucht. Die zucht naar reorganisatie spruit voornamelijk voort uit den drang naar bezuiniging en uit den wensch naar het militair-technisch betere.

Van deze beide, naar reorganisatie dringende of tot reorganisatie dwingende, factoren is, objectief gezien, de laatste de belangrijkste, doch in feite is de eerste de domineerende. Dat zulks het geval is kunnen we betreuren, maar we hebben het als een feit te aanvaarden. Dit neemt niet weg, dat, om het reorganisatievraagstuk niet een vertroebeld aanzien te geven, er de nadruk op dient te worden gelegd, dat bezuiniging niet de belangrijkste factor *mag* zijn. Ieder, die, niet noodgedrongen, bezuiniging als uitgangspunt voor reorganisatie neemt, toont, m.i., dat hij het legervraagstuk niet begrijpt.

Ons militielegerstelsel door den dwang der noodzakelijkheid ontstaan.

Tot 1922 bezaten we, zooals bekend, de organisatie COLIJN, waarbij, voor de infanterie van het veldleger, de vredesorganisatie gelijk was aan de oorlogsorganisatie. Van de C.Cn. af waren de Cn. der vredesonderdeelen, Cn. der oorlogsonderdeelen. De bij die Cn. noodige staven waren, althans in kernen, aanwezig. Zelfs voor de L.W. Bataljons waren actieve officieren of gewezen beroepsofficieren als Cn. aangewezen. Weliswaar was er gerekend op het bekleeden van commando's door verlofsofficieren, doch, in hoofdzaak bij het veldleger slechts in de rangen van luitenant en bij de L.W. Bataljons in de rangen van kapitein en van luitenant. Wel werd reeds voor 1914 van politieke zijde, in het bijzonder door de linksche partijen, aangedrongen op een ruimere encadreering met verlofskader, om aldus meer te komen in de richting van een militieleger, doch de richting „militieleger”, meer bekend onder den naam van richting „volksleger”, zou de verwezenlijking van haar ideeën eerst in de toekomst kunnen vinden.

De mobilisatie bracht echter groote veranderingen. De veldlegerbataljons werden spoedig met Reserve-bataljons versterkt. Later werden naast de L.W. Bataljons, Res. L.W. Bataljons en nog later Etappen-Bataljons opgericht. Om in verband met deze legeruitbreiding in den toenemenden kadernood (die toch reeds bij het uitbreken van de mobilisatie aanwezig was; men denke hierbij vooral aan de L.W. Bataljons) te voorzien, werden verlofsofficieren en lager kader in massa opgeleid. Gewezen beroepsofficieren werden tot Res. officieren benoemd. Houdt men er verder rekening mee, dat groote aantallen beroepsofficieren naar de sterke Depots en naar bijzondere functies, buiten het

¹⁾ Deze beschouwing werd geschreven vóór het verschijnen van het rapport der commissie Welter, zij heeft door dit rapport echter verhoogde actualiteit gekregen. Red.

directe troepenverband staande, moesten verdwijnen, dan baart het geen verwondering, dat, ook al waren de Bataljons en hogere commando's nog hoofdzakelijk door beroepsofficieren (w.o. van het N.O.I.L.) en gewezen beroepsofficieren bezet, een overgang van het kaderleger ¹⁾ naar het militieleger ²⁾ plaats vond. Waar deze overgang binnen 4½ jaar geschiedde kan moeilijk sprake zijn van een vergroeiing, van een geleidelijken overgang, van het kader — tot (naar) het militieleger. Het „militieleger 1918” was een opportunitetsleger. De moreele basis, waarop een militielegerstelsel moet berusten, n.l. een groot samenhoorigheidsgevoel van het volk en de bereidheid tot persoonlijke offers, was, dank zij de bekende „perikelen”, aanvankelijk aanwezig. Deze moreele grondslag kromp echter, naarmate de mobilisatie langer duurde, meer en meer in, om in 1918 zelfs bij een deel van het volk in zijn tegendeel, t.w. een wantrouwen in het eigen leger, om te slaan.

Zoo beschikten wij in 1918 over een militieleger, doch het was een quantiteitsleger en in geen deele — zooals uit het vorenstaande moge volgen — een qualiteits-militieleger.

Op dezen grondslag moest in 1922 onder den drang der omstandigheden worden voortgebouwd.

Nu kunnen we, uit een militair oogpunt, dankbaar zijn, dat het legerstelsel „POP” niet is aanvaard en dat we de reorganisatie „VAN DIJK” hebben gekregen en erkennen, dat de toenmalige Regeering gered heeft, wat er op militair gebied te redden viel; dat ons in 1922 een deugdelijk legerstelsel is geschonken, kunnen we niet zeggen.

Het oorlogsleger werd, vergeleken met den toestand van vóór 1914, uitgebreid, door de L.W. Bataljons te vervangen door een aantal Res. regimenten, waardoor reeds een groot aantal hoofdofficiersplaatsen meer moest worden bezet, niet alleen zonder dat de aanvoer van voldoende hoofdofficieren verzekerd was, doch met een gelijktijdige inkrimping van het aantal hoofdofficieren in de vredesorganisatie. Dat het bestaan van een militieleger afhangt van de mogelijkheid om te oefenen in oorlogsverbanden, werd niet naar waarde geschat. Voor de Res. regimenten werden die oefeningen, gezien het gering aantal te houden herhalingsoefeningen, zelfs niet mogelijk gemaakt. De opleiding van het lager dienstplichtig kader, de voortgezette opleiding van de res. officieren, werden niet in verband gebracht met de eischen, die het aanvaarde militielegerstelsel met zich bracht. Terwijl de voor de opleiding te verwerken leerstof was vergroot, werd de eerste oefentijd belangrijk verminderd en werd zelfs, in het bijzonder voor het hoofdwapen, een tweesoortig, naast elkaar staand, opleidingssysteem aanvaard. Dat op een dergelijke organisatie critiek niet kon uitblijven, baart geen verwondering. Integendeel, het wekt verbazing, dat door sommigen gepropageerd werd en wordt, dat berust moet worden in een dergelijke organisatie, omdat . . . het leger rust noodig heeft of omdat — zooals ik kortgeleden hoorde beweren — ons legerstelsel historisch gegroeid (sic.) zou zijn.

Terugkeer naar het kaderleger niet mogelijk.

Nu een legerstelsel, als het tegenwoordige, is aanvaard en terugkeer tot een wijze van legervorming, waarbij een meer domineerende plaats aan het beroepskader was gelaten, niet mogelijk is, moet het thans aanvaarde stelsel,

¹⁾ De benamingen „kaderleger” en „militieleger” zijn hier en verder slechts genomen in hun relatieve beteekenissen

waarvan de organisatorische vormen niet à priori zijn vastgelegd, groeien. Doch voor dien groei mag de vredes-organisatie geen belemmering zijn; integendeel, deze moet zich aan dien groei aanpassen. Maar (en nu wordt hier nog eens teruggekomen op den factor bezuiniging), waar we hier te doen hebben met een legerstelsel, waarmede ervaring moet worden opgedaan en dat dus niet „af” is, mag de bezuiniging niet van overwegenden invloed zijn bij reorganisatieplannen. (Intusschen heeft de bezuinigingsdrang naast zijn, uit noodzakelijkheid geboren, bestaansrecht als goede zijde, dat het legervraagstuk scherper belicht en bekeken wordt, dan wanneer die drang niet aanwezig ware).

Het aanvaarde legerstelsel groeit en het heeft een nieuw kleed (nieuwe organisatie) noodig.

Het aanvaarde legerstelsel groeit.

Eerst dient te worden vermeld, dat met de oude richting in het leger, die zich door een zekere geringschatting voor het verlofskader kenmerkte, reeds lang is gebroken, dank zij de ondervinding in de mobilisatie met dit kader opgedaan. Hoewel die ervaring niet „maszgebend” mag zijn voor de wijze, waarop het verlofskader in vreedstijd moet worden gevormd, is zij toch van voldoende gewicht geweest, om den anti-verlofskader-geest te doen verdwijnen.

De opleiding van het lagere verlofskader, is, vooral door dat kader bij de recruten-opleiding te werk te stellen, verbeterd. De voortgezette opleiding van de res. officieren is sedert eenige jaren aangepakt. Een opleidingsvoorschrift, dat de, in 't bijzonder voor den korten eerste-oefentijd zoo noodzakelijke, eenheid van opleiden brengt, is bij het hoofdwapen gedeeltelijk ingevoerd, gedeeltelijk in bewerking.

Het legerstelsel groeit, we gaan vooruit. We zijn er echter nog niet, nog lang niet. Willen de bovenbedoelde reeds aangebrachte verbeteringen voldoende resultaat hebben, dan is het noodzakelijk, dat tot *decentralisatie van arbeid* en tot *concentratie van arbeidskrachten* wordt overgegaan. De eerste opleiding van lager kader en manschappen, de voortgezette opleiding van res.officieren en de mobilisatie-voorbereiding, eischen immers op zichzelf, de volle werkracht van de er mede belaste officieren en onderofficieren. De huidige organisatie staat deze noodzakelijke verbetering in den weg en om die reden *moet* die organisatie gewijzigd worden.

In een vorig artikel in dit blad heb ik, *bij wijze van voorbeeld*, aangegeven, hoe die reorganisatie zou kunnen geschieden.

Het zij mij vergund hieronder nader eenige denkbeelden te ontwikkelen, die m.i., naast die betreffende de hierboven aangegeven decentralisatie van arbeid en concentratie van arbeidskrachten, in beschouwing zullen moeten worden genomen bij een te kiezen reorganisatie.

Het V.O.I. moet en kan worden afgeschaft, thans moet er echter rekening mee worden gehouden.

Hoewel het V.O.I. niet de belangrijkste factor vormt bij gedachten over reorganisatie, wordt het vooropgesteld, omdat het een factor met een sterk politiek tintje is en inzake legervorming de politiek nu eenmaal de leidende rol moet spelen en speelt (helaas, in den vorm van opportunitiepolitiek). Een glimpje, maar ook niet meer dan dat, van de liberale volkslegergedachte

is in het V.O.I. te herkennen en, helaas, dat glimpje doet sommigen gelooven, dat met het V.O.I. is tegemoet gekomen aan de verlangens van de voorstanders van een volksleger, die vooroefening van de jeugd als middel tot verhooging van de weerbaarheid van ons volk zagen.

In een Spectator-artikel van Dec. 1919 heb ik, zij het ook zeer in 't kort, gedachten over laatstbedoeld vooroefeningsinstituut ontwikkeld. Vooroefening voor allen en hoofdzakelijk bestaande uit lichamelijke opvoeding, waarbij niet alleen het leger, doch het geheele volk zou zijn gebaat. Dergelijke vooroefeningen, in den vorm van lichamelijke opvoeding, kosten ook geld; de reeds zwaar belaste onderwijsbegroting zou er mede bezwaard moeten worden; doch ontkomen aan een algemeene regeling van de lichamelijke oefening mogen en kunnen we op den duur toch niet. (Vergis ik mij niet, dan zal een dergelijke regeling juist met den steun van de linksche partijen tot stand komen).

Men zal willen wijzen op het economische voordeel, dat, door het korte verblijf in de kazerne, het V.O.I. biedt, omdat het de dienstplichtigen niet aan hun normale economische taak onttrekt. Dit voordeel moet m.i. niet te hoog worden aangeslagen. Reeds door de verbeterde arbeidstoestanden, met verkorting van den arbeidsduur, moet de druk, die het verblijf in de kazerne veroorzaakt, relatief geringer zijn geworden.

Dat het V.O.I., uit een militair oogpunt bezien, niet voldoet, daarover behoef ik niet uit te wijden. Men leze slechts het „Verslag van de commissie vooroefeningsinstituut.” Dat er in het leger nog personen worden gevonden, die vrij gunstig over het instituut oordeelen, is meer te wijten aan den prijzenswaardigen ijver, waarmede zij trachten van het instituut te maken, wat er van te maken valt en daardoor de bereikte resultaten afmeten naar den door hen aan dat instituut besteden arbeid, dan aan de feitelijke resultaten, die het V.O.I. oplevert.

Het V.O.I. moet en kan worden afgeschaft en . . . het zal worden afgeschaft. Maar wanneer? Tenzij *hier* bezuiniging een goede rol zou spelen, zullen we geduld moeten hebben. We zullen moeten wachten, tot de partijen, die thans nog verstrikt zitten in de leuze van „nationale ontwapening”, tot het besef zijn gekomen, dat de thans bereikte beschaving en cultuurhoogte verkregen is na een door het mensdom afgelegden weg van duizenden jaren (en dat het reeds daarom onmogelijk is, dat we thans in een 15 à 20 jaren uit toestanden, waarin de oorlogshel 1914—1918 past, kunnen komen tot een „hemel op aarde”) en daarom ontwapening, laat staan eenzijdig nationale ontwapening, nog niet van dezen tijd is. Zijn eenmaal die partijen tot dat besef gekomen, dan zal de volkslegergedachte, niet het minst door die partijen, weder naar voren worden gebracht. Maar dan zal het V.O.I., als politieke „tegemeetkoming”, geen reden van bestaan meer hebben. Dit instituut zal, en nu op politiek terrein, bestreden worden, omdat dit V.O.I. voor hem, die de volkslegergedachte aanhangt, niet als *het* V.O.I. kan worden erkend.

Maar thans leeft het V.O.I. nog. *Zoo lang het bestaat moet er van worden gemaakt, wat er van te maken valt* en moet bij reorganisatieplannen met het bestaan er van worden rekening gehouden. ¹⁾

¹⁾ Dat in mijn Spectator-artikel van Juli 1931 van deze theorie werd afgeweken, vond zijn oorzaak in den wensch, het meest wenschelijke naar voren te brengen. In de in dat art. ontwikkelde organisatie zouden trouwens, indien een gelijke verdeling van de voorgeoefenden over de oefeneenheden werd toegepast, de voorgeoefenden één der sectiën van de compagnie of één der groepen van de sectie kunnen vormen.

Het militielegerstelsel slechts mogelijk wanneer daarbij oefeningen in oorlogsverbanden mogelijk zijn.

Een van de voornaamste oefenvoorwaarden, ja zelfs de voornaamste, waaraan moet worden voldaan, is de voorwaarde, dat er, als sluitsteen van de opleiding, gelegenheid moet bestaan te kunnen oefenen in oorlogsverbanden. Het is voor mij een raadsel, dat niet algemeen de noodzakelijkheid, om aan bedoelden eisch te voldoen, wordt ingezien. In het reeds aangehaalde Spectator-artikel van December 1919, waarin evenzeer een militielegerstelsel werd aangegeven, werd onder „Herhalingsoefeningen” (blz. 803) vermeld: „De oefeningen geschieden met de eenheden in oorlogsformatie.” Deze gedachte leek mij zoo voor de hand liggend, dat argumentatie er van achterwege bleef.

Denken we ons de oorlogseenheden als machines en het personeel van die eenheden als raderen, dan zal niemand tegenspreken, dat, ook al zijn alle raderen in perfectie afgewerkt, het toch noodig is, het raderwerk te monteeren om den gang er van te controleeren. Maar de hier gedachte machine bestaat uit menschelijke raderen, die niet in perfectie zijn afgewerkt, doch hunne bewerking voor een groot deel moeten verkrijgen na het in gang zetten van de machine. Alleen door het laten loopen van deze machine, kan — voor zoover zulks in vreedstijd mogelijk is — beoordeeld worden welke wrijvingen ontstaan en hoe deze moeten worden weggenomen.

Voor de voortgezette opleiding, in de eerste plaats van onze verlofs-officieren, doch ook van het lagere kader en van de manschappen, is het oefenen in oorlogsverbanden noodig.

Gedurende de mobilisatie heeft de verlofs-officier zijn bruikbaarheid bezwezen. Doch de, gedurende de mobilisatie, opgedane ervaringen vormen slechts een basis voor de beoordeeling betreffende het mogelijk kennen en kunnen van het verlofskader onder omstandigheden, die min of meer sterk kunnen afwijken van die, welke in de periode 1914—1918 voorkwamen.

De eigenschappen, voor de aanvoerders noodig, zijn van algemeenen aard en niet specifiek militair. Naast deze eigenschappen nemen de factoren militaire kennis en militair kunnen voor de lagere aanvoerders een bescheiden plaats in, doch naarmate de aanvoerder een hogere plaats inneemt, stijgt de waarde van die factoren. Nu is gelukkig in het bijbrengen van theoretische kennis aan deze verlofsaanvoerders eenig systeem gekomen ¹⁾, doch oefengelegenheid, waarin de verlofs-officieren ervaring kunnen opdoen met de door hen te commandeeren onderdeelen ontbreekt grootendeels. De beoordeeling van onze verlofs-officieren omtrent geschiktheid in den verkregen rang is daardoor niet zakelijk. Hierin schuilt gedeeltelijk een gevaar en gedeeltelijk een onbillijkheid. De mobilisatie-ervaringen betroffen slechts de verlofs-officieren (niet gewezen beroeps-officieren) in den rang van luitenant en, voor een klein aantal, in dien van kapitein. Thans worden in het te mobiliseeren leger reeds een groot deel van de bataljonscommando's en een klein deel van de regimentscommando's door verlofs-officieren (niet gewezen-beroeps-officieren)-bezet. Nu kunnen we gelukkig nog beschikken over een belangrijk percentage aan beroeps- en gewezen beroeps-officieren voor het bezetten van bataljons- en regimentscommando's. Doch door de reeds toegepaste kaderinkrimping zal het aantal verlofs-officieren gewezen beroeps-officieren, voortdurend minder worden en zal men meer en meer aangewezen zijn op verlofs-officieren — niet gewezen beroeps-officieren —

¹⁾ Voor wenschelijke verbeteringen, zie mijn Spectator-artikel van Juli 1931.

over wie men geen zakelijk oordeel heeft. Alleen door de mogelijkheid te scheppen, den verlofsofficier te beoordeelen in het commando, dat hij zal moeten bekleeden, zal dit gevaar grootendeels worden weggenomen. Doch als de verlofsofficier in zijn oorlogs-commando wordt beoordeeld, zal ook een betere basis ontstaan voor beantwoording van de vraag tot hoever kan worden gegaan in het bezetten van commando's door die officieren.

Tot hoever we kunnen gaan in ons militieleger met de encadreering door verlofpersoneel, weet niemand en zal niemand ooit te weten komen, als daarnaar niet aan de hand van practische oefeningen een onderzoek wordt ingesteld.

Men doet beter om niet naar het buitenland, i.c. Zwitserland, te kijken. ¹⁾ Wat in Zwitserland kan, kan, gezien het mentaliteitsverschil tusschen het Zwitsersche en het Nederlandsche volk, het verschil in economische — en sociale toestanden, bij ons wellicht niet. (En wat bij ons kan, het behouden van een nog belangrijk percentage beroepskader, kan in Zwitserland niet).

De oefeningen in *de* oorlogsverbanden dienen te geschieden gedurende de herhalingsoefeningen. Vandaar dat dan ook voor een militieleger het houden van veel herhalingsoefeningen gewenscht is. Ook op dit gebied schieten we te kort. Twee herhalingsoefeningen, elk van 17 dagen, waarbij het personeel van de reserve-regimenten nimmer onder de wapenen komt, zijn te gering in aantal om een behoorlijke oefengelegenheid te bieden. Uitbreiding van dit aantal oefeningen is dringend noodig. Zonder te komen tot verlenging van den totalen duur dier oefeningen, welke verlenging moeilijk te verkrijgen zal zijn, is de verdeeling van de 34 dagen over een grooter aantal herhalingsoefeningen gewenscht. De meest gewenschte toestand zou n.m.m. zijn, de bestaande twee oefeningen, van 17 dagen elk, te vervangen door 6 oefeningen van 6 (5½) dagen. Weliswaar zijn veel herhalingsoefeningen voor het Nederlandsche volk tot nu toe een weinig gewilde kost geweest, doch de vraag is wel gewettigd of we hiermede weer niet gevangen zitten in een sleurgedachte. De, na de mobilisatie, veranderde sociale toestanden met verkorten arbeidsduur, gewijzigde arbeidsregelingen, vacantieregelingen enz. geven alleszins reden het vraagstuk van vele, doch korte, herhalingsoefeningen onder de oogen te nemen. *Het wil mij voorkomen, dat in de huidige en wellicht komende sociale toestanden vele korte herhalingsoefeningen — waarbij de Zondag niet buiten het gezin wordt doorgebracht — minder bezwaarlijk zijn, dan enkele dier oefeningen van betrekkelijk langen duur.* ²⁾

Zoolang echter slechts twee herhalingsoefeningen worden gehouden en er dientengevolge te weinig gelegenheid is om de verlofsofficieren en het lagere verlofskader te oefenen in oorlogsverbanden, moeten gedurende den eersteoefentijd dergelijke oefeningen mogelijk zijn. Deze oefeningen zullen echter gedurende laatstbedoeld tijdvak niet mogen geschieden in *de* oorlogsverbanden, doch slechts met oorlogssterkte eenheden. Oefenen in *de* oorlogsverbanden

¹⁾ Zie in dit verband het gestelde onder 1° en 2° op blz. 276 van het Maartnummer. Red.

²⁾ Intusschen, er kan niet volstaan worden met een eenvoudige wijziging van de bestaande herhalingsoefeningen in de hierboven, als gewenscht aangegevene. De 6-daagsche herhalingsoefeningen zouden tot het uiterste benut moeten worden. De groot-verlofgangers zouden weder, als volgens het vóór 1914 geldende systeem, bewapend en uitgerust met groot verlof dienen te vertrekken. De wapens, althans geweer en karabijn, alsmede schoeisel zouden den groot-verlofganger weer moeten worden medegegeven.

Het gevaar van minder zorgzame behandeling van wapens en schoeisel door sommigen (enkelen?) moet desnoods in den koop worden genomen. Elk bedrijf heeft zijn bedrijfsrisico's en de gelden, die thans besteed worden aan oplegging en onderhoud van wapens en schoeisel, zullen waarschijnlijk de afschrijvingskosten belangrijk overtreffen.

zou met zich brengen, dat reeds gedurende den eerste-oefentijd oorlogscompagnieën of grootere oorlogsonderdeelen werden gevormd. Dit moet echter *ontoelaatbaar* worden geacht, omdat alsdan geheele compagnieën of, erger nog, geheele bataljons uit dezelfde jaarklasse zouden bestaan. Het lijkt mooi en eenvoudig reeds de oorlogseenheden gedurende den eerste-oefentijd te vormen. De gevechtswaarde van compagnieën of van bataljons, bestaande uit jongelieden van 20 of 21 jaar, met even jeugdig kader en met wellicht even jeugdige officieren (behalve dan de C. Cn. en B. C.) kan niet hoog worden aangeslagen, omdat bij die jongelieden op dien leeftijd in den regel de psychische eigenschappen, welke noodig zijn voor den gevechtssoldaat (als onderdeel van de massa) nog niet voldoende ontwikkeld zijn.

Zijn die oorlogsverbanden, dan ook niet *de* oorlogsverbanden, hun grootere sterkte en organisatorische verhoudingen geven voor het verlofspersoneel en de manschappen een goede oefenschool. De bezwaren, de wrijvingen, die bij dergelijke sterke verbanden ondervonden worden, en die zich in veel mindere mate voordoen bij verbanden met geringe sterkten, leert men kennen en overwinnen en daar komt het op aan.

Bezwaren tegen het oefenen in oorlogsverbanden gedurende den eerste-oefentijd worden naar voren gebracht. Het valt niet te ontkennen, dat toezicht op en leiding van oorlogssterkte oefencompagnieën moeilijker is dan van zwakke compagnieën. Voor de oefeningen „an sich” maakt het geen verschil of geïnfocend wordt in 12 groepsklassen (cq. 4 sectiesklassen) of in 6 groepsklassen (cq. 2 sectiesklassen). Waar thans, meer dan voorheen (dank zij de „Wenken”) systeem in de opleiding wordt gebracht, moet op den duur het toezicht eenvoudiger worden. En zeer zeker zal men aan een beroepsofficier, C.C., de leiding van de opleiding van oorlogssterke compagnieën kunnen opdragen, mits hij door een flink aantal beroepsinstructeurs wordt bijgestaan.

Verlofskader als instructeur, een irrationeele wensch.

De wensch, om in ons legerstelsel verbeteringen aan te brengen, wordt voor een belangrijk deel vertroebeld, door den eisch, door de z.g. nieuwe richting gesteld, het verlofskader als instructeur op te leiden.

Het zij mij vergund eenige persoonlijke herinneringen, betreffende het instructie geven door verlofspersoneel, naar voren te brengen.

Gemobiliseerd bij een L.W. Bataljon, moest ik in 1916 een 30-tal L.W.-mannen tot L.W.-sergeant opleiden met behulp van . . . twee L.W.-sergeanten (resp. koopman en architect), kort na het begin van de opleiding versterkt met 1 L.W.-sergeant (geslaagd voor verlofsofficier, van beroep: electrotechnisch ingenieur). Na vermelde opleiding werd op gelijke wijze een tweede begonnen, die echter spoedig werd uitgebreid met de voortgezette opleiding van \pm 200, bij het Depot onvoldoend afgerichte, landstormers lichte 1908. Als kaderversterking ontving ik een S.M.I. (gewezen beroeps-onderofficier) en 6 L.W. sergeanten.

Van mijn geheelen dienstdtijd als officier, is de tijd, waarin ik *en* kader *en* manschappen moest opleiden met behulp van verlofs-personeel, wel een der meest aangename geweest. Maar mijn hulpinstructeurs, mijn kaderadspiranten, mijn manschappen waren met den besten geest beziel. Mijn directe hulp bij de kaderopleiding, waren goed ontwikkelde mannen, wier militaire kennis die van het beroepspersoneel in vele opzichten evenaarde ¹⁾, terwijl ook de overige

¹⁾ De beide eerstingedeelde L.W.-sergeanten, waren in de avonduren door mij theoretisch voorbereid voor het examen voor de opleiding tot verlofsofficier.

onderofficieren (door mij in het geheele bataljon uitgezocht) flinke mannen waren met voldoende algemeene ontwikkeling (fabrieksbaas, eigen tuinder, jachttopziener, e.d.). Deze hulpinstructeurs waren bijna twee jaren gemobiliseerd, hadden een leeftijd van 32 à 37 jaar; kaderadspiranten en manschappen daarentegen waren grootendeels 27 à 28 jaar oud. En waaruit bestond de instructie, die deze hulpinstructeurs moesten geven? Het A.B.C. van het militaire onderricht hadden en kaderadspiranten en landstormers gehad. In hoofdzaak kwam het instructiegeven neer op het optreden bij toegepaste oefeningen, hetzij als commandant, hetzij als toezichthouder (opzichter), voor welke taken zij zooveel kennis van en ambitie voor het vak hadden, dat zij de fouten wisten op te merken en te doen verbeteren.

Toch gaf de door mij opgedane ervaring mij aanleiding over de taak van het verlofskader te schrijven, zooals ik in het *Spectator*-artikel December 1919 deed. In dat artikel werd o.m. voorgesteld de kaderadspiranten te doen opkomen den 15 Augustus van het jaar, waarin de manschappen van hun lichte lichte onder de wapenen waren gekomen, om hen daarna 15 Februari d.a.v. bij een volgende lichte lichte te werk te stellen. Dus na een vooropleiding van 6 maanden zouden de kaderadspiranten deelnemen aan de opleiding van de recruten van een jongere lichte lichte. Dit te werkstellen had ik mij gedacht op de wijze, als door mij bij de L.W. en, later, bij de proef „Stelsel WITTERT” toegepast. Geen onderwijs (in engeren zin) door het verlofspersoneel; het verlofspersoneel uitsluitend als commandant en aanvoerder. Het beroepspersoneel voor de „leervakken”, het verlofspersoneel voor de „doen-vakken”¹⁾.

Had ik echter in 1919 beseft, dat ons infanteriewerk, vergeleken bij vóór 1914, zooveel ingewikkelder was geworden; had ik geweten, dat de eerste-oefentijd van de kaderadspiranten zou worden verminderd tot 9 maanden en die van de manschappen tot 5½ maand, dan had ik, hoe groot voorstander ik ook ben, om het verlofskader bij de opleiding van de manschappen een werkzaam aandeel te doen hebben, er hoogstwaarschijnlijk niet aan gedacht het verlofskader bij de opleiding van de manschappen een zoo belangrijke plaats in te ruimen, gelijk ik in 1919 deed.

Het is opmerkelijk, dat de voorstanders van een werkelijk militieleger (op democratischen grondslag) nimmer den eisch hebben gesteld het beroepskader te verminderen ter wille van het tewerkstellen van het verlofskader bij de instructie (behalve wellicht door eenige onnadenkende imitators van het Zwitsersche stelsel²⁾). De Fransche socialist JAURES, die zijn gedachte over een volksleger in zijn bekende werk „l'Armée Nouvelle” heeft neergelegd, en die, evenals onze militair-politicus THOMSON, het wezen van een volksleger begreep, heeft, gezien Fransche toestanden en het gebrek bij het Fransche volk aan een historische democratische ontwikkeling, zooals die bij het Zwitsersche volk aanwezig is, het Zwitsersche stelsel niet willen imiteeren. Hij legde de recrutenopleiding (6 maanden) binnen de kazerne volledig in handen van het beroepskader. Overste THOMSON heeft, voor zoover ik mij herinner, ook nooit den eisch gesteld, de opleiding (in engeren zin) van onze manschappen in handen van het verlofskader te stellen.

¹⁾ Toen dan ook naar aanleiding van de proef „Stelsel Wittert” een bespreking over die proef onder leiding van den H. I. plaats vond, konden de bezwaren, die mijn collega's C. Cn. voor een deel naar voren brachten, als die betreffende vermindering van tucht, storen van opleiding van manschappen e.d., niet door mij worden gedeeld, omdat ik ze niet ondervonden had.

²⁾ Zie noot 1 op blz. 14. Red.

Het Kamerlid Mr. H. P. MARCHANT droeg in zijn werkje „Noodzakelijke Legerhervorming” de opleiding op aan . . . beroepskader. De genoemde persoonlijkheden, wier kijk op menschen en maatschappij toch zeker niet lager moet worden aangeslagen dan dien van de voorgangers in de nieuwe richting (die wellicht vroeger te scharen waren onder de anti-volksleger mannen), hebben er niet over gedacht om het beroepskader als instructiekader af te schaffen; de leden der nieuwe richting, die het legerhervormingsvraagstuk als een militair-technisch vraagstuk zien en zich overigens naar opportuniteit richten, willen, met negeering van volks- en individueele psyché, dat, thans nog noodige, kader grootendeels overboord werpen.

Zij, de nieuwe richting, vergeet dat in een land waar naast een leger, nog „Bijzondere vrijwilligers” en burgerwachten bestaan, de politieke basis voor een werkelijk militieleger (volksleger) naar Zwitserschen trant niet kan worden gelegd. Zij vergeten, dat, hoe hoog, in doorsnee, de Nederlander als oorlogssoldaat moet worden aangeslagen, hij voor het „soldaatje spelen” weinig voelt. individualistisch is en dan ook voor de coöperatie-idee — althans waar deze het leger geldt — weinig geschikt is. Zij vergeet, dat, zoolang het militaire vak nog niet bij wijze van sport kan worden beoefend — hetwelk mogelijk zou zijn, als de Volksgeest daarop gericht ware — voor onze recruten nog onderwijs (in engeren zin) noodig is. Zij vergeet, dat onderwijs geven nog altijd van den onderwijzer eischt: overwicht, kennis van zijn vak en kennis van methode van onderricht.¹⁾ De voorstanders van de nieuwe richting hebben steun voor hun gedachte gevonden in een zinnetje van een Fransch reglement. Het bekende zinnetje: „Le chef d'une troupe *en campagne* est son instructeur permanent et responsable.” Het zij mij vergund de hieringelegde gedachte te ontleden en laat daartoe eerst het woord aan het Fransche „Règlement provisoire de manoeuvre d'Infanterie” Annexes, dat onder punt 538 dit zinnetje vervolgt met:

En toutes circonstances, il a le devoir de poursuivre l'instruction de son unité.

Cette obligation se justifie:

Par la nécessité de maintenir la connaissance des prescriptions réglementaires et la cohésion, sans cesse diminuées par le renouvellement des hommes et des cadres;

Par la mise en service d'engins nouveaux amenant à modifier sur quelques points les dispositifs usuels d'attaque et de défense;

Par la mise en pratique, du côté de l'ennemi, de procédés tactiques imposant l'étude de parades appropriées.

Toutefois, du fait que les unités sont composées de soldats et de cadres déjà instruits, rompus pour le plupart aux réalités du combat, animés en outre de cet esprit de corps qui survit aux pertes les plus sévères, le but à atteindre est limité et reste compatible avec les conditions de la vie en campagne.”

Vooral het gestelde in de laatste alinea geeft n.m.m. duidelijk aan, dat van

¹⁾ Bij mobilisatie staat het vraagstuk van onderricht geven door verlofskader (bij de Depots) geheel anders dan in normalen vreedstijd. Bij mobilisatie is te verwachten, dat de Nederlanders, als in 1914, hun individualisme weer opzij schuiven. Dan geldt „t Moet.” Verlofskader en dienstplichtigen zullen met het noodige enthousiasme bezielde zijn en we zullen beschikken over oudere verlofs-officieren die het noodige overwicht bij gemakkelijke leerlingen hebben. En . . . ook al zouden we bij de Depots gaarne over een groot aantal beroepskaderleden beschikken, we zullen het nu eenmaal niet hebben.

het geven van onderwijs (in engeren zin) geen sprake is. Wat in dit beroemde zinnetje staat vermeld, is in geen enkel opzicht nieuw. Wat vermeld is, had, indien het niet een militaire aangelegenheid gold, veel ruimer kunnen worden gesteld. Elke meerdere, elke chef, elke baas, kortom elke bovengeplaatste is bij voortduring de verantwoordelijke instructeur van zijn ondergeschikte. Iedereen (hetzij burger of militair), die ziet, dat zijn ondergeschikte iets verkeerd doet, heeft de plicht, die ondergeschikte daarop te wijzen, de gemaakte fout zoo mogelijk te doen herstellen en zoo noodig en mogelijk door eigen voorbeeld aan te geven hoe het wel moet.

Inkrimping van beroepskader thans ontoelaatbaar. In de toekomst...??

Of inkrimping mogelijk is, zal eerst kunnen blijken als een, meer dan de tegenwoordige, doelmatiger organisatie is tot stand gebracht.

Grootere zelfstandigheid, dan wellicht nu bij sommige onderdeelen aan het verlofskader gedurende de oefeningen wordt gegeven, is noodig, doch men vergete niet, dat ook gedurende vervolg- en herhalingsoefeningen, het verlofskader nog leerling blijft en dat dus de aanwezigheid van onderwijzers-beroepskader — noodig is. Het verlofskader heeft recht op dat onderwijs. Het verdient intusschen aanbeveling, dat ook voor het geven van onderwijs aan onze verlofs-officieren gedurende vervolgoefeningen en aan al het verlofskader gedurende de herhalingsoefeningen een handleiding wordt samengesteld, waaruit moet blijken, tot hoever zich het onderwijs moet uitstrekken.

Mocht het Nederlandsche volk reeds in normalen tijd, zijn kastjes- en schotjesgeest laten varen, mocht een werkelijk volksleger mogelijk worden, dan, maar dan ook alleen mag het beroepskader, als instructeur, grootendeels buiten haakjes worden gebracht. ¹⁾

Evolutie.

Zooals uit het bovenstaande moge blijken is steller dezès voorstander, noch van de conservatieve richting, noch van de z.g. nieuwe richting. De eerste doet, althans mij, sympathieker aan dan de laatste. De eerste is in haar wezen natuurlijk, de laatste gekunsteld. Beide richtingen zien het militaire vraagstuk als een militair-technisch probleem. Het idealisme, dat het leger als een uit en door het volk gevormde eenheid en dus het legervraagstuk als sociaal probleem ziet, is beide richtingen vreemd. Voor de conservatieve richting is dit idealisme: utopie, of, en dan eerlijk bedoeld, verwerpelijk, omdat men het leger nog steeds wil zien als een machtsinstrument in dienst van een gecentraliseerde macht en dan ook dat machtsinstrument zooveel mogelijk buiten de maatschappelijke verhoudingen wil zien gesteld; in uiterste consequentie een leger, bestaande uit vrijwilligers in dienst van — natuurlijk-, „le *bon-tyran*”. En waar de z.g.

¹⁾ De taak, onder de huidige omstandigheden, aan het beroepskader opgedragen, is, vergeleken bij vroeger, reeds zeer verzwaaard. De arbeidsprestatie van dit kader heeft grenzen. En als nu niet gekeken wordt naar onderdeelen, waarbij een groot aantal voorgeoefenden zijn en waarbij de taak van het kader voor een belangrijk deel moet ontvallen in bezighouden (men denke eens aan een zuidelijk regiment waarbij ± 300 voorgeoefenden werden ingedeeld) maar naar onderdeelen, waarbij nagenoeg geen voorgeoefenden en waarbij gedurende een maand twee lichtingsdeelen gelijktijdig onder de wapenen zijn, dan is zeker de vraag gewettigd of niet te hooge eischen aan die arbeidsprestatie worden gesteld. Nooit zal kaderinkrimping er toe mogen leiden, dat het beroepskader, dat ook zijn gezins- en sociale verplichtingen heeft, geplaatst wordt in een toestand, die de critiek, gesteld uit een oogpunt van sociale rechtvaardigheid niet kan doorstaan.

nieuwe richting buiten dien militairen gezichtskring uitgaat, wordt dit niet geleid door een idealisme; doch door het zich, wellicht onbewust, aanpassen aan de massa-psyché. Daarmede werkt zij — de nieuwe richting — mede aan een opportunitéitspolitiek, die op den duur noodlottig voor het Nederlandsche volk moet zijn.

Wat de nieuwe richting wil, het vervangen van het beroepskader, als instructiekader, door verlofskader, is wellicht mogelijk, indien, zooals bereids hierboven werd verondersteld, de volkslegergedachte verbreiding vindt. Doch dan zal die richting zich als gangmaker van, als propagandist voor de volkslegeridee moeten stellen. Dan zal zij, door de draagwijdte, die zij aan de oplossing van het legervraagstuk geeft, haar gedachte buiten den engen kring van militaire deskundigheid moeten brengen en het in de eerste plaats als politiek vraagstuk moeten doen zien. ¹⁾ Zij zal, hoe geschikt het militaire probleem ook blijkbaar is, om, waar beginselen ontbreken, het te „verpolitieken”, de volkslegergedachte niet als een leidende in de politiek kunnen brengen, en zelfs moeten wachten tot een naar volkseenheid strevende richting baan breekt.

Doch wanneer zij haar schijnbaar logischen gedachtengang, die in wezen kortzichtig is, omdat alle psychologische factoren daarbij zijn genegeerd, wil loslaten en voor het door haar gewenschte eerst de politieke basis wil zien gelegd, dan zal de door haar te bewandelen weg wel een moeilijker zijn — dan die, waarop zij loopt achter hen, die door dik en dun willen bezuinigen, — doch ook een zekerder weg om tot verbetering van onze weermacht te komen.

Bezuinigingen, als „het moet”, maar dan....

Onder den drang der omstandigheden zal, gezien de alarmeerende berichten daaromtrent, bezuinigd moeten worden. Tenzij grove onbillijkheid ten opzichte van verkregen rechten werd begaan, zal alle kaderinkrimping in de eerstvolgende jaren slechts $\frac{1}{3}$ van de gedachte of voorgespiegelde bezuiniging geven (non-activiteitstractementen, wachtgelden en pensioenen vragen toch $\pm \frac{2}{3}$). Men bedenke eens, dat afschaffing van V.O.I., Bijzondere vrijwilligers en Burgerwachten reeds $\pm f$ 1.600.000 directe en volledige bezuiniging zou geven (al worden de uitgaven voor Bijz. vrijwilligers en Burgerwachten niet ten laste van Defensie gebracht) en dat dit bedrag dus gelijk staat met een bezuiniging, die verkregen zou worden door inkrimping met \pm 2000 man beroepskader.

April 1932.

¹⁾ Hoewel het militaire vraagstuk in normale tijdsomstandigheden in de politiek geen leidende of domineerende plaats mag innemen, kan gezegd worden, dat, zoolang mogelijkheid op oorlog — waarbij ons land, zij het ook zijdelings, kan worden betrokken — bestaat, elke politieke partij, die prijs stelt op behoud van een voortbestaan van het volk als staatsgemeenschap, moet mede werken aan het in stand houden van de middelen, dienende om een bedreiging van dat voortbestaan van den staat, zooveel mogelijk te keeren. Het moet n.m.m. èn door de V.D. èn door de S.D.A.P. op den duur worden gevoeld, dat voor een parlementaire politieke partij, bij het voortgaan met haar „nihilisme” (terminologie van den heer MARCHANT) op defensiegebied, constructieve politiek onmogelijk wordt.

TROEPENVERVOER PER AUTO

DOOR

H. POLIS,

Kapitein-instructeur bij den Motordienst.

De motorisatie verheugt zich in een groote belangstelling. Deze beperkt zich niet meer vrijwel uitsluitend tot den motor als artillerie-trekkraft of tot den pantserauto en de tank, doch de auto treedt hoe langer hoe meer op den voorgrond als middel tot snelle verplaatsing van groote troepen-eenheden en van verkennings- en ophelderingsorganen. Zonder mij aan voor-spellingen te wagen, meen ik toch te mogen beweren, dat de moderne oorlog door de auto een geheel ander karakter zal krijgen. Door de groote mobiliteit zal de Napoleontische strategie in grooten stijl en in verhoogd tempo weer herleven: bedrijvigheid over zeer uitgestrekte operatiegebieden met de meest onverwachte verrassingen.

Voorals Frankrijk heeft in het jaar 1930 voor het gebruik van auto's groote belangstelling getoond. Belangrijk waren de manoeuvres bij Sens, waar een groot aantal nieuwe terreinauto's zijn beproefd, die voor de groote manoeuvres in Lotharingen te laat waren afgeleverd.

Het doel van de manoeuvres was om de mogelijkheid te bestudeeren van de uitbreiding der frontbreedte van divisies, die opgesteld zouden worden tot grensdekking, door toevoeging op ruime schaal van autoformaties. Men rekende voor een divisie, die aan een oprukkenden vijand krachtig weerstand moest kunnen bieden, op eene frontbreedte van 4 km. Thans hoopte men, door de groote uitbreiding van de automatische vuurwapenen en door toevoeging van auto's van allerlei aard, o. a. voor snelle verplaatsing van reserves, deze frontbreedte te kunnen uitbreiden tot 24 à 25 km.

Het manoeuvreterrein leende zich bij uitstek voor eene hardnekkige verdediging; het terrein was licht geaccidenteerd en bezaaid met vele boschjes, die geschikte opstellingspunten vormden voor de mitrailleurs, terwijl toch goede schootsvelden aanwezig waren. Evenwel hadden deze boschjes groote aantrekkingskracht voor de vechtwagens, die zich van het mitrailleurvuur heel weinig aantrokken.

Bovendien waren aan deze manoeuvres groote autotroepen-transporten voorafgegaan, over verre afstanden langs „bewaakte”, zeer drukke wegen. De legerleiding schijnt aanvankelijk vrij sceptisch tegenover deze transporten te hebben gestaan, doch dank zij eene goede vervoer- en weg-organisatie en eene strenge marschtucht, zijn alle vervoeren stipt volgens het programma verlopen. Het is mij niet mogen gelukken voldoende gegevens te verkrijgen om het gebruik, dat bij deze manoeuvres van de autotreinen is gemaakt, in bijzonderheden te kunnen volgen en om na te gaan in hoeverre het gebruik van de auto's aan de verwachtingen heeft voldaan.

Een compagnie Fordauto's op marsch naar de inlaadplaats.

Doch dat de resultaten niet ongunstig zijn geweest, meen ik te mogen afleiden uit het feit, dat op het einde van 1930, na afloop der manoeuvres, voor een bedrag van 700 millioen francs automateriaal voor het leger is besteld bij eene groote Fransche fabriek.

Voorts hebben aan deze manoeuvres motorrijders-afdeelingen op groote schaal deelgenomen. Op het belang van dergelijke afdeelingen tot het beveiligen van auto-transporten heb ik reeds meermalen gewezen. In Frankrijk heeft men in hoofdzaak toegepast motorrijwielen met zijspan. In hoeverre deze te verkiezen zijn boven het enkele motorrij wiel, zal de ervaring moeten uitmaken.

Ook in ons land zijn in de laatste jaren herhaaldelijk oefeningen gehouden in het vervoer van troepen, al beperkte zich dit tot het onbereden gedeelte.

Bij de legeroefeningen in 1931 is aan Lt. B. toegevoegd geworden een Bataljon infanterie op auto's. Dit is echter niet te beschouwen als een normaal vervoer van troepen per auto. Het bataljon vormde een gemotoriseerd infanterie bataljon, infanterie dus waarbij ten behoeve van de snelle verplaatsing organiek auto's waren ingedeeld.

Het vervoer van troepen per auto heeft ten opzichte van het spoorwegvervoer groote voordeelen:

a. De auto is niet aan een bepaalde route gebonden;

Sectie Fordauto's van de Schoolcompagnie Motordienst, gereed voor troepenvervoer.

- b. De autoroute is veel minder kwetsbaar dan de spoorweg.
- c. Bij autovervoer kunnen de troepen ingeladen en uitgeladen worden op elke gewenschte plaats, terwijl bij spoorwegvervoer vaak nog groote marschen naar de inlaadstations en van de uitlaadstations moeten worden afgelegd.

Ook in den duur van het vervoer wint autovervoer het vaak.

Bij spoorwegvervoer genieten evenwel de te vervoeren troepen in den regel meer confort, terwijl het vervoer van paarden en voertuigen eenvoudiger is.

Daar het mogelijk is, per auto in één dag groote troepeneenheden over afstanden van 100—300 km te verplaatsen, spreekt het van zelf dat het element der verrassing zich weer sterk op den voorgrond zal dringen. Tegen dergelijk verrassend optreden van den aanvaller zijn snelle tegenmaatregelen van den verdediger onontbeerlijk. Het strategisch defensief eischt de mogelijkheid van snelle verplaatsing van reserves per auto. *Autovervoer van groote troepeneenheden is een noodzakelijk en onontbeerlijk hoofdonderdeel van de strategie en in kleiner verband van de tactiek.*

Het spreekt van zelf dat autovervoer van groote troepeneenheden, evenals het spoorwegvervoer, een grondige voorbereiding eischt.

Militaire oefening in 1930. Het inladen der troepen.

Daarom zal het noodzakelijk zijn bij de operatiën voor alle onderdeelen, die voor autovervoer in aanmerking kunnen komen, steeds facultatieve vervoerplans op te maken.

De moeilijkheden bij het vervoer van troepen per auto liggen in hoofdzaak in het vervoer van de voertuigen en paarden. Al beperkt men deze tot het hoogst noodzakelijke, toch zal men enkele wagens steeds moeten meenemen (keukenwagens, vuurmonden). Deze wagens en vuurmonden zijn niet bestand tegen vervoer achter een auto met een snelheid van 20 km over eenigszins grooten afstand. Men zal deze dus op de auto's moeten laden.¹⁾ In den laatsten tijd is een streven duidelijk merkbaar, om het laadoppervlak en het draagvermogen van de auto's op te voeren, zoodat onder de gevorderde auto's wellicht een voldoende aantal aanwezig zal zijn, geschikt voor het vervoer van voertuigen. De paarden moeten met speciaal daarvoor ingerichte auto's worden vervoerd. Het aantal veeauto's en de grootte van deze auto's nemen ook in de laatste jaren sterk toe, zoodat uitbreiding van de auto-sectie voor paardenvoer wel niet op groote moeilijkheden zal stuiten.

Men kan als norm aannemen, dat op een *auto* vervoerd kunnen worden:

¹⁾ In enkele landen zijn voor het vervoer van artillerie achter auto's, assenstelsels op luchtbanden in gebruik, die op eenvoudige wijze onder de vuurmonden aangebracht kunnen worden.

Een Ford-auto beladen met 12 man infanterie.

12 tot 14 man of
 2 mitrailleurkarren of dergelijke voertuigen, of
 1 mitrailleurkar met bediening (6 of 7 man) of
 1 vuurmond van 6 veld met voorwagen, of
 1 vuurmond van 7 veld met voorwagen, (te nemen een auto met verlengd chassis en zwaardere veeren) of
 15 rijwielen.

Op een *oplegger* met laag laadvlak kan geladen worden:

1 vuurmond van 12 hw. met voorwagen. (vloeroplegger met beddingplanken versterken) of
 1 vuurmond van 15 hw. l. 17 met voorwagen. (hiervoor te nemen opleggers ingericht voor zwaardere lasten met speciaal versterkten vloer) of
 1 keukenwagen.

Het vervoer van den opgeladen vuurmond van 15 hw. l. 17 is dus wel mogelijk, doch vereischt speciale voorzorgen. Het verdient dan ook aanbeveling bij nieuw aan te schaffen geschut als eisch te stellen, dat het achter auto's aangehaakt en vervoerd kan worden (gummibanden, speciale veering), ook al wordt dit geschut voorloopig bestemd om door paarden getrokken te worden.

Hieronder volgt een overzicht van het voor het vervoer van verschillende onderdeelen benodigde aantal auto's, indien uitgegaan wordt van het beginsel, slechts de hoog noodige voertuigen mede te voeren en het aantal te

vervoeren paarden tot het allernoodzakelijkste te beperken. Voor de keukenwagens worden geen paarden medegenomen; deze voertuigen zullen na ontlading getrokken moeten worden door de manschappen, of door ter plaatse te vorderen paarden. Van de artillerie worden slechts de vuurmonden met de voorwagens en de bevelsmiddelenwagens medegenomen, uitsluitend met de achterspannen.

Ongetwijfeld heeft deze beperking van te vervoeren materieel en paarden bezwaren, doch werd deze beperking niet toegepast, wilde men de onderdeelen geheel voltallig per auto vervoeren, dan zou het aantal onderdeelen dat met de beschikbare auto's kan worden vervoerd, belangrijk minder worden. Autovervoer heeft bijzondere voordeelen, maar stelt ook bijzondere eischen. Wielrijders en cavalerie worden niet per auto vervoerd. De caissons van de artillerie worden niet per auto vervoerd. De batterijen zullen in de eerste plaats de munitie gebruiken, uit de voorwagens, terwijl de verdere aanvulling zal dienen te geschieden door de auto's, beladen met munitie, tot in de onmiddellijke nabijheid van de batterijen te laten oprijden.

Benodigd aantal auto's voor vervoer van het hoogstnoodige personeel, materieel, paarden en voertuigen.

Onderdeel.	Te vervoeren sterkte:				Benodigde auto's.			Enkele gewichten.	
	off.	man.	voertuigen.	prdn.	rijw.	pers.	vracht		prdn.
Staf Divisie ...	—	42	1 keukenw.	—	—	—	5	—	keukenwagen 1100 kg verbind.m.w. 1600 "
St. Reg. inf. ...	10	69	1 keukenw. 1 vbdm.w.	—	38	1	10	—	troepen vb.w. . 1700 " mun.ger.w. 1100 "
Bt. 6 veld....	2	36	4 vuurm.	—	16	—	8	—	mitr.k. 230 " patr.k. 250 "
Comp. mr. 8..	3	82	6 mort.k. 6 mun.k.	—	—	—	13	—	voorw. 7 veld.. 915 " vuurm. 7 veld. 1200 "
St. Bat. inf. ...	6	54	1 keukenw. 1 vbdm.w. 1 tr.vb.w.	—	27	1	10	—	voorw. 12 hw.. 910 " vuurm. 12 hw. 1600 " voorw. 15 hw.l.
Comp. inf.	4	133	1 keukenw. 1 mun.g.w.	—	7	—	14	—	17 1144 " vuurm. 15 hw. l.
Mitr. comp. ...	3	186	1 keukenw. 12 mitr.k. 12 patr.k.	—	—	—	29	—	17 2317 "
St. Reg. art. ...	16	57	1 keukenw. 1 vbdm.w.	—	—	1	8	—	
St. Afd. art. ...	11	38	1 keukenw. 1 bev.m.w. 1 vbdm.w. 1 tr.vb.w.	8	45	1	11	4	
Bt. 7 veld ... of 12 hw. of 15 hw.l. 17	4	72	4 vuurm. 1 bev.m.w. 1 gereeds.k.w 1 haverw.	14	17	—	13	7	De keukenwagens en de houwitsers op opleggers te laden.
C.P.	4	243	4 gereeds.w. 4 mun.w. 1 keukenw.	16	6	—	30	8	

Hieruit volgt, dat noodig zijn voor vervoer van:

een afd. 7 veld of 12 hw.: 1 pers.aut.;	50 vrachtauto's;	25 prdnauto's
een bataljon infanterie: . 1 " "	81 " "	—
een regiment infanterie: . 4 " "	274 " "	—

Een autocompagnie telt 110 vrachtauto's. Hiervan 10% onbeladen voor opstelling mitrailleurs en reserve, zoodat voor belading beschikbaar blijven 100 vrachtauto's.

Per Divisiegroep is ingedeeld een autobataljon van 4 compagnieën, elke compagnie bestaande uit 5 auto sectiën. Twee compagnieën en 4 sectiën zijn in staat een regiment infanterie te vervoeren. Voor den aan- en afvoer van de D.G. zijn dan nog 1 compagnie + 1 sectie beschikbaar. De D.G. beschikt dus in haar organiek verband over middelen tot het snel verplaatsen van een belangrijke reserve, tot het snel vooruitbrengen van aanzienlijke krachten. Met de hulp van het Auto-regiment zouden van een D.G. 2 regimenten infanterie en 2 afdelingen artillerie in één slag vervoerd kunnen worden. Uitbreiding van het autoregiment met een organisatie autobussen zou het voordeel hebben dat met minder chauffeurs de onbereden troepen onder voor hen gunstiger omstandigheden vervoerd zouden kunnen worden. Een autobus vervoert het dubbele aantal manschappen van een vrachtauto. Het bezwaar aan een autobusorganisatie verbonden is, dat bussen niet voor andere doeleinden kunnen worden gebruikt, behalve wellicht in beperkte mate voor vervoer van zittende gewonden.

Na deze beschouwingen moge ik een voorbeeld van een facultatief vervoerplan voor een divisie nader uitwerken.

Onderstelling. De Commandant van het autoregiment ontvangt van den C.V. de opdracht, het vervoer van een divisie van II D.G. (die aan den IJssel is gelegerd) naar het vak Amsterdam—Haarlem—Hillegom—Uithoorn—Amsterdam, voor te bereiden. Voor dit vervoer kan de C. Aut.reg. beschikken, behalve over het autoregiment, over 3 compagnieën van II Aut.bat. en over 1 compagnie van elk der autobataljons I, III en IV.

1. Na ontvangst van de opdracht stelt C.-Aut.reg. zich zoo spoedig mogelijk in verbinding met C.-II. D.G.

Van dezen D.G.C. verneemt hij, dat het vervoer voor de IIIe Divisie zal moeten worden voorbereid en dat de Divisie als volgt is gelegerd:

St, Vbd. A. - III Div. te Loenen.

1 R. I. en I - 4 R. A. te Soeren-Eerbeek.

9 R. I. en III - 4 R. A. en 3 M.C. te Empel-Gietel.

12 R. I. en II - 4 R. A. en 3 C.P. te Twello.

3 E.W. te Hengelo en Vorden wordt niet per auto vervoerd.

2. Voorts neem ik aan dat de C. V. heeft bepaald, dat, bij troepenvervoer per auto, slechts het minimum-aantal voertuigen en paarden wordt vervoerd, volgens het schema als hierboven is aangegeven.

3. Met C.-II D.G. wordt overeengekomen dat legeringsgroepsgewijze wordt ingeladen, vervoerd en uitgeladen.

4. Als marschweg voor de auto's wordt gekozen de weg over Apeldoorn-Voorthuizen-Amersfoort-Soest-Baarn-Amsterdam.

Voor de niet per auto vervoerde troepen zijn beschikbaar de wegen over Otterlo-Ede en over Het Loo-Uddel-Putten.

Ik wil hier niet verder op ingaan, doch moge terloops opmerken, dat het zeer onwaarschijnlijk is dat de keuze van den marschweg aan den D.G.C. of den C.-Aut.reg. overgelaten zou worden. Bij een dergelijk vervoer wordt natuurlijk de weg aangewezen door den Opperbevelhebber (D. E. V.).

5. Het Autoregiment is gelegerd te Apeldoorn en Beekbergen. De andere bataljons kunnen 3 uur na ontvangst van het bevel tot verplaatsing, in het legeringsgebied van de III Div. zijn aangekomen.

6. Uur U is het uur, waarop legeringsgroep Twello, welke het eerst vervoerd dient te worden, voor inlading gereed moet zijn. Dit uur zal ten minste 4 uur na het tijdstip van het uitgaan van het bevel tot vervoer der III Div. moeten liggen.

Allereerst moet C.-Aut.reg. nu nagaan hoeveel auto's noodig zijn voor vervoer van elke legeringsgroep, om daarna te bepalen, welke autotrein-onderdeelen met het vervoer zullen worden belast.

Voor vervoer van:

Legeringsgroep, *Soeren-Eerbeek*, benevens Divisiestaf, zijn noodig: 5 pers., 329 vracht- en 25 prdnauto's;

voor legeringsgroep *Empel-Gietel*: 5 pers., 353 vracht- en 25 prdnauto's;

voor legeringsgroep *Twello*: 5 pers. auto's 354 vracht- en 33 prdnauto's.

Daarop geeft C.-Aut.reg. een bevel tot voorbereiding van het vervoer der IIIe Div., dat als volgt luidt:

1°. Het vervoer van de IIIe Div. van den IJssel naar N.-Holland zal zoo spoedig mogelijk worden voorbereid.

2°. Worden belast met:

het vervoer van legeringsgroep	bestaande uit	gelegerd te	de C. van	beschikt over:
A (marschgroep A)	12 R.I. II - 4 R.A. 3 C. P.	} Twello	V - Aut. bat.	V Aut.bat. min ½ comp. en 36 auto's van comp. prdn. vervoer.
B (marschgroep B)	9 R.I. III - 4 R.A. 3 M.C.		} te Empel } Gietel	II - Aut. bat.
C (marschgroep C)	St. - III Div. 1 R.I. I - 4 R.A.	} Loenen } Soeren } Eerbeek	III - Aut. bat.	een comp. van elk der Aut. bat. I, III, IV, een sectie autobussen met 300 zitplaatsen en 28 auto's van de comp. prdn. vervoer.

3°. De compagnie voor paardenvervoer wordt te Beekbergen gevormd. De sectie autobussen wordt door Commandant VI Aut.bat. te Apeldoorn samengesteld.

4°. Aanvangspunt: de Naald bij Het Loo wordt voorbijgegaan:

door marschgroep A te U + 45',

„ „ B te U + 90',

„ „ C te U + 135'.

Een goed gemaskeerd inlaadpunt.

5°. Ik bevind mij in stafkwartier IIIe Div., waar ik de vervoerplans der marschgroepen en eventueele voorstellen tot verbetering van inlaadpunten zoo spoedig mogelijk tegemoet zie. De uitlading wordt door mij verkend en geregeld.

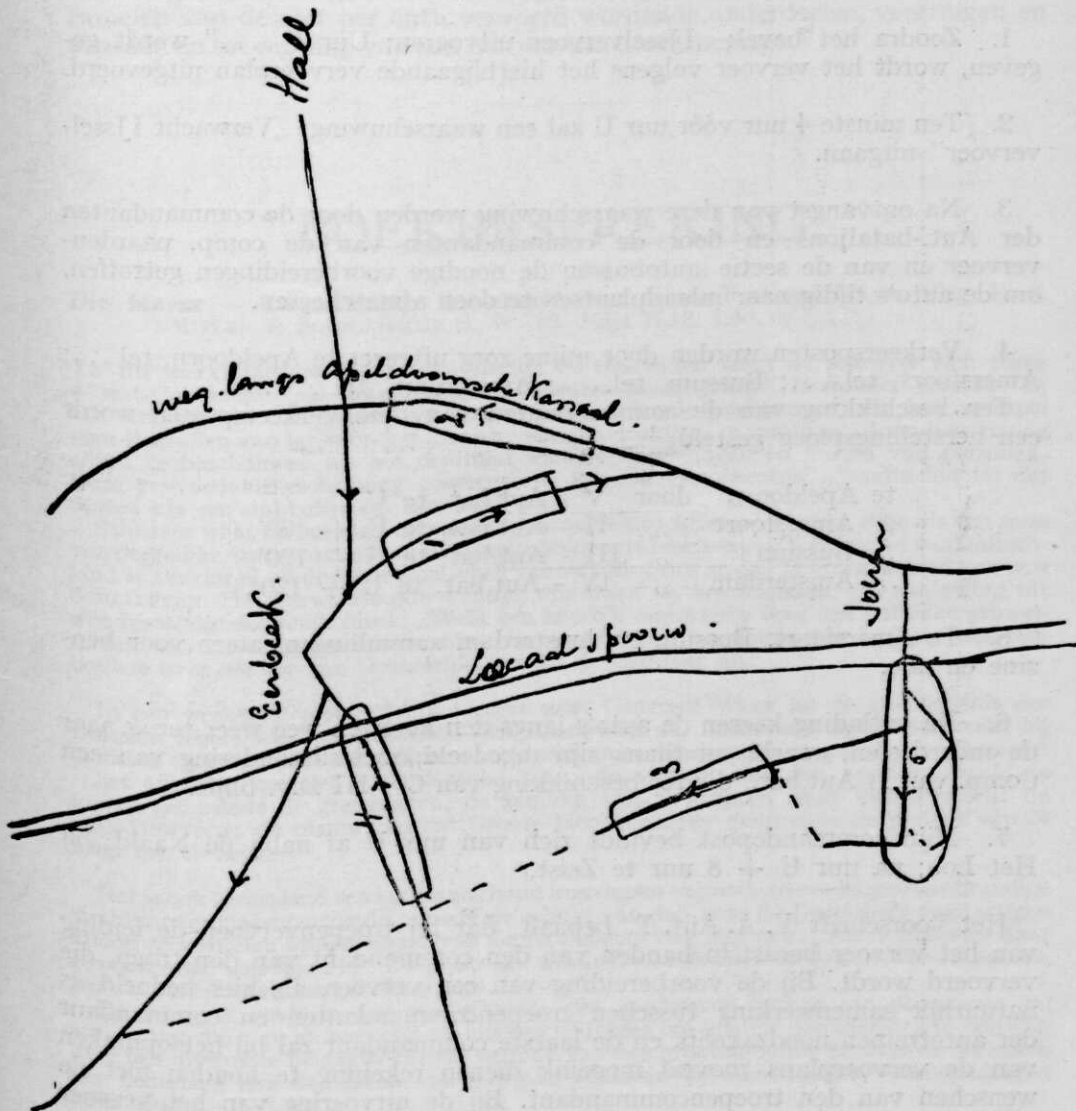
De aangewezen bataljonscommandanten verkennen nu, in overleg met de commandanten der legeringsgroepen de inlaadplaatsen, den opmarschweg voor de ledige auto's, den opmarschweg voor de troepen naar de inlaadpunten en den marschweg door de beladen auto's te volgen. Per legeringsgroep wordt een inlaadplaats aangewezen, zoo dicht mogelijk in de nabijheid van het legeringsgebied. Voor elk bataljon infanterie zonder de paarden voertuigen en voor elke afdeeling artillerie wordt een afzonderlijk inlaadpunt gekozen. De paarden voertuigen worden regimentsgewijze verzameld en op een afzonderlijk inlaadpunt of gezamenlijk met de artillerie ingeladen.

De regeling van een en ander wordt neergelegd in een vervoerplan, dat op pag. 584 voor marschgroep C nader is uitgewerkt.

Commandant marschgroep C 1 is C-1-I aut.bat.
 Commandant marschgroep C 2 is C-1-IV aut.bat.
 De in te laden troepen moeten $\frac{1}{2}$ uur voor den aanvang der inlading op de inlaadpunten aanwezig zijn.

Behoort bij vervoerplan van Legeringsgroep C van de III Divisie.

Inlaadplaats Soeren—Eerbeek

De ledige autotreinen, met uitzondering van sectie autobussen en prdnauto's, marcheren over Woeste Hoeve—Loenen—Eerbeek. Het hoofd van 1-IV Aut. bat. passeert De Eikenboom te Loenen te U-90'; 1-III Aut.bat. passeert dit punt te U; 1-I Aut.bat. passeert dit punt te U + 10'.

De sectie paardenauto's en de sectiën autobussen marcheeren over Beekbergen tot de Vlasberg bij Loenen, wachten aldaar nadere bevelen, respectievelijk van C-1-IV Aut.bat. en C-1-I Aut. bat. Paardenauto's te Vlasberg te U—90'. Autobussen aldaar te U.

De vervoerplans kunnen tot een geheel vereenigd worden en aangevuld worden met het resultaat van de verkenning der uitlaadplaatsen, om dan een bijlage te vormen van het „Bevel voor het IJsselvervoer”, dat als volgt kan luiden:

1. Zoodra het bevel: „IJsselvervoer uitvoeren; Uur U” wordt gegeven, wordt het vervoer volgens het hierbijgaande vervoerplan uitgevoerd.

2. Ten minste 4 uur vóór uur U zal een waarschuwing: „Verwacht IJsselvervoer” uitgaan.

3. Na ontvangst van deze waarschuwing worden door de commandanten der Aut.-bataljons en door de commandanten van de comp. paardenvervoer en van de sectie autobussen de noodige voorbereidingen getroffen, om de auto's tijdig naar inlaadplaatsen te doen afmarcheeren.

4. Verkeersposten worden door mijne zorg uitgezet te Apeldoorn, tel . . . ; Amersfoort, tel . . . ; Bussum, tel . . . ; Amsterdam, tel

Ter beschikking van de commandanten van deze verkeersposten wordt een herstellingsploeg gesteld:

te Apeldoorn	door	V - Aut.bat. te U,
„ Amersfoort	„	II - Aut.bat. te U + 60',
„ Bussum	„	III - Aut.bat. te U + 120',
„ Amsterdam	„	IV - Aut.bat. te U + 120'.

5. Te Amersfoort, Bussum en Amsterdam aanvullingsplaatsen voor benzine en olie.

6. Na ontlading keeren de auto's langs den kortsten weg weer terug naar de onderdeelen, waarbij zij thans zijn ingedeeld, met uitzondering van een Comp. van II Aut.bat., die ter beschikking van C. - III Div. blijft.

7. Mijn commandopost bevindt zich van uur U af nabij de Naald, bij Het Loo; na uur U + 8 uur te Zeist.

Het voorschrift V. A. Aut. T. bepaalt, dat bij troepenvervoer de leiding van het vervoer berust in handen van den commandant van den troep, die vervoerd wordt. Bij de voorbereiding van een vervoer, als hier bedoeld, is natuurlijk samenwerking tusschen troepencommandanten en commandant der autotreinen noodzakelijk en de laatste commandant zal bij het opmaken van de vervoerplans zooveel mogelijk dienen rekening te houden met de wenschen van den troepencommandant. Bij de uitvoering van het vervoer primeert m.i. het motortechische gedeelte en dient dan ook de uitvoering geheel in handen van den commandant der autotreinen te liggen. Het Fransche voorschrift geeft aan, dat de commandant van een vervoerde eenheid slechts mag ingrijpen in zeer bijzondere gevallen, bijv. als de vijand tusschenbeide komt.

Ik hoop hiermede eene eerste bijdrage te hebben verschaft voor de studie van het groote troepenvervoer, dat naar mijn bescheiden meening in de toekomst op uitgebreide schaal zal worden toegepast.

Ik heb mij in hoofdzaak beperkt tot de bevelen, die door de commandanten der autotreinen zullen worden gegeven en de maatregelen, die deze autoriteiten dienen te treffen. Het spreekt van zelf, dat de commandant der III Div. nog nauwkeurige bevelen zal moeten geven tot regeling van het verzamelen van de niet per auto vervoerd wordende onderdeelen, voertuigen en paarden en tot regeling van den marsch van deze troepen.

BOEKBESPREKING.

Die Marne — Deutschlands Schicksal? door Generalleutnant MARX. Uitg. E. S. MITLER & SOHN, Berlin S. W. 68. Prijs R.M. 1.50.

In dit merkwaardige boekje van slechts 60 bladzijden keert de schrijver zich tegen wat hij noemt „de dramatische geschiedenisbeschrijving”. Hieronder verstaat hij het streven, om den uitslag van wereldbeheerschende beslissingen, die hun stempel voor tientallen van jaren op het lot van volkeren drukken, te verklaren, door dien uitslag alleen te beschouwen als het resultaat van de handelingen en fouten van personen. Deze geschiedenisbeschrijving construeert „Spannungsmomenten”, waarin het lot der Staten als een dubbeltje op zijn kant staat.

Schrijver wijst op het streven om den Marne-veldtocht aan Duitse zijde als een serie van dergelijke dramatische spanningsoogenblikken te beschouwen ¹⁾ en het lot van Duitschland te verklaren uit de tekortkomingen van VON MOLTKE en den te vroegen dood van VON SCHLIEFFEN. Het verwaarloosde wondje, opgedaan bij het scheeren, gaf aanleiding tot Schlieffen, die doodelijk bleek. „Welk een heerlijk onderwerp voor een politieke gruwelroman of voor een dramatische film: De ongelukkige handbeweging bij het scheeren, besliste over het lot van Oostenrijk!” roept de schrijver uit.

In een werkelijk voortreffelijke studie gaat Generaal MARX nu de geschiedenis der Duitse legers vóór en gedurende den Marne-slag na. Achtereenvolgens bespreekt hij de thans veelal als juist aangenomen verklaringen en daarnaast *zijn* opvattingen omtrent: het afwijken van het Schlieffensche plan; de sterkte van den rechtervleugel; de fouten gedurende de grensslagen; de zending van 2 korpsen naar Oost-Pruisen; de zaak-HENTSCH; de plaats van het Groote Hoofdkwartier gedurende de periode van 20 Aug. tot 15 Sept.

Het is ook in ons land een langzamerhand ingeslopen onjuistheid om bij geschiedkundige studiën over laatstgenoemde periode de schuld van den voor de Duitschers ongunstigen afloop te wentelen op het hoofd van Generaloberst VON MOLTKE. „Als SCHLIEFFEN daar geweest was, zou hij . . .” *De groep der Schlieffen-aanbidders en von Moltke-verguizers, leze dit werkje van generaal Marx eens.*

De schrijver geeft in een overtuigend, vlot geschreven betoog een objectieve beschouwing, die n. o. m. zeer veel zal kunnen bijdragen om juistere denkbeelden te vestigen over een uitermate belangwekkende periode van den grooten oorlog en over de oorzaken der nederlaag aan de Marne, die schrijver zoekt in de onvoldoende voorbereidingen vóór 1914.

W.

¹⁾ Uiteraard vindt het werkje in Duitschland nogal bestrijding, te meer, waar de schrijver voornamelijk het ambtelijke werk van het Kriegsarchiv becritiseert en onder meer het critische karakter van dit werk kapittelt. (Zie o.m. *Deutsche Wehr* van 27 Mei 1932, dat 3 kolommen aan het boekje wijdt.)

AAN DEN ZELFKANT DER ONTWAPENINGSCONFERENTIE

VII.

De eindstrijd van de eerste phase.

23 Juli ten 12.20 verklaarde ARTHUR HENDERSON, voorzitter van de Ontwapeningsconferentie, in tegenwoordigheid van de delegaties van 50 mogendheden, de 18de algemeene zitting van de Conferentie gesloten en beëindigde de Conferentie haar 2 Februari t.v. begonnen eerste arbeidsphase.

Onmiddellijk daaraan voorafgaande had de Algemeene Commissie der Conferentie haar beraadslagingen over een slotresolutie beëindigd; daarin was hetgeen als gevolg van den arbeid der Conferentie in het algemeen „aanvaardbaar” was gebleken, vastgelegd. Deze resolutie werd intusschen niet in de algemeene vergadering der Conferentie zelf behandeld; in de hiervoren bedoelde slotzitting kwam uitsluitend de verlenging van het bewapeningsbestand van September 1931 aan de orde.

Het geven van een overzicht van den, in de eerste zittingsperiode verrichten, arbeid zou buiten het kader van dit artikel vallen, dat, aansluitend aan de in *De Militaire Spectator* opvolgend gegeven beschouwingen, in het kort de eindresolutie van 23 Juli en hetgeen daarmee rechtstreeks verband houdt, behandelt. Om echter een indruk te geven van de uitgebreidheid der beraadslagingen in de 5 maanden en 3 weken, waarover de eerste phase der Conferentie liep, zij opgemerkt dat alleen reeds de 115 nummers van het twee-talig „Journal” van de Conferentie 966 bladzijden beslaat, verkort weergevende de voornaamste openbare beraadslagingen.

De laatste zittingen van de Algemeene Commissie waren uitsluitend gewijd aan de behandeling van de eindresolutie. Aan deze openbare behandeling waren evenwel gedurende verscheidene weken ondershandsche besprekingen vooraf gegaan in de eerste plaats tusschen de delegaties van Frankrijk, Engeland en de Vereenigde Staten. Ook trachtten 8 zgn. Kleine Mogendheden, blijkbaar van 21 Juni af, onderling tot overeenstemming te komen ten aanzien van een reeks, op ontwapeningsgebied zoover mogelijk gaande besluiten, waarvan kon worden verwacht dat zij ten slotte ook bij de groote mogendheden steun zouden kunnen vinden.

De wensch van zeer vele zijden, om de delegaties bij het schorsen der beraadslagingen niet met ledige handen te doen vertrekken was reden, dat in de eerste plaats werd gezocht naar den vorm, waarin hetgeen zich leende tot principieele overeenstemming zou kunnen worden vastgelegd. In de zitting van de Algemeene Commissie van 7 Juli werd besloten zulks te doen in het kader eener resolutie, welke de „progrès réalisés” zou moeten insluiten.

Aanvankelijk was de Britsche Minister van Buitenlandsche Zaken, Sir

JOHN SIMON, met het in ontwerp samenstellen der resolutie belast. Deze kweet zich op voortvarende wijze van zijn taak, doch zijn ontwerp, hetwelk te veel het karakter droeg van een, alle partijen bevredigend, compromis, kon blijkbaar in de onderhandsche besprekingen niet de instemming vinden van de delegaties, die een meer besliste uitspraak noodzakelijk achtten. Eenige dagen later — 10 Juli — nam, mede op grond van het vertrek van Sir JOHN naar Lausanne en Londen, daartoe door den President en het Bureau der Conferentie gemachtigd, de Rapporteur van de Algemeene Commissie, de Tsjechische Minister van Buitenlandsche Zaken, BENES, de samenstelling van de resolutie over.

Het veld van de ondershandsche besprekingen breidde zich aldus geleidelijk hoe langer hoe meer uit. Dat daarbij naast de jongste Britsche voorstellen, die van President HOOVER, welke min of meer verrassend midden tusschen de besprekingen inkwamen, een belangrijk aangrijpingspunt moeten hebben gevormd zou bij de latere, openbare beraadslagingen spoedig blijken. Dit kwam intusschen reeds naar voren toen de groep van 8 Mogendheden op 12 Juli de uitkomsten van haar overleg publiceerde, nadat zij deze hadden doen toekomen aan den Rapporteur in den vorm van punten, welke naar hun gezamenlijke meening moesten vormen de kern van, althans de bouwstoffen voor de uiteindelijke resolutie.

Een en ander heeft blijkbaar sterken invloed ten goede gehad op de uitkomsten van de besprekingen tusschen de groote mogendheden, waaraan van Fransche zijde tenslotte de Minister-President HERRIOT en de Ministers van Oorlog, Marine en Luchtvaart deelnamen. Dit blijkt althans uit hetgeen de Fransche pers omtrent den aanvankelijken inhoud der resolutie BENES wist mede te deelen, vergeleken met wat zij bevatte op het oogenblik van publicatie van het eerste gedeelte daarvan, op 19 Juli.

Nog staande de eerste algemeene vergadering ter bespreking dezer ontwerp-resolutie, 20 Juli, werden de aanvankelijk opengelaten aanvullingen aan de delegaties voorgelegd; eerst op het allerlaatst slaagde de poging de tegenstellingen, welke zich ten aanzien van het zware geschut en de vechtwagens van de landmacht voordeden, te overbruggen.

De wording van de resolutie, waarvan de inhoud hieronder behandeling vindt, is niet alleen van historisch belang. Het hiervoren geschetste kan een indruk geven hoeveel moeite en inspanning het moet hebben gekost de moeilijkheden te overwinnen en de tegenstellingen op aannemelijke wijze te overbruggen en hoezeer vooral door de drie leidende groote mogendheden onderling concessies moesten worden gedaan om tot een voor hen aanvaardbaar besluit te geraken. De Rapporteur BENES wijst er in zijn toelichting op de ontwerp-resolutie zelfs op, dat de opofferingen, welke enkele mogendheden zich hebben getroost „*sont douloureuses parceque les questions touchent quelquefois aux interêts de la plus grande importance pour telle ou telle nation.*”

Deze opofferingen werden evenwel door Italië onvoldoende geacht, te meer omdat het zich te veel buiten de ondershandsche besprekingen der 3 andere groote mogendheden zag gesteld.

Aangezien de ontwerp-resolutie in de eerste plaats was te beschouwen als een compromis tusschen de delegaties van de Vereenigde Staten, Engeland en Frankrijk, waarbij rekening was gehouden met, althans in beschouwing waren genomen de door andere delegaties naar voren gebrachte punten, was het duidelijk, dat eerstbedoelde delegaties bij de openbare behandeling

slechts wijzigingen van ondergeschikte beteekenis wenschten te aanvaarden, wilden zij niet de na zooveel arbeid en overleg verkregen eenheid van opvatting in de waagschaal stellen. Hebben derhalve de beschouwingen, geleverd bij de openbare beraadslagingen over de resolutie-BENES voorshands slechts academische waarde gehad, de kritiek, welke niet aan de resolutie is gespaard, zal ongetwijfeld in de toekomst vruchten kunnen brengen, indien de publieke meening zich middelerwijl krachtig genoeg doet gelden.

De bondgenootschappelijke actie van de groep van 8 mogendheden.

Alvorens de hoofdpunten van de eind-resolutie aan te geven, komt het van belang voor de door de 8-mogendheden, in een gezamenlijk opgesteld stuk, naar voren gebrachte beginselen aan te geven. Aan de hand hiervan werd tot viermaal toe bij de openbare behandeling van de resolutie BENES door een der 8 delegatieleiders het tekort, dat deze resolutie bevatte, aangetoond. De Nederlandsche en Zweedsche delegaties voerden daarnaast nog een gezamenlijke actie tegen de paragraaf betreffende het zware geschut der landmacht. Dat hetgeen de groep van 8 noodzakelijk en bereikbaar acht ook weer het gevolg is van een compromis ligt voor de hand, terwijl er verder wel niet aan getwijfeld kan worden, dat verschillende der hierbij betrokken delegaties, in het bijzonder de Nederlandsche, verder strekkende, algemeen werkende ontwapeningsbeginselen bij de groepsbesprekingen voorstond. Daarvoor is het Memorandum van de Nederlandsche delegatie van 2 April 1932 borg.

Overigens is de arbeid van de 8-mogendhedengroep allerminst zonder nut geweest. De ontwerp-resolutie BENES heeft er, bij het doorloopen van haar verschillende ontwikkelingsstadia, geleidelijk den invloed van moeten onder vinden en zulks te eerder omdat deze actie ten goede moest komen aan het streven, in het bijzonder van de Vereenigde Staten om bij de besprekingen met de Fransche en Britsche delegaties de beginselen van het HOOVER-plan, zooveel mogelijk tot hun recht te doen komen. Daarbij mag niet over het hoofd worden gezien, dat de groep van 8 geenszins uit louter ex-neutralen bestond en zij al evenmin steun had gezocht bij of samenging met de reeds ontwapende centrale Europeesche Rijken. Bij de combinatie van alle voormalige neutrale Europeesche mogendheden, n.l. Denemarken, Nederland, Noorwegen, Spanje, Zweden en Zwitserland toch, hadden zich België en Tsjecho-Slovakije aangesloten, terwijl Polen later daarvoor bepaaldelijk partij koos ten aanzien van het algemeen en absoluut verbod van het luchtbombardement.

Het verdient de aandacht dat bij het weergeven van den inhoud der zes punten van de groep van 8, de pers veelal hetgeen in een 3-tal noten was opgenomen in de artikelen zelf verwerkte. Indien dit de bedoeling van de betrokken delegaties was geweest, dan hadden zij zeker zich de moeite van het afzonderlijk opstellen van de voetnoten kunnen besparen. Deze moeten dus hun speciale beteekenis hebben en blijkbaar zijn bedoeld als toelichting, waar niet de noodige eenheid tusschen de 8 tot een bindend artikel had geleid.

Het *eerste punt* omvat een integraal verbod van ieder bombardement uit de lucht en derhalve daartoe in de eerste plaats het afschaffen van de vliegtuigen, welke een zeker gewicht te boven gaan. Over dit gewicht vermeldt een noot, dat de doeltreffendheid van het verbod een zoo laag mogelijk gesteld getal vereischt, „voorgesteld” wordt een maximum gewicht van 1600 kg voor militaire landvliegtuigen en 2000 kg voor militaire watervliegtuigen.

Teneinde te voorkomen dat dit verbod door een partij gedeeltelijk zou kunnen worden ontdoken door het aanschaffen van een groot aantal lichte vliegtuigen, te zamen als het ware in staat om een zelfden totalen bommenlast te vervoeren als de vereenigde groote bombardeervliegtuigen, wordt het punt vervolgd met een eisch tot het vaststellen van een maximum voor het gezamenlijk gewicht van alle militaire vliegtuigen. Daarbij komen als bijkomstige maatregelen het doen vervallen van inrichtingen, speciaal bestemd voor het bombardement uit de lucht en het verbod van militaire instructie in het afwerpen van bommen.

Tenslotte achten de 8 mogendheden doeltreffende maatregelen noodig, ten einde het militair gebruik van de burgerlijke luchtvaart te beletten. Dat deze mogelijkheid de zwakke stêe vormt in het verbod van het luchtbombardement en van zware militaire vliegtuigen is bekend. Vandaar het aanhoudend streven van Fransche zijde om te komen tot internationalisatie van de burgerlijke luchtvaart. De groep van 8 laat hier in het midden of de maatregelen gericht moeten zijn op internationalisatie van de burgerlijke luchtvaart dan wel op demilitarisatie daarvan.

Het *tweede punt* vraagt ten aanzien van de landmacht het afschaffen van de vechtwagens boven een zeker gewicht en van de mobiele zware artillerie. Uit een noot volgt dat geen overeenstemming is kunnen worden bereikt ten aanzien van het absolute verbod van vechtwagens, algemeen wil de groep echter het gewicht der vechtwagens, willen zij geoorloofd zijn, zoo laag mogelijk zien vastgesteld.

Ook ten aanzien van de zware bewegelijke artillerie is slechts overeenstemming voor wat betreft het kaliber der lange kanonnen; het „voorstel”, in de noot aangegeven, omvat de bovengrens daarvan te stellen op 155 mm. Is hier de invloed geldend van de Belgische delegatie? Haar woordvoerders in de landmachtcommissie, zijnde luitenant-generaal GALET, Chef van den Generalen Staf en generaal NUIJTEN, sous-chef van dien staf, bepleitten de bovengrens van de mortieren hooger te stellen n.l. op 220 mm.

Het *derde punt* stelt niet alleen het verbod van de chemische, bacteriologische en brandstichtende oorlogvoering, maar, als onafscheidelijk daaraan verbonden, het afschaffen van de daartoe strekkende oorlogsmiddelen en verbod van iedere voorbereiding tot het gebruik dezer wapens.

Punt vier voorziet de stichting van een permanente ontwapeningsorganisatie.

Waar verschillende groote mogendheden en in het bijzonder Sovjet-Rusland naast contrôle op den wapenhandel alleen het reglementeeren van de particuliere wapenfabricage bepleiten, eischt *punt vijf* daarnaast hetzelfde voor de staatswapenfabrieken.

Tenslotte is in het *zesde punt* de noodzakelijkheid aangegeven van verderen voorbereidenden arbeid op het gebied van de ontwapening ter zee, van de effectieven (personeelsterkte) en van de uitgaven, alvorens tot bepaalde conclusies te kunnen geraken. Ten aanzien van de ontwapening ter zee wordt aan de groote zeemogendheden aanbevolen zich onderling, doch voeling houdend met het Bureau (dagelijksch bestuur) der Conferentie te verstaan, teneinde zoowel door kwalitatieve (soortelijke) als quantitatieve beperking tot tastbare vermindering van het materieel en van de uitgaven voor de zee-macht te geraken.

Het Bureau zou een mandaat moeten ontvangen teneinde voor de effectieven, de mogelijkheid van toepassing voor ieder bijzonder geval van de voorstellen o.m. van President HOOVER na te gaan. Een overeen-

komstig ontwerp-mandaat betreft de *toepassing* in het algemeen van het reeds in de ontwerp-conventie van 1930 vastgelegde beginsel van de beperking en openbaarheid van de uitgaven voor de nationale verdediging.

De Conferentie bereikt het tusschendoel; resolutie van 23 Juli.

Nadat de ontworpen resolutie het stadium van behandeling in het openbaar bereikte was zij — als gezegd — practisch niet meer voor ingrijpende wijzigingen vatbaar. De samensteller had er de laatste hand aan gelegd, het overleg was beëindigd, de strijd om de gunstigste uitkomst door ieder der hoofdpartijen naar haar opvatting gestreden, het compromis tusschen hen bereikt. Iedere principieele verandering zou het toch reeds min of meer labiele evenwicht verstoren, de overeenkomst te niet doen, nieuwen arbeid van weken vorderen en aangezien, na hetgeen verricht was, daaraan geen der drie leidende groote mogendheden wilde medewerken, een echee ten gevolge hebben.

Vandaar dat de gedelegeerde der Vereenigde Staten als eerste spreker de verklaring aflegde, dat de resolutie het voor het oogenblik maximum bereikbare inhield. Ook voor wat betreft het doorvoeren van de beginselen, aangegeven door President HOOVER. Haalde hij aldus hun, die — zooals Sir JOHN SIMON het uitdrukte — „meer HOOVER wilden zijn dan de Amerikanen zelf”, den wind uit de zeilen, tevens gaf hij, door zijn voorstelling van den stand van zaken, als het ware kond van het welslagen van het optreden van zijn President.

Welke is nu de algemeene beteekenis der resolutie? Geenszins dat hetgeen daarin is „besloten” reeds definitief is vastgelegd en zich in staat van wijzen bevindt. Maar het aanvaarden dezer beginselen zou zelfs ijdel en vruchteloos zijn geweest, indien in de tweede, de vermoedelijk beslissende phase der conferentie, ter uitvoering geen definitieve regelen worden opgesteld.

De resolutie vormt geen absoluut bindende overeenkomst; zij stelt alleen vast hetgeen *zal moeten* geschieden. Zij wordt daarom niet onderworpen aan de approbatie van de verschillende Regeeringen, zooals wel het geval is met de verlenging van het bewapeningsbestand. Haar moreele beteekenis kan echter wel zoo hoog worden aangeslagen dat hetgeen zij aan positieve elementen bevat — als beginselen-accoord na langdurig onderhandelen verkregen — tot uitvoering zal moeten komen, wil niet de geheele ontwapeningsarbeid te niet worden gedaan.

De resolutie gaat aanmerkelijk verder dan de ontwerp-conventie van 1930, welke slechts methodes van ontwapening aanbeval, o.m. beperking van de effectieven door limiteeren van de gemiddelde dagelijksche presente sterkte, beperking van het geschut en van verder landmachtmaterieel door het begrenzen van de toekomstige uitgaven hiervoor. In zooverre vormt de resolutie in vergelijking met hetgeen in de afgelopen jaren werd bereikt, een sprong van beteekenis. Haar inleiding, welke de noodzakelijkheid van een „substantieele vermindering” der bewapeningen op den voorgrond stelt, vormt reeds dadelijk een duidelijker wegwijzer dan artikel I van de ontwerp-conventie 1930, hetwelk bepaalde, dat de bewapeningen *zooveel als mogelijk zullen worden verminderd*. Daarenboven geeft de resolutie aan, dat een noodzakelijk te bereiken doel is het verminderen van de middelen ter agressie. In de resolutie is dit doel — de kwalitatieve ontwapening — behalve voor de luchtmacht intusschen *niet* tot uiting gekomen.

De resolutie bevat concrete ontwapeningsmaatregelen, welke deel zullen moeten uitmaken van de nader vast te stellen algemeene ontwapeningsconventie en geeft, waar nog geen overeenstemming is bereikt, de beginselen aan, welke moeten dienen als basis voor verdere vermindering van de wapeningen.

Zij zijn de volgende:

Iedere aanval uit de lucht tegen de burgerbevolking zal op absolute wijze worden verboden.

Alle bombardement uit de lucht zal worden afgeschaft. Een verzwakking van dit laatste beginsel vormt de restrictie, dat het verbod slechts geldt tusschen de verdragsluitende mogendheden, dus b.v. niet tot het beteugelen van oproerige bergstammen (Marokko, Zuid-Arabië). De voorwaarde, dat het verbod van het bombardement uit de lucht afhankelijk is van overeenstemming nopens de maatregelen noodig om de naleving van dit verbod te verzekeren, wijst nog op eenige ter zake te overwinnen moeilijkheden. Volgens de resolutie omvatten de te treffen maatregelen beperking van het aantal militaire vliegtuigen en van hun kenmerkende eigenschappen, zoomede reglementeering en publiciteit van de burgerlijke vliegtuigen en het onderwerpen van burgerlijke vliegtuigen van groote afmetingen aan een internationaal stelsel (internationalisatie wordt niet bepaald genoemd).

Vermindering in aantal van al het landmachtgeschut, begrepen tusschen het maximum kaliber hetwelk zal zijn toegelaten en een eveneens nader vast te stellen minimum kaliber. Dit is een belangrijke beslissing, gezien den strijd welke de Nederlandsche delegatie in de Voorbereidende Ontwapeningscommissie gedurende 5 jaren voerde om te komen tot het thans aanvaarde beginsel van directe beperking en vermindering van het geschut. Evenwel zou haar iedere waarde komen te ontvallen, indien het minimum kaliber niet op 3,7 cm, hoogstens 6 cm werd gesteld. Bij een hoog gesteld minimum, b.v. 15 cm zou de rechtstreeksche beperking van het geschut feitelijk weer ongedaan zijn gemaakt. Over dit minimum kaliber is nog generlei discussie gevoerd.

Ten aanzien van de beperking van het maximum geschutkaliber, waarbij bovendien nog niet is beslist, dat het zwaardere geschut geheel zal komen te vervallen, dan wel aan een internationaal regiem zal worden onderworpen, is de resolutie minder bevredigend. Zij voorziet het vaststellen van het maximum kaliber afzonderlijk voor 3 verschillende categorieën landmachtgeschut, n.l. voor het kustgeschut, het vestinggeschut en het mobiele veldgeschut. Daarbij is aangegeven, dat het kaliber van het kustgeschut niet minder zal zijn dan het maximum kaliber van het scheepsgeschut. Aangezien ook — in tegenstelling met het voorstel-HOOVER — het bewegelijk kustgeschut op aandrang van de Fransche delegatie behouden zou worden en het steeds mogelijk zal zijn dergelijk kustgeschut als bewegelijk geschut in den vesting- en den veldoorlog te gebruiken — getuige de bekende Duitsche 42 cm kustmortieren gebezigd voor Luik en aan het stellingfront — zal door Frankrijk bij de vaststelling van het maximum kaliber van het bewegelijk veldgeschut bij de beraadslagingen in de tweede phase de hooge kant worden gezocht.

Ook tot een algeheel verbod van de vechtwagens komt de resolutie niet, wel tot een beperking beneden een nog vast te stellen maximum gewicht; in ieder geval is ook dit een vooruitgang op het negatieve standpunt, hetwelk de ontwerp-conventie van 1930 kenschetst.

Ten aanzien van de chemische, bacteriologische en brandstichtende oorlog-

voering wordt niet alleen het uitvaardigen van een verbodsbepaling noodzakelijk geacht, maar is deze bepaling, op grond van het eenstemmig rapport van een bijzonder daarvoor aangewezen comité, als het ware reeds dadelijk vastgesteld: „la guerre chimique, bacteriologique et incendiaire est interdite.” De Fransche Ministerpresident HERRIOT voegde er in de conferentie op 22 Juli aan toe dat, zooals de Nederlandsche gedelegeerden hadden gevraagd, dit verbod zich ook zal moeten uitstrekken tot de voorbereiding van deze barbaarsche middelen van oorlogvoering, dit is de vooruitgang bereikt ten opzichte van het Protocol van 1925.

De verdere bepalingen van de resolutie hebben betrekking op de contrôle van de uitvoering der ontwapeningsbepalingen door een permanente ontwapeningscommissie en op de voorbereiding van de tweede phase der conferentie in zake onderwerpen waarover nog geen overeenstemming bestaat en welk nog een verder gaande studie vereischen. Deze onderwerpen betreffen:

— de effectieven, ten aanzien waarvan intusschen is bepaald, dat zij een *veele* vermindering zullen moeten ondergaan;

— de uitgaven voor de nationale verdediging, waarvoor nog een practische methode van beperking en publiciteit moet worden uitgevonden;

— den wapenhandel en de particuliere- zoowel als de staatswapenfabricage; toevoeging ook van de staatsfabricage werd, dank zij de actie der 8-mogendhedengroep, nog bij de openbare behandeling als eenige belangrijke wijziging in de resolutie verkregen;

— de bewapeningen ter zee, over de vermindering waarvan de groote zee-mogendheden eerst tot overeenstemming zullen moeten geraken, terwijl de andere maritieme mogendheden worden uitgenoodigd maatregelen te treffen tot het vaststellen van de voor hen aanvaardbare mate van vlootbeperking;

— de regelen van internationaal recht in verband met het verbod van de chemische oorlogvoering en het bombardement uit de lucht, zoomede de bijzondere maatregelen te treffen bij schending dezer regelen.

De slotbepaling van de resolutie vormt de reeds eerder besproken verlenging van het bewapeningsbestand voor den duur van 4 maanden.

Op verschillende onderdeelen der resolutie werd bij de openbare behandeling kritiek uitgeoefend, in het bijzonder door verschillende gedelegeerden behorende tot en sprekende namens de groep van 8 Staten. Nochtans aanvaardden ook deze delegaties de resolutie in haar geheel, als vormende hetgeen voor het tegenwoordige — d.w.z. tot de tweede phase der conferentie — algemeen bereikbaar scheen. De resolutie werd bij de eindstemming evenwel niet eenparig aangenomen. De Duitsche delegatie stelde namens haar Regeering als het ware een ultimatum, waarin medewerking van Duitsche zijde bij de hervatting van de werkzaamheden van de conferentie slechts mogelijk werd geacht, indien de verdere arbeid zou zijn gegrond op de „erkenning” van de gelijkheid van recht tusschen de natiën en in het bijzonder gelijkheid ten aanzien van de nationale veiligheid en de toepassing van alle bepalingen van de Conventie. De Duitsche delegatie stemde dan ook tegen de resolutie. Hongarije, Oostenrijk en Bulgarije, hoewel ook de rechtsgelijkheid opeischend, volgden een voorzichtiger politiek en onthielden zich evenals Italië, Turkije en China. Italië deed dit vrij onverwacht bij monde van den nieuwen gedelegeerde, Minister van Luchtvaart BALBO. Dat de Sovjet-delegatie tegenstemde valt niet te verwonderen. Volkscommissaris LITWINOF, zich opwerpend als kampioen ter verzekering van de veiligheid tusschen de naties — hij sprak niet van vei-

ligheid in de naties — liet als motief voor tegenstemmen gelden, dat aldus degenen die werkelijk streven naar een algemeene en blijvende vrede een sprankje hoop zullen zien in het feit, dat er tenminste één delegatie is, die steeds gereed is, „sans erreur possible”, (n.b.) om haar ontevredenheid te betuigen ten aanzien van beperking in de ontwapening. Daarentegen stemden 41 Staten ten slotte vóór de resolutie.

BOEKBESPREKING.

Het verblijf van Lodewijk van Nassau in Frankrijk. Hugenoten en Geuzen. 1568-1572 door Dr. P. J. VAN HERWERDEN. Van Gorcum's Historische Bibliotheek. Deel IV. Uitg. Van Gorcum & Comp. — Assen 1932. Prijs / 3.90.

Reeds de uitgebreide lijst der archieven, waaruit inlichtingen werden ontvangen en die der geraadpleegde boekwerken, van welks inhoud gebruik werd gemaakt, geven den lezer een idee van den omvangrijken en deugdelijken arbeid, dien de schrijver heeft verricht. Bij het doorwerken van het boekwerk blijkt, dat de samensteller bij zijn voorarbeid zeer diep in de materie is doorgedrongen, waardoor het hem gelukt is, verschillende feiten op te helderen of recht te zetten, niettegenstaande het belangrijkste archief, dat van LA ROCHELLE, door brand was vernield en dus niet meer ter beschikking stond.

Dr. VAN HERWERDEN verstaat de kunst om op aangename wijze een zuiver geschiedkundig onderwerp te behandelen en daarbij de belangstelling van den lezer te wekken. En die belangstelling is het boek waard, omdat het ons een goed en onpartijdig beeld geeft van „Lodewijks onvermoeibaar pogen om buitenlandsche hulp voor de onderdrukte Nederlanders te verwerven”, zooals de schrijver in zijn voorrede zegt, terwijl hij elders in die voorrede spreekt van „onze bewondering voor den jongen Nassau, die, ondanks vele tegenslagen, met eindeloos geduld, met steeds nieuwe kracht en groot geloof zijn weg vervolgde, onwankelbaar hopen op een goede uitkomst.”

Ondanks deze bewondering is Dr. v. HERWERDEN in zijn beschouwingen objectief. Hij schildert Lodewijk van Nassau met al zijn deugden, doch verklaart (biz. 68) daarentegen „Een groot strateeg is Lodewijk overigens niet geweest. Zijn beteekenis als krijgsman lag meer in zijn bezielende dapperheid dan in rustig overleg.”

Voor de kennis van de Fransche periode van Lodewijk van Nassau en van de binnen- en buitenlandsche politiek van Frankrijk in die jaren, lijkt mij het werk een belangrijke aanwinst. Schrijver weet daarnaast in een zeer belangwekkend hoofdstuk een goed denkbeeld te geven van het optreden der Watergeuzen vóór en bij de inneming van Den Briel, waarbij ook hij den stralenkrans, die boven de hoofden dezer desperado's was aangebracht, heeft doen verbleeken.

Welke rol Lodewijk van Nassau in Frankrijk heeft gespeeld, blijkt o.m. uit het feit, dat hij — gedurende de ziekte van admiraal DE COLIGNY — als diens vermoedelijke opvolger (leider der Hugenoten) werd beschouwd en uit den grooten invloed, dien hij op verschillende, zeer vooraanstaande politieke personen heeft gehad.

Wij achten dit werk van veel waarde uit een algemeen geschiedkundig oogpunt, maar bovendien, omdat het duidelijk toont, wat het huis van Oranje-Nassau voor de vrijheid van ons volk heeft gedaan. Ook uit een oogpunt van krijgsgeschiedkundige studie biedt het boekwerk veel belangwekkends, omdat het wezen van den 16e-eeuwschen oorlog er zeer goed in naar voren komt: Het karakter der huurlegers, de invloed van den troep op de beslissingen van den veldheer, het gemis bij de soldaten van ideële doeleinden, de gewoonte om belangrijke besluiten door een krijgsraad te doen nemen, het ontwijken van veldslagen en het innemen van „onaantastbare stellingen”, de beteekenis van versterkte plaatsen en van rivieren, de financieele uitputtingsstrategie, het zijn alle zaken, waarop de schrijver op duidelijke wijze de aandacht heeft gevestigd.

Wij zijn Dr. v. HERWERDEN dankbaar voor zijn gedegen studie en verzekeren hem, dat naar onze meening aan den slotzin zijner inleiding „Moge dit boek, geschreven in een tijd van moedeloosheid op velerlei gebied, een getuigenis zijn van hetgeen energie in het verleden, gedurende moeilijke tijden, vermocht” ten volle is voldaan. Wij wenschen het boekwerk een ruimen lezerskring!

W.

TACTIEK EN VUURTECHNIEK DER ARTILLERIE

Hiermede openen wij de reeds vroeger aangekondigde rubriek „Tactiek en vuurtechniek der artillerie”.

Deze rubriek zal geregeld artikelen bevatten betreffende de tactiek en de vuurtechniek van de batterij en de afdeeling artillerie welke artikelen in het bijzonder bestemd zijn ter voorlichting van de reserve-officieren van dat wapen.

Aan de hand van een hiervoor ontworpen tactische veronderstelling dan wel van een reeds in *De Militaire Spectator* verschenen tactische oefening, zullen behandeld worden het in stelling komen van de batterij en de afdeeling, het voorbereiden en afgeven van vuren, enz.

Deze nieuwe rubriek zal er toe bijdragen *De Militaire Spectator* voor de reserve-officieren der artillerie tot een even onontbeerlijke gids te maken als zij reeds is voor de reserve-officieren der andere wapens. Redactie.

OPTREDEN VAN EEN AFDEELING ARTILLERIE VOOR RECHTSTREEKSCHEN STEUN VAN EEN REGIMENT INFANTERIE IN DE VERDEDIGING

DOOR

A. T. C. OPSOMER,

Eerste Luitenant bij het 5e Regiment Veld Artillerie.

Kaarten: 1 : 50.000 bladen Almelo (uitgave 1917), Zutphen (uitgave 1913) en Groenloo (uitgave 1925).

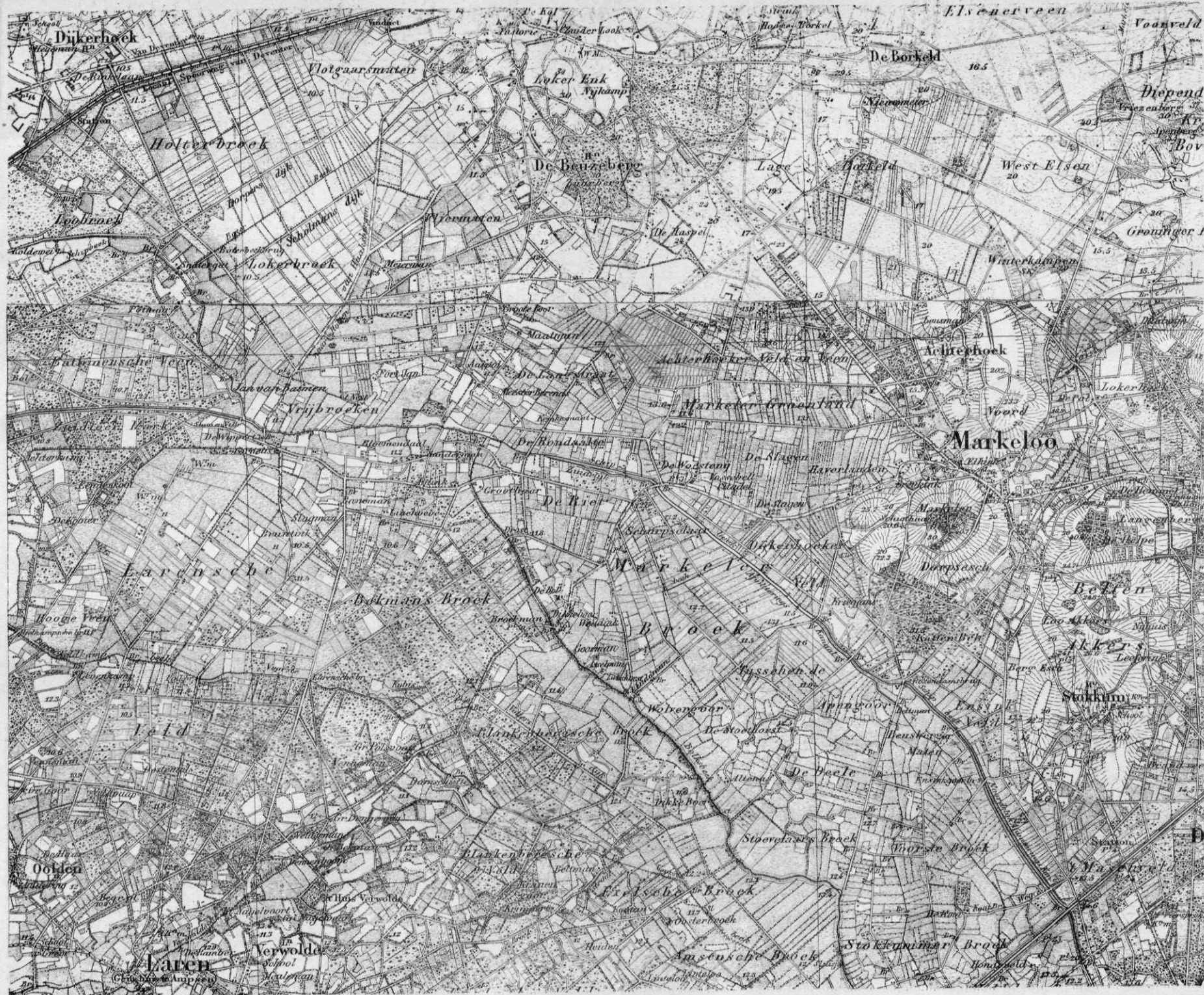
Met 1 kaart als losse bijlage.

ALGEMEENE OORLOGSTOESTAND.

In een oorlog tusschen een Rood land (Oost) en een Blauw land (West) zijn de hoofdmachten der Blauwe troepen in den avond van 10 Juli met hun voorste afdeelingen aangekomen in de lijn—Lochem—Holten—. De Roode hoofdmacht bevindt zich nog 80 km ten Oosten van deze lijn. Wederzijdsche lichte troepen zijn in den namiddag van 10 Juli met elkaar in voeling gekomen 15 km ten Oosten van de lijn Enschede—Oldenzaal.

BIJZONDERE OORLOGSTOESTAND BLAUW. (Eigen land; Nederlandsche organisatie).

De VIIIe Div. legert van 10/11 Juli in het rayon Schoolte—Verwolde—Laren—Oolden (blad Zutphen, vt. 39—69)—Zuidloo—Schoolte.

I—5 R.A. is gelegerd in Oolden (blad Zutphen).

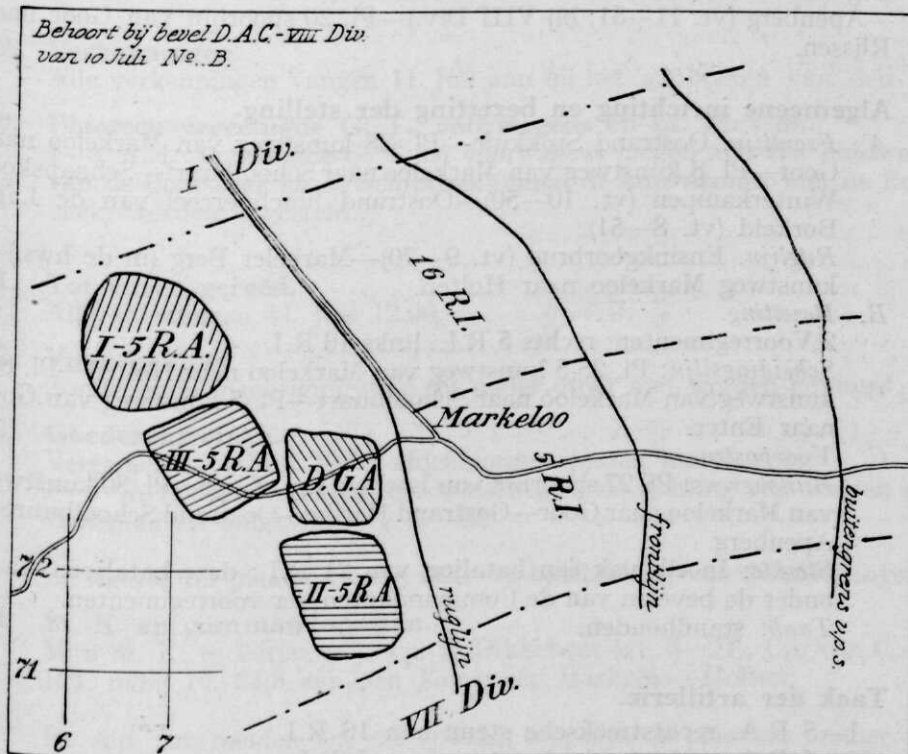
In verband met het voornemen van den Blauwen Algemeenen Bevelhebber om zich ter verdediging in te richten in de lijn—Gelselaar—Markeloo—De Borkeld—Haarlerberg— ontvangt C.—I—5 R.A. 10 Juli te 21.00 het volgende bevel (uittreksel, voor zoover van belang voor I—5 R.A.).

VIII Div.
D.A.C.
No. . B.

GEHEIM.

Ex. No. 5.
St. K., 10 Juli
20.00

Bijlagen:
1 oleaat.

Bevel voor 5 R.A.

1. Vijand en eigen toestand.

De Roode hoofdmacht bevindt zich nog 80 km ten Oosten van ons. Onze lichte troepen zijn in voeling met Roode lichte troepen 15 km ten Oosten van de lijn Enschede—Oldenzaal.

2. Eigen voornemens.

Onze troepen zullen zich ter verdediging inrichten in de lijn Gelselaar—Markeloo—Haarlerberg.

3. Opdracht VIII Div.

De VIII Div. zal op 11 Juli bij het aanbreken van den dag opmarcheeren naar Markeloo en zich daar ter verdediging inrichten.

Zuid en Noord van VIII Div. zullen de VII resp. I Div. opmarcheeren en zich ter verdediging inrichten.

Scheidingslijnen:

Met VII Div.: driesprong kunstwegen in vt. 0—67 (bij VII Div.)—Rozendamsbrug (vt. 9—71; bij VII Div.)—Pl. 1,5 kunstweg van Stokkum naar Markeloo—Pl. 29 spoorlijn van Lochem naar Goor—spoorlijn van Goor naar Delden (bij VII Div.);

Met I Div.: Zuidloo (bij VIII Div.)—Brug over de Schipbeek in kunstweg van Laren naar Holten—Pl. 23 kunstweg van Markeloo naar Holten—Apenberg (vt. 11—51; bij VIII Div.)—Pl. 20 spoorlijn van Goor naar Rijssen.

4. Algemeene inrichting en bezetting der stelling.

A. *Frontlijn.* Oostrand Stokkum—Pl. 28 kunstweg van Markeloo naar Goor—Pl. 8 kunstweg van Markeloo naar Schoolbuurt—Schaapskooi Winterkampen (vt. 10—50)—Oostrand boschperceel van de Lage Borkeld (vt. 8—51).

Ruglijn. Ensinkgoorbrug (vt. 9—70)—Markeler Berg (in de hws.)—kunstweg Markeloo naar Holten.

B. *Bezetting.*

2 Voorregimenten; rechts 5 R.I., links 16 R.I.

Scheidingslijn: Pl. 25,5 kunstweg van Markeloo naar Holten—Pl. 8,5 kunstweg van Markeloo naar Schoolbuurt—Pl. 5 kunstweg van Goor naar Enter.

C. *Voorposten.*

Buitengrens: Pl. 27 spoorlijn van Lochem naar Goor—Pl. 30 kunstweg van Markeloo naar Goor—Oostrand Herike—Oostrand Schoolbuurt—Apenberg.

Sterkte: In elk vak één bataljon van 21 R.I.; deze bataljons staan onder de bevelen van de Commandanten der voorregimenten.

Taak: standhouden.

5. Taak der artillerie.

I—5 R.A. rechtstreeksche steun aan 16 R.I.

II—5 R.A. rechtstreeksche steun aan 5 R.I.

III—5 R.A. algemeene opdrachten.

6. Stellingterreinen.

Zie oleaat.

7. Plaatsen waar vuur gebracht moet kunnen worden.

I—5 R.A. moet met alle batterijen vuur kunnen brengen:

a. in het geheele vak van 16 R.I. van 500 m voor de buitengrens van de voorposten tot aan de ruglijn;

b. in vak 5 R.I. tot aan den kunstweg Markeloo—Goor van de frontlijn tot 1000 m daarvoor;

- c. in vak I Div. tot 1000 m ten Noordwesten van de scheidingslijn met I Div. van de frontlijn tot 1000 m daarvoor.
-

8. Opmarsch.

I—5 R.A. kan voor den opmarsch beschikken over:

- a. kunstweg Laren—Holten ten Noorden van den driesprong bij den Kn. M. 500 m ten Noorden van Laren vanaf 11 Juli 8.00;
- b. alle landwegen ten Noorden van den kunstweg Laren—Markeloo.
- De Bolksbeek mag door de afdeeling in Oostelijke richting niet voor 11 Juli 9.00 worden overschreden, behalve door de staven voor het verichten van de noodige verkenningen en voorbereidingen.
-

9. Verkenningen.

Alle verkenningen vangen 11 Juli aan bij het aanbreken van den dag.

10. Plaatsen vereenigde G. T., voorwagens en Lt. M. Col..

I—5 R.A. Vereenigde G. T. en voorwagens mogen niet ten Zuidwesten van de Bolksbeek en de Schipbeek (vanaf de samenkomst met de Bolksbeek) worden opgesteld.

.....

11. Tot vuren gereed.

Alle afdeelingen 11 Juli 12.00.

12. Vuuropening.

Zonder mijn machtiging mag tot nader order niet worden gevuurd.

13. Goederentreinen.

Verzamelen 11 Juli 10.00 afdeelingsgewijze en marcheeren:

I—5 R.A. over Laren en den kunstweg in de richting van Holten naar Baneman en omgeving (vt. 3—72).

.....

Zij legeren ter plaatse en zijn daar ter beschikking van de afdeelingen.

14. St. K. en commandoposten.

Mijn St. K. te Laren, mijn cp. te Dikkeboer (vt. 5—71). Cp. van C.—16 R.I. nabij Pl. 24,3 aan den Kunstweg Markeloo—Holten.

.....

De Afd. Cn. melden mij zoo spoedig mogelijk de plaatsen hunner cpn.

15. Verbindingen.

Twee Divisieverbindingssassen:

- a.
- b. Kunstweg van Laren naar Markeloo tot 50 m ten Oosten van de brug over de Schipbeek—landweg in Noordelijke richting door Markeler Groenland en Achterhoeker Veld en Veen, daarna in Oostelijke richting naar Pl. 24,3 aan den kunstweg van Markeloo naar Holten.

De Luitenant Kolonel,

D. A. C.,

Handteekening.

Naam.

Aan:

o.a. C.—I—5 R.A. ex. No. 5.

Overwegingen van C.—I—5 R.A. na ontvangst van dit bevel.

Te 12.00 moeten de batterijen tot vuren gereed zijn. Om 3.54 gaat de zon op, zoodat het om 3.30 voldoende licht is om de verkenningen te beginnen. Er is dus 8½ uur tijd voor de verkenningen, voorbereidingen, den opmarsch en het in stelling komen. Alle verkenningen en voorbereidingen kunnen dus tot in bijzonderheden worden doorgevoerd.

De batterijen mogen niet voor 9.00 de Bolksbeek passeeren; de afstand tot deze beek is 6 à 7 km, zoodat, wanneer de batterijen om 7.30 afmarcheeren en den afstand geheel in stap afleggen, zij tijdig aanwezig zullen zijn.

De Afd. C. overweegt of hij de Bt. Cn. reeds vroegtijdig naar voren zal laten komen — dus vóór den afmarsch der batterijen —, of hij ze gedurende den geheelen marsch bij hun batterijen zal laten, dan wel of hij ze eerst de batterijen zal doen afmarcheeren en nadat de marschcolonne geformeerd is naar voren zal laten komen.

Het afmarcheeren der drie batterijen en het samenstellen der colonne wil de Afd. C. echter niet aan de nog jeugdige Bt. On. overlaten; aan den anderen kant wenscht hij de Bt. Cn. zoo spoedig mogelijk in het stellingterrein te hebben. Is de colonne een keer geformeerd en in beweging, dan kan zij rustig doorstappen tot aan de Bolksbeek en kunnen de Bt. Cn. zonder bezwaar voortuit gaan. De Afd. C. besluit dus tot deze laatste oplossing. De Bt. Cn. kunnen dan, nadat de colonne in marsch gezet is, in een snel tempo doorrijden tot aan de brug over de Schipbeek in vt. 5—73, de eenige brug die in het opmarschvak over deze beek leidt, en daar het bevel voor het stellingnemen ontvangen. Wanneer de batterijen om 7.30 afmarcheeren kunnen de Bt.Cn. om ongeveer 8.30 aan de Schipbeek worden verwacht.

Teneinde in de te verkennen batterijstellingen reeds verschillende voorbereidingen te kunnen treffen en de Bt.Cn. na hun aankomst aldaar te kunnen inlichten acht de Afd. C. het wel gewenscht om de Luitenants toegevoegd der batterijen tijdelijk aan zich toe te voegen.

Den marschweg tot aan de Bolksbeek kan de Afd. C. op dit oogenblik nog niet vaststellen. Er zijn verschillende wegen, die naar de Bolksbeek leiden en er zijn drie overgangen in het marschvak; deze moeten eerst worden verkend. Dit is ook heel goed mogelijk, omdat de Afd. C. zijn verkenningen reeds te 3.30 begint en de batterijen eerst te 7.30 afmarcheeren, zoodat een bericht omtrent den te volgen weg hen nog tijdig na de verkenning kan bereiken.

In verband met den beschikbaren tijd heeft de Afd. C. gelegenheid om persoonlijk de stellingen der batterijen nauwkeurig te verkennen. Het is dan echter wenschelijk, dat hij bij deze verkenning over een richttoestel beschikt. Bij het nemen der gereedschappen in den afdeelingstaf wordt geen richttoestel genomen zoodat dit afzonderlijk zal moeten worden opgegeven.

Na deze overwegingen kan de Afd. C. vast de volgende bevelen uitgeven.

1e. Aan den Luitenant-adjutant (mondeling).

Te 3.30 de afdeelingstaf met genomen gereedschappen gereed voor den afmarsch. Een richttoestel door één der wachtmeesters-verkenner laten meenemen.

2e. Aan de — om 22.00 op het rapport ontboden — Bt.Cn. en den Commandant der vereenigde G. T. (gedicteerd).

GEHEIM.

C.—I—5 R.A.
No. . . B.

10 Juli, 22.00

Bevel voor 11 Juli.

1. *De vijandelijke hoofdmacht* bevindt zich nog 80 km ten Oosten van ons. *Eigen lichte troepen* zijn in voeling met vijandelijke lichte troepen 15 km ten Oosten van de lijn Enschede—Oldenzaal.
2. *Onze troepen* zullen een stelling bezetten ter hoogte van Markeloo en zich daar ter verdediging inrichten.
3. *Mijn afdeling* is aangewezen voor rechtstreekschen steun van 16 R.I., dat het vak zal bezetten begrensd:
 in het Zuiden door de lijn Pl. 25,5 kunstweg van Markeloo naar Holten—Pl. 8,5 kunstweg van Markeloo naar Schoolbuurt—Pl. 5 kunstweg van Goor naar Enter;
 in het Noorden door de lijn Brug over de Schipbeek in kunstweg van Laren naar Holten—Pl. 23 kunstweg van Markeloo naar Holten—Apenberg (vt. 11—50; inb.)—Pl. 20 spoorlijn van Goor naar Rijssen.
Frontlijn: Pl. 28 kunstweg van Markeloo naar Goor—Pl. 8 kunstweg van Markeloo naar Schoolbuurt—Schaapskooi Winterkampen (vt. 10—50)—Oostrand boschperceel van De Lage Borkeld (vt. 8—51).
Ruglijn: Markeler Berg (in hws.)—kunstweg Markeloo naar Holten.
Buitengrens voorposten: Pl. 30 kunstweg van Markeloo naar Goor—Oostrand Herike—Oostrand Schoolbuurt—Apenberg (vt. 11—51).
4. De afdeling zal *in stelling komen* ten Noordwesten van Markeloo.
 Ik vang mijn verkenningen aan te 3.30. Op dat uur te mijner beschikking van elke batterij de Luitenant toegevoegd met een bereden ordonnans.
5. De batterijen staan te 7.30 opgesteld met genomen gereedschappen met de hoofden bij den vijfprong van landwegen bij De Pol (vt. 39—70).
 1e Bt. op den uit het Zuiden komenden landweg.
 2e Bt. op den van Kooysel komenden landweg.
 3e Bt. op den van Nijland komenden landweg.
 Vereenigde G. T. achter de 2e Bt.
 Te 7.30 wordt afgemarcheerd; volgorde 1e Bt., 2e Bt., 3e Bt., Vereenigde G. T. C.—1e Bt. doet de marschcolonne formeeren. De marschweg zal nader worden opgegeven.
 Nadat de batterijen in marsch zijn gezet en de colonne is geformeerd gaan de Bt. Cn. vooruit en melden zich zoo spoedig mogelijk bij de brug over de Schipbeek in vt. 5—73.
 De colonne marcheert in stap onder commando van den oudsten Bt. O. door tot aan de Bolksbeek.
6. *Goederentrein* te 10.00 verzameld op den kunstweg Oolden—Laren front Zuid met het hoofd bij driesprong van kunstwegen bij Oolden. Marcheert op genoemd uur af onder commando van den opperwachtmeester-administrateur P. van de 1e Bt. over Laren langs den kunstweg richting Holten naar Baneman (vt. 3—72) en gaat daar tot legering over.

Nadat deze bevelen gegeven zijn gaat de Afd. C. na, wat er den volgenden morgen verkend zal moeten worden; hij bereidt deze verkenningen reeds zoo veel mogelijk voor door kaartstudie en maakt zijn plan op, op welke wijze hij

de verkenningen zal uitvoeren. Dit zal hem bij het uitvoeren der verkenningen in het terrein veel tijd besparen.

Verkend moet worden:

- 1e. de opmarschweg;
- 2e. de stellingen voor de batterijen;
- 3e. de commandopost;
- 4e. de waarnemingspost(en);
- 5e. de opstellingsplaatsen voor de voorwagens en voor den vereenigden G. T.;
- 6e. de opstelling van het lws.;
- 7e. de verbindingen.

ad 1e. De opmarschweg.

Van Oolden voeren aanvankelijk twee wegen in de richting van het stellingterrein n.l. de in Oostelijke richting gaande landweg langs Gr. Goor (vt. 0—70) en Veldpaap (vt. 0—71) en de aanvankelijk in Noordoostelijke richting voerende landweg, welke 200 m ten Zuiden van de Pinkbrug (vt. 1—71) den kunstweg Laren—Holten bereikt.

Beide wegen moeten worden verkend.

Van den kunstweg af kan langs verschillende wegen de Bolksbeek worden bereikt, welke laatste op drie punten kan worden overschreden n.l. de brug bij Drost (vt. 5—72), bij Groothaar (vt. 4—73) en de brug 100 m ten Zuiden van de samenkomst van Schipbeek en Bolksbeek. (vt. 4—73).

De Afd. C. acht het noodig alle drie de overgangen te doen verkennen, ook met het oog op den aan- en afvoer, wanneer de afdeeling eenmaal in stelling zal staan.

Over de Schipbeek voert in het opmarschvak slechts één overgang. De officieren, die belast worden met de verkenning van de opmarschwegen komen hier dus vanzelf weer bij elkaar. Hier kan de Afd. C. dan de beslissing nemen, langs welken weg hij de batterijen zal doen opmarcheeren en dit aan de batterijen per ordonnans berichten.

De Afd. C. besluit zelf met zijn staf één der beschikbare wegen te volgen en te verkennen en zijn beide Luitenants-verkenner elk ook een weg te doen verkennen.

De opdrachten voor de Luitenants-verkenner kunnen dan luiden:

Luitenant-verkenner A. Verken opmarschweg voor de afdeeling van De Pol (vt. 39—70) over Gr. Goor (vt. 0—70) — vijfsprong van landwegen 300 m ten Westen van Veldarman (vt. 2—69) — Larensche brug (vt. 3—71) — Baneman vt. 3—73 — Groothaar (vt. 4—73) — Brug over de Schipbeek in vt. 5—73. Rapport om 4.30 bij brug over de Schipbeek.

Luitenant-verkenner B. Verken opmarschweg voor de afdeeling van De Pol (vt. 39—70) langs landweg in Noord-oostelijke richting tot 11,2 (vt. 1—71) — Pinkbrug in den kunstweg van Laren naar Holten — Baneman (vt. 3—73) — Bloemendaal (vt. 3—73) — Brug over de Bolksbeek 100 m ten Zuiden van de samenkomst van Bolksbeek en Schipbeek (vt. 4—73) — Brug over de Schipbeek in vt. 5—73. Rapport om 4.30 bij brug over de Schipbeek.

De Afd. C. zal zelf rijden van De Pol af in Noordoostelijke richting, vervolgens den kunstweg oversteken 300 m ten Zuiden van de Pinkbrug, over de Larensche brug naar de brug over de Bolksbeek bij Drost (vt. 5—72) en vandaar naar de brug over de Schipbeek.

Van de brug over de Schipbeek af zal de verdere opmarsch afhangen van de

plaatsen waar de stellingen voor de batterijen worden gekozen. Gunstig is, dat van 200 m ten Noorden van de brug verschillende wegen naar en door het stellingterrein leiden, wat met het oog op de gemeenschappen ook groote voordeelen oplevert.

Ongunstig is natuurlijk, dat slechts één overgang over de Schipbeek voert. Hieraan zal te zijner tijd iets gedaan dienen te worden, hetzij dat de afdeeling toestemming krijgt om zoo noodig gebruik te maken van de brug in den kunstweg Laren—Markeloo, hetzij, dat er nog één of meer overgangen over de Schipbeek worden gemaakt. Dit laatste zal de Afd. C. aan den D. A. C. aanvragen. Gunstig hiervoor zal waarschijnlijk zijn het punt ten Noorden van Sandeman (vt. 4—73), waar aan weerszijden van de Schipbeek een landweg naar de beek loopt, zonder dat deze wegen echter verbonden zijn door een overgang. Nadat de afdeeling in stelling zal zijn gekomen moet de mogelijkheid op dit punt een brug te slaan worden verkend.

ad 2e. De verkenning van de stellingen.

Het eerste waarop gelet dient te worden is, dat de afdeeling uit de te kiezen stelling kan voldoen aan de opdrachten die haar gesteld kunnen worden uit hoofde van punt 7 van het bevel van den D. A. C.

De Afd. C. moet nagaan welke hoofdrichting hij aan de batterijen moet geven en welke de kortste afstand is waarop in verschillende richtingen nog gevraagd moet kunnen worden. De Afd. C. meet op zijn kaart op, dat bij een hoofdrichting kaarthoek 12.00 voor wat betreft de zijdelingsche richting de afdeeling aan alle haar te stellen opdrachten zal kunnen voldoen. Hij gaat nog na of er misschien ook een hoofdrichtpunt voor de batterijen te vinden zou zijn. Volgens de kaart zal er echter vanuit de batterijstellingen tengevolge van de voorgelegen perceelafscheidingen en heuvels niet veel uitzicht zijn zoodat een punt dat aan de vereischten voor een hoofdrichtpunt voldoet waarschijnlijk wel niet te vinden zal zijn.

De kortste afstand, waarop vuur gebracht moet kunnen worden, bedraagt in de hoofdrichting 1100 m, wanneer de afdeeling ver naar voren in het beschikbare stellingterrein zal gaan staan; gaat zij achter in het stellingterrein staan dan is deze afstand 1700 m. Zijdelings zal deze kortste afstand — afhankelijk van de plaatsen der batterijen — tot $400-800^{\circ}/_{\infty}$ rechts of links van de hoofdrichting geleidelijk aan toenemen tot 1500 (resp. 2000) m.; de Afd. C. kan dit echter eerst ter plaatse uitmaken.

Uit de verdere bestudeering van de kaart blijkt, dat de stellingkeuze vermoedelijk niet heel ruim zal zijn. De D. A. C. heeft blijkbaar niet ten onrechte een betrekkelijk groot terrein ter beschikking van de afdeeling gesteld; een vrij groot gedeelte van dit terrein toch is volgens de kaart drassig en zeer open, dus als stellingterrein weinig of niet geschikt.

Ten Oosten van dit drassige gedeelte staan nog al vrij veel woningen, waardoor de opstellingruimte daar met het oog op den kortsten afstand waarop in de verschillende richtingen gevraagd zal moeten kunnen worden, waarschijnlijk te klein zal blijken. De afdeeling zal dus vermoedelijk zijn opstellingen moeten vinden ten Westen en ten Zuiden van het drassige terrein. Aangezien de Afd. C. echter ruim tijd heeft, zal hij bij de verkenning in het terrein toch het gehele beschikbare gebied willen zien en toetsen aan de kaart, teneinde de meest gunstige opstellingen met zijn batterijen te kunnen innemen. Hij kan dan meteen reeds een indruk krijgen waar hij de plaatsen voor de reservestellingen

zal moeten kiezen en misschien deze zelfs reeds verkennen; anders moet dit later geschieden, nadat de overige verkenningen zijn afgelopen en de batterijen hun bevel tot stellingname hebben gekregen.

ad 3e. De plaats van den commandopost.

De Afd. C. moet reeds nu vaststellen in welke omgeving hij zijn cp. wil vestigen. In het algemeen kunnen hiervoor de volgende plaatsen in aanmerking komen.

- a. De cp. in de onmiddellijke nabijheid van de afdeeling, bij voorkeur 200 à 400 m achter het midden daarvan.
- b. De cp. in de onmiddellijke nabijheid van dien van den commandant van het regiment infanterie dat rechtstreeks moet worden gesteund.
- c. De cp. in de onmiddellijke nabijheid van een goed waarnemingspunt.
De mogelijkheid, dat *b* en *c* kunnen samengaan is uiteraard vrij groot, omdat ook de Regimentscommandant der infanterie zal trachten zooveel mogelijk van het voorterrein te zien.
- d. De combinatie van *a* met *b* of *c* in dier voege, dat over dag de Afd. C. zich bevindt bij den R. C. der infanterie (c.q. nabij den waarnemingspost) en hij bij duisternis en slecht zicht een cp. betreft nabij de afdeeling.

De oplossing ad *a* heeft natuurlijk het voordeel, dat de Afd. C. dicht bij zijn afdeeling is, waardoor slechts een korte telefonische verbinding noodig is en de commandovoering in de afdeeling zoo goed mogelijk verzekerd is. Het bezwaar van deze oplossing is, dat de verbinding met C.—16 R.I. niet door persoonlijk contact van den Afd. C. met C.—16 R.I. wordt verkregen doch door tusschenkomst van een A. O. I., waardoor toch nooit een zoo goede samenwerking kan worden verkregen als door persoonlijk contact van Afd. C. met R.C.

Kiest de Afd. C. de oplossing ad *b*, dus zijn cp. bij dien van C.—16 R.I., dan heeft hij het groote voordeel dat de samenwerking infanterie artillerie — de groote moeilijkheid in den modernen oorlog — op zoo goed mogelijke wijze wordt verkregen. (Zie ook punt 17 en punt 118 laatste zinsnede van de Gevechtshandleiding Deel I). De verbinding van den Afd. C. met de batterijen wordt dan ontegenzeggelijk iets moeilijker. Hij zal dan een telefoonverbinding van ongeveer 1000 à 2000 m krijgen, terwijl hij bij een cp. achter de afdeeling slechts een verbinding van enkele honderden meters zal hebben. De vraag voor den Afd. C. is nu maar of bij deze langere telefoonverbinding de commandovoering over zijn afdeeling voldoende verzekerd is. Gezien het feit, dat een verdedigende stelling wordt ingenomen en veel tijd van voorbereiding aanwezig is, kunnen de verbindingen met zeer veel zorg worden verkend en aangelegd. Dit gevoegd bij de omstandigheid, dat door de verschillende wegen een goede gemeenschap tusschen de plaats van den cp. van C.—16 R.I. en de afdeeling mogelijk is, maakt dat de Afd. C. van oordeel is, dat een goede commandovoering over zijn afdeeling verzekerd is, indien hij zijn cp. kiest in de nabijheid van dien van C.—16 R.I.

Wat betreft de oplossing ad *c* merkt de Afd. C. op, dat de keuze van waarnemingspunten in deze terreinen nog wel heel wat moeilijkheden zal opleveren. Ten Westen van den kunstweg van Markeloo naar Holten zal wel geen enkel waarnemingspunt te vinden zijn. Van den kunstweg zal in en voor het Noordelijk gedeelte van het regimentsvak misschien wel enig inzicht te krijgen zijn. Voor waarneming in het Zuidelijk gedeelte van het vak zal wel vooruit gegaan moeten worden tot ten Oosten van Achterhoek. Hier kan de Afd. C. zijn cp

natuurlijk niet kiezen; hij zou dan midden in de hws. komen te zitten en de verbinding met de afdeeling zou al te precair worden.

Rest tot slotte nog te overwegen de mogelijkheid om overdag zijn cp. bij dien van C.—16 R.I. te betrekken en bij duisternis zijn cp. te verplaatsen naar een punt nabij de afdeeling. Afgescheiden nog van het feit, dat de Afd. C. bij duisternis in zijn afdeeling, waarvan de batterijen over een front van ongeveer 1000 m staan opgesteld, zeer waarschijnlijk toch geen persoonlijken invloed kan uitoefenen, brengt het bij het invallen der duisternis verplaatsen van den cp. en het vóór het aanbreken van den dag weer betrekken van den anderen cp. groote bezwaren met zich mede; een rustig en regelmatig doorwerken van den afdeelingsstaf wordt daardoor ernstig belemmerd; de cp. is dan bij elke verplaatsing practisch een uur buiten bedrijf, terwijl deze verplaatsing gaat ten koste van de — vermoedelijk toch reeds korte — nachtrust van het personeel.

Na bovenstaande overwegingen besluit de Afd. C. zijn cp. te kiezen bij dien van C.—16 R.I., dus bij Pl. 24,3 van den kunstweg Markeloo—Holten.

Hij moet thans nog beslissen waar hij de cpn. der Bt. Cn. wil hebben. Hij heeft de keuze of de Bt. Cn. nabij de batterijen, of één of meer Bt. Cn. in de nabijheid van zijn eigen cp. Dit laatste zou gewenscht kunnen zijn, indien de Afd. C. zich bevond op een punt vanwaar een goed uitzicht over het voorterrein mogelijk was, zoodat van dit punt de Bt. Cn. ook zelf het vuur van hun Bt. met waarneming zouden kunnen leiden. Waar echter de Afd. C. hier zijn cp. met waarneming zou hebben gekozen heeft in verband met de samenwerking van C.—16 R.I. en niet is te verwachten, dat in de onmiddellijke nabijheid hiervan een goed uitzicht over het geheele voorterrein mogelijk is, besluit de Afd. C. alle Bt. Cn. een cp. te laten betrekken nabij hun batterij, dat wil dus zeggen ongeveer 100 m daarachter.

ad 4e. De waarnemingsposten.

Naar aanleiding van het hierboven reeds opgemerkte over de waarnemingsposten besluit de Afd. C. om de waarnemingsposten te laten verkennen in de eerste plaats langs den kunstweg Markeloo—Holten en op de hoogten ten Oosten en ten Noorden van Achterhoek. Om te beginnen kan met 1 of 2 posten voor de afdeeling worden volstaan; zoo spoedig mogelijk zullen daarna ook posten voor de batterijen moeten worden verkend.

ad 5e. De opstellingsplaatsen voor de voorwagens en voor den vereenigden G. T.

Het terrein achter de stelling zal geen opstellingsplaatsen bieden, die gedekt zijn tegen vuur. De voorwagens en de vereenigde G. T. zullen dus minstens 500 m achter de stelling hun opstelling moeten vinden.

Het is te voorzien, dat de afdeeling hier geruimen tijd in stelling zal staan hetgeen, mede in verband met de weinige dekking tegen luchtwaarneming, die het terrein volgens de kaart schijnt te bieden, voor den Afd. C. een reden is om vooral een opeenhooping van paarden en voertuigen te voorkomen. De voorwagens wenscht de Afd. C. batterijsgewijze opgesteld te hebben en de vereenigde G. T. op grooten afstand daarachter. Hij besluit om de opstelling van den vereenigden G. T. te doen verkennen ten Zuiden van de Schipbeek in de omgeving van Groothaar (vt. 4—73), hoewel hieraan natuurlijk het bezwaar

is verbonden, dat de gemeenschap met de stellingen voorloopig slechts mogelijk is over de ééne brug over de Schipbeek.

De paarden moeten zooveel mogelijk in de nabijheid onder dak worden gebracht.

De batterijen zullen voor hun voorwagens opstellingen moeten verkennen in de achter de stellingen gelegen boerderijen, opdat ook hier de paarden zooveel mogelijk onder dak gebracht kunnen worden.

Zoolang in de stellingen nog geen behoorlijke bergplaatsen voor de munitie zijn ingericht blijven de caissons in de stellingen; zijn eenmaal munitiebergplaatsen gereed, dan zullen de caissons bij de voorwagens worden opgesteld. Met de verkenning van de opstellingsplaatsen moet hiermede reeds dadelijk worden rekening gehouden.

ad 6e. De opstelling van het lws.

Dit zal in deze terreinen niet veel moeilijkheden opleveren. De opstelling moet een 200 m achter het midden van de afdeeling gelegen zijn. De vrij groote vlakke stukken weiland leveren voldoende ruimte voor het lws. op.

ad 7e. De verbindingen.

De volgende verbindingen zijn dadelijk noodig.

- a.* Van den cp. van den Afd. C. met den D. A. C. door aansluiting op de Divisieverbindingssas. Dit levert geen moeilijkheden op omdat de Divisieverbindingssas uitkomt bij den door den Afd. C. gedachte cp. en dan door de zorg van de Divisieverbindingssafdeeling wordt aangesloten.
- b.* Van den cp. van den Afd. C. naar die der Bt. Cn.
- c.* Van den cp. van den Afd. C. naar den waarnemingspost(en).
- d.* Van den cp. van den Afd. C. naar het lws.
- e.* Van den cp. van den Afd. C. naar den Commandant van den vereenigden G. T.

De verbindingen *a* tot en met *d* moeten telefonisch zijn en eventueel optisch of door middel van ordonnansen worden verdubbeld, de verbinding *e* kan met behulp van ordonnansen worden ingericht.

Zoodra de plaatsen der cpn. en waarnemingsposten vastgesteld zijn kan de C.—Vbd. A. zijn verkenning beginnen (voor zoover hij dit niet reeds bij de verkenning van de stellingen, enz. door den Afd. C. heeft gedaan) en daarna zijn verbindingen tot stand brengen. Het tot stand brengen van de verbindingen kost veel tijd. Daarom wil de Afd. C. bij zijn eigen verkenning den C.—Vbd. A. dadelijk bij zich hebben. Zoodra dan de cpn. verkend zijn kan de Vbd. A. haar werk beginnen.

Na bovenstaande overwegingen komt de Afd. C. dus tot het volgende verkenningsplan.

Om 3.30 begint de verkenning van den opmarsweg, waarbij de Afd. C. met zijn Staf een der te verkennen wegen volgt en de beide luitenants-verkenner elk een anderen weg. Bij de brug over de Schipbeek zal de Afd. C. dan uitmaken welken weg de batterijen zullen volgen en per ordonnansen een order hiervan aan de batterijen sturen.

Daarna begeeft hij zich met zijn 1e échelon benevens van zijn 2e échelon den luitenant-terreinmeetdienst, den C.—Vbd.A., de wachtmeesters-verkenner

I en II en de drie luitenants toegevoegd van de batterijen naar het stelling-terrein.

De beide luitenants-verkenner kunnen ondertusschen waarnemingspunten verkennen, de één langs den kunstweg Markeloo—Holten, de andere op de hoogten ten Noorden en ten Oosten van Achterhoek.

De commandant van den vereenigden G. T. kan te zelfder tijd de opstellings-plaats voor den vereenigden G. T. verkennen.

De rest van het 2e échelon wacht voorloopig bij de brug over de Schipbeek.

Bij de verkenning der stellingen zal de Afd. C. tevens letten op de opmarsch-wegen van de brug over de Schipbeek af en de wijze waarop elke batterij in stelling zal moeten komen.

Nadat de Afd. C. de stellingen voor de batterijen zal hebben vastgesteld blijven de luitenants-toegevoegd van de batterijen in de stellingen achter om zooveel mogelijk voor te bereiden en den Bt. Cn. de noodige inlichtingen te kunnen geven. Zij moeten te 8.30 weer bij de brug over de Schipbeek zijn teneinde de Bt. Cn. naar hun stellingen te geleiden.

De luitenant-terreinmeetdienst krijgt nadat de plaatsen der batterijen zijn vastgesteld opdracht zorg te dragen voor één of meer orienteringspunten; daarna een of meer stellingpunten vast te stellen. (Zie Voorschrift Terreinmeetdienst punten 77 t/m 86).

Daarna zal de Afd. C. zich naar den kunstweg Markeloo—Holten begeven teneinde zijn cp. te verkennen en zoo mogelijk hierover verband op te nemen met C.—16 R.I. De cp. kan daarna door de zorg van den luitenant-adjutant worden ingericht.

De C.—Vbd.A. kan dan ook zijn bevelen krijgen voor het tot stand brengen der verbindingen.

Waarschijnlijk heeft de Afd. C. daarna voor den komst van de Bt. Cn. nog wel tijd om zich persoonlijk te begeven naar de inmiddels door de luitenants-verkenner uitgezochte waarnemingsposten, teneinde ook deze zelf te zien.

Blijken zij bruikbaar te zijn dan kunnen de beide luitenants-verkenner de opdracht krijgen van deze punten te maken een schets van de in te ziene strooken en een panoramaschets.

Daarna zal de Afd. C. zich weer naar de Schipbeek moeten begeven en den Bt. Cn. de order tot stellingname geven.

Na deze voorbereidingen marcheert op 11 Juli te 3.30 de afdeelingstaf in de volgende formatie af.

1e échelon.

Afd. C.

Luitenant-adjutant (met bevelstasch)

Luitenant-vuurregelingsdienst (idem)

1 Trompetter

2 Ordonnansen

} te paard.

} per rijwiel.

↑
100 m.

↓

2e échelon.

Commandant is de Luitenant-terreinmeetdienst (oudste officier van het 2e échelon).

3 Luitenants-toegevoegd der Btn. Commandant vereenigde G.T.	}	te paard.
3 Wachtmeesters-verkenner (de wachtmeester-verkenner I met stellingvlaggen en planchet; de wachtmeester-verkenner II met een richttoestel).		
6 Ordonnansen te paard (waarvan 3 van de luitenants-toegevoegd der Btn.).	}	per rijwiel.
De luitenant-gasofficier. 3 Wachtmeesters-vuurregelingsdienst.		

↑
5 pas.
↓

De afdeeling tereinmeetdienst (met genomen uitrusting).	per rijwiel.
--	--------------

↑
5 pas.
↓

De verbindingsafdeeling (met genomen uitrusting).	te paard en per rijwiel.
--	-----------------------------

↑
5 Pas.
↓

Bevelsmiddelenwagen.
Verbindingsmiddelenwagen.

Langs afzonderlijke wegen marcheeren voorts:

De Luitenant-verkenner I met een bereden ordonnans.

De Luitenant-verkenner II met een bereden ordonnans.

De Afd. C. heeft voorts nog gelast, dat de bevelsmiddelenwagen en de verbindingsmiddelenwagen in stap zullen volgen; zij kunnen dan om ruim 5.00 bij de Schipbeek zijn.

Te 4.30 is de Afd. C. aangekomen bij de brug over de Schipbeek. Uit zijn eigen verkenning en uit de rapporten van de beide verkenningsofficieren blijkt hem, dat de drie verkende wegen voor wat betreft begaanbaarheid en draagvermogen der bruggen alle drie goed bruikbaar zijn als opmarsweg en voorts dat de door den Afd. C. gevolgde weg nog de meeste dekking tegen luchtwaarneming biedt. In verband hiermede zendt nu de Afd. C. een rijwiel-ordonnans naar Oolden met het bevel voor de Bt. Cn. om langs dezen weg op te laten marcheeren.

Nadat de ordonnans met zijn bevel vertrokken is krijgen de beide luitenants-verkenner hun opdrachten voor het verkennen van de waarnemingspunten en de Commandant van den vereenigden G. T. zijn opdracht voor het verkennen van de opstelling van die trein volgens het verkenningplan van den

Afd. C. Zij moeten te 7.00 zich melden bij Pl. 24 van den kunstweg Markeloo-Holten, ten einde rapport uit te brengen omtrent de verkenning.

Te 4.45 begeeft zich de Afd. C. naar het opgegeven stellingsterrein met zijn 1e échelon en het personeel van het 2e échelon, zooals hij dat bij zijn verkenningsplan had vastgesteld. De indruk, dien de Afd. C. door zijn kaartstudie reeds van het terrein verkregen had, wordt bevestigd en na zorgvuldige verkenning komt hij tot de volgende stellingen voor de batterijen:

rechter batterij, onmiddellijk ten Westen van hoogte 13,6 (vt. 6—73);

midden batterij, nabij den driesprong van landwegen 500 m ten Noordwesten van de rechter batterij;

linker batterij ongeveer 300 m ten Noordwesten van de midden batterij.

De opmarsch voor de batterijen is zeer eenvoudig; zij kunnen de landwegen volgen tot in de onmiddellijke nabijheid van de stellingen en kunnen daar op meerdere punten van den weg af om in de stelling op te rijden.

In elk der stellingen heeft de Afd. C. de kortste afstand waarop kan worden gevraagd in verschillende richtingen doen opmeten en daaruit gezien, dat uit deze stellingen aan alle opdrachten kan worden voldaan. De luitenant-toegevoegd hebben elk voor hun batterij van deze gegevens aanteekening gehouden teneinde de Bt. Cn. te kunnen inlichten.

De plaatsen voor de reserve-stellingen heeft de Afd. C. nog niet verkend.

De luitenant-terreinmeetdienst krijgt nu zijn opdracht; zijn personeel vindt hij bij de Schipbeek.

De Afd. C. begeeft zich daarna naar den kunstweg Markeloo—Holten. Hier vindt hij nabij Pl. 24,3 den C.—16 R.I., die zijn verkenningen reeds verricht heeft en nu in afwachting is van zijn regiment. C.—16 R.I. heeft als commandopost een boerderij aan den kunstweg, waarin voldoende ruimte is om ook de cp. van den Afd. C. te vestigen ¹⁾.

De luitenant-adjutant moet nu voor de inrichting van den cp. zorg dragen; hij laat daartoe de rest van het 2e échelon, dat zich nog bij de Schipbeek bindt, oprukken behalve de Vbd. A. en den terreinmeetdienst. De C.—Vbd. A., die tijdens de verkenning met den Afd. C. reeds een beeld gekregen heeft hoe de verbindingen zullen moeten loopen kan nu ook met zijn werkzaamheden beginnen.

Het is inmiddels 7.00 geworden en de Afd. C. vindt bij Pl. 24 zijn beide luitenant-verkenner en den commandant van den vereenigden G. T.

Waarnemingspunten waren moeilijk te vinden en langs den kunstweg was in het geheel geen uitzicht in het voorterrein te verkrijgen. Van hoogte 20,7 (vt. 10—74) kan eenig inzicht in het voorterrein verkregen worden vòòr de frontlijn, terwijl van hoogte 21 (vt. 8—50) een goed uitzicht ten Noorden van de Winterkampen en eenig uitzicht ook ten Zuiden hiervan verkregen wordt.

Nadat de Afd. C. zelf deze punten gezien heeft besluit hij deze voorloopig beide als waarnemingspost voor de afdeeling te bestemmen en draagt den luitenant-verkenner op een schets van de in te ziene strooken te maken, alsmede een panoramaschets.

De Commandant van den vereenigden G. T. meldt, dat de boerderij Groot-

¹⁾ Is C.—16 R.I. of personeel van diens staf nog niet aanwezig dan kan de Afd. C. zelf voorloopig zijn cp. kiezen in de nabijheid van het opgegeven punt. Bij aankomst van C.—16 R.I. kan hij dan nog nader overleg plegen of deze met de keuze van den cp. accoord gaat.

haar geen geschikte opstelling voor den vereenigden G. T. bood, doch dat een goede opstelling gevonden is in een viertal boerderijen 200 m ten Oosten van den viersprong van landwegen Zuid van de brug over de Schipbeek.

Het wordt nu tijd voor den Afd. C. om zich naar de Schipbeek te begeven om aan de Bt. Cn. het bevel voor stellingname te geven.

Als te 8.30 de Bt. Cn. met hun toegevoegd personeel en ook de luitenantstoegevoegd der batterijen zich gemeld hebben, geeft de Afd. C. mondeling het volgende bevel tot stellingname uit.

1e. De *1e Bt.* wordt rechter batterij en komt in stelling onmiddellijk ten Westen van hoogte 13,6 in vt. 6—73.

De *3e Bt.* wordt midden batterij en komt in stelling 500 m ten Noordwesten van de 1e Bt. bij den driesprong van landwegen.

De *2e Bt.* wordt linker batterij en komt in stelling 300 m ten Noordwesten van de midden batterij.

De *juiste plaatsen der stellingen* en de *opmarschwegen* worden gewezen door de luitenantstoegevoegd der batterijen, die weder ter beschikking van de Bt. Cn. komen.

2e. *Frontbreedten der batterijen*: rechter batterij 140 m., midden en linker batterij 120 m.

3e. *Commandoposten* achter de batterijen.

4e. *Hoofdrichting* voor alle batterijen kaarthoek 12.00. De luitenantstoegevoegd hebben de gegevens voor de kortste afstanden waarop moet kunnen worden gevraagd.

5e. *Waarnemingsposten* voor de batterijen zijn voorloopig niet beschikbaar.

6e. De luitenant-terreinmeetdienst bepaalt nabij de stellingen *oriënteringspunten* en zal daarna *stellingpunten* bepalen.

7e. De batterijen komen *in stap in stelling*: caissons blijven tot nader order in de stelling.

8e. *Opstelling der voorwagens* voor elke batterij ongeveer 500 m achter de batterij, zooveel mogelijk in boerderijen; de opstellingen moeten ruimte bieden om te zijner tijd ook de caissons te kunnen opstellen.

9e. *Vereenigde G. T.* 200 m ten Oosten van den viersprong Zuid van deze brug.

10e. Alle batterijen te 12.00 *tot vuren gereed*.

11e. Paarden aftuigen en bij de opstellingen der voorwagens (resp. vereenigde G. T.) zooveel mogelijk onder dak brengen.

12e. *Mijn cp.* is bij Pl. 24,3 aan den kunstweg Markeloo—Holten.

13e. Ik zorg voor *verbinding* met Uw cpn.

Na uitgifte van dit bevel begeven de Bt. Cn. zich, geleid door hun luitenantstoegevoegd, naar de stellingen. De Afd. C. begeeft zich naar zijn cp., waar hij nog heel wat te regelen heeft en bovendien met C.—16 R.I. overleg moet plegen over den steun, dien deze commandant van hem verlangt.

In een volgend artikel zullen wij de verrichtingen van één der batterijcommandanten nader beschouwen en de verdere regelingen welke de Afd. C. nog moet treffen.

LESSEN UIT DE KRIJGSGESCHIEDENIS

NOGMAALS: SHANGHAI.

DOOR

J. J. C. P. WILSON,

Kapitein van den Generalen Staf.

In Deutsche Wehr van 17 Juni j.l., n°. 25, trof een artikel van een Chineesch schrijver over de gebeurtenissen bij *Shanghai* mijn aandacht. Het bevat eenige merkwaardige gedeelten, die ik den lezers van ons blad niet wil onthouden. In vertaalden vorm mogen zij dienen om mijn opstel in de Juni-aflevering nader toe te lichten en te illustreeren.

De *Wusungversterkingen* kunnen eigenlijk nauwelijks den naam van versterkingen dragen; het zijn gesloten werken, door aardwallen omgeven, waarop aan de zeezijde in open opstellingen, over-bank-vurende vuurmonden van ongeveer 24 tot 30 cm-kaliber stonden (afb. 1). Naast deze vuurmonden waren eenige onderkomens voor de bediening gelegen, uitgevoerd in een soort cementmortel, dat zich goed gehouden heeft; van beton kan men echter nauwelijks spreken ¹⁾. Een infanterieopstelling vóór de artillerie was niet aanwezig; aan de landzijde bestond zij in den vorm van aarden dekkingen. Smalle draadversperringen, ook aan de zeezijde, waren aangelegd.

Afb. 1. Kijkje op één der Wusung-forten.

¹⁾ Vergelijk de enorm-hooge eischen, die ons V.I.S. aan betonschuilplaatsen stelt (het maken van onderkomens van ongewapend-beton is zelfs *verboden*) en die n.m.m. sterk overdreven en dus nadeelig zijn, omdat men er in de practijk toch niet de hand aan kan houden.

De geheele werken waren verouderd en lagen te veel opeengedrongen op een landtong. Maskeering was in het geheel niet aanwezig.

Het tusschenterrein was bij het in staat van verdediging brengen goed versterkt naar de ervaringen van den Wereldoorlog; alles lag goed verspreid zonder doorlopende liniën (afb. 2).

Afb. 2. Gezicht van de Wusung-forten; links de Jangtsekiang, op den achtergrond rechts de Wangpu-rivier.

Over het terrein tusschen Chapei-Kiangwan-Wusung en de Jangtsekiang valt het volgende te vermelden. Het geheele terrein om Shanghai ligt in de mondingsdelta van de Jangtsekiang. Het is „ausgesprochenes Schwemmland”, dat zich, zooals volkomen zeker vast staat, in den loop der eeuwen steeds verder naar het oosten uitbreidt. Dientengevolge is het land, zooals het geheele stroomgebied van den genoemden stroom, weliswaar zeer vruchtbaar, doch anderzijds veroorzaakt het tengevolge van den hoogen grondwaterstand — ongeveer 50 cm — voor militaire troepenbewegingen en vooral voor graafwerk buitengewone moeilijkheden. Buiten de hier talrijke wegen zijn bewegingen, vooral marschen met gesloten troepenafdeelingen onmogelijk, artillerie kan zich hier niet bewegen. Ook vechtwagens en dergelijke terreinvoertuigen zakken er weg. Het geheele terrein is in talloze kleine, rechthoekige perceelen verdeeld, welke op hun beurt door smalle, steil opgezette, aan den kruin 60 tot 80 cm breede kaden, gescheiden zijn. Verhoogingen van natuurlijken aard, die eenig overzicht geven, ontbreken geheel. Een groot aantal breede slooten (Creeks genoemd) doorsnijdt verder het geheele gebied. Het wegennet is buitengewoon ontwikkeld en wel met het oog op de hier door de Chineezzen beoogde stichting van het z.g. „Greater Shanghai”, dat als concurrerend oord van het tegenwoordige, in de Concessie gelegen Shanghai is bedoeld en waarvan de aanleg ook is begonnen. Door het terrein strekt zich van het veelomstreden Noordstation de weg Shanghai-Kiangwan-Wusung uit.

Zooals uit het vorenstaande blijkt, biedt deze eigenaardige terreintoestand zijn voordeelen vooral aan den verdediger. Hoewel het hem meestal onmogelijk is om diep ingesneden werken aan te leggen en hij gedwongen is zijn

dekkingen — evenals in Vlaanderen — op te werpen, veroorlooft anderzijds het door tallooze slooten doorsneden en door aardwallekes verdeelde terrein op een bijna ideale wijze een hardnekkige verdediging, zoodat zelfs tegenover een overmachtigen aanvaller een verdediging voet voor voet mogelijk is, wat ook in de werkelijkheid heeft plaatsgevonden.

Jaargetijde en weersgesteldheid.

Het jaargetijde en het weer begunstigen vooral den aanvaller. Zooals bekend is, is in Midden-China de winter (waarin de operatiën zich afspeelden) de droge tijd, terwijl juist in voorjaar en zomer de meeste neerslag valt, die toenemende moerassigheid en overstromingen met zich brengt. In 1932 was de winter buitengewoon zacht en droog, zoodat dit voordeel den aanvaller voor zijn bewegingen ten goede kwam. Het jaargetijde was voorts gunstig voor hem, omdat het ontbrekende loof der boomen de maskeering der aangelegde versterkingen buitengewoon bemoeilijkte. Natuurlijk geldt dit voordeel ook voor den verdediger, als deze zelf verkenningsvliegers heeft en deze inzet, wat hier echter niet het geval was.

Het artikel in *Deutsche Wehr* wordt vervolgd. Misschien komen wij op dezen belangwekkenden strijd nog nader terug.

NIEUWE UITGAVEN

Voorschrift betreffende dienstreizen en dienstplichtigen, toegelicht door R. H. KROEF, Hoofdcommies van het Departement van Defensie. Tweede Gewijzigde druk. Uitg. N. SAMSOM, N.V., Alphen a.d. Rijn. Prijs gebr. / 2.—.

Oesterreich-Ungarns letzter Krieg. 1914—1918. Dritter Band. Herausgegeben vom Oesterreichischen Bundesministerium für Heereswesen und vom Kriegsarchiv. Wien 1931. Verlag der Militärwissenschaftlichen Mitteilungen. Wien I. Stubenring 1. Prijs gebr. S. 50., geb. S. 60.

EEN CURSUS IN DEN LUCHTBESCHERMINGSDIENST.

Van 28—30 Juli j.l. is onder leiding van den heer ir. J. A. DUIKER, directeur van het Ingenieursbureau firma Duiker, Rijnstraat 30 te 's-Gravenhage, een cursus gehouden in den luchtbeschermingsdienst, met het doel de belangstelling van de gemeentelijke autoriteiten op te wekken voor deze materie en de gemeentebesturen te bewegen tot aankoop over te gaan van verschillende onmisbare beschermingsmiddelen.

De cursus, die door 80 deelnemers werd bijgewoond, was gesplitst in twee gedeelten. De cursus A behandelde uitsluitend de samenstelling, het gebruik van strijdgassen en de bescherming daartegen, waarbij de beschermingsmiddelen werden besproken en practisch beproefd. De deelnemers waren hoofdzakelijk brandweer-commandanten uit de verschillende gemeenten. De cursus B had ten doel de aanwezige gemeentelijke autoriteiten te wijzen op de gevaren, die luchtaanvallen kunnen veroorzaken, en hun tevens duidelijk te maken, dat een deugdelijk georganiseerde luchtbeschermingsdienst de gevolgen van dergelijke aanvallen aanzienlijk kan beperken. Hier zag men onder de deelnemers hoofden van gemeentelijke luchtbeschermingsdiensten, geneesheeren, politie- en brandweerautoriteiten.

De tijdens de lessen gestelde vragen getuigden van belangstelling, terwijl herhaalde malen blijk werd gegeven dat men de moeite, die de leider zich had gegeven om de cursussen leerrijk en interessant te maken, op prijs stelde. Ook werd een dankbaar gebruik gemaakt van de gelegenheid om practisch te oefenen met de talrijke gasmaskers en zuurstoftoestellen, waartoe bij de stormschool te Waalsdorp gelegenheid bestond.

Bovendien werd het behandelde toegelicht door een drietal films. De eerste toonde het verschil aan tusschen de bescherming tegen gassen en nevels en vertoonde het adsorptievermogen van kool en de werking van filters in de vullingbussen van het gasmasker.

De andere films gaven een beeld van de luchtbescherming van de fabrieken, behorende tot de Auergesellschaft te Oranienburg, en van een oefening in den lucht- en gasbeschermingsdienst te Stockholm, waarbij voornamelijk het geneeskundig personeel aan den arbeid was.

Vooraf de tweede gaf een duidelijk beeld van de resultaten, die door een nauwgezette en stelselmatige voorbereiding van den luchtbeschermingsdienst te verkrijgen zijn. Alleen door een dergelijke voorbereiding kan men een paniek voorkomen.

Eenige lantaarnplaatjes gaven verder een overzicht in de bekende „falsch-richtig“-methode, hoe de bevolking zich bij aanvallen uit de lucht onder verschillende omstandigheden moet gedragen.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat een dergelijke, goed bezochte cursus hier te lande is gehouden.

v. R.

Naschrift. Dat de belangstelling voor de bescherming van de burgerbevolking in andere landen reeds tot daden aanleiding gegeven heeft, kan o.m. hieruit blijken, dat in Finland in Mei j.l. een groote loterij georganiseerd is, waarvan de opbrengst dient tot het aanschaffen van gasmaskers voor de burgerbevolking.

Red.

GEGEVENS VREEMDE LEGERS

ZWITSERLAND XXVI.

Gasmaskers.

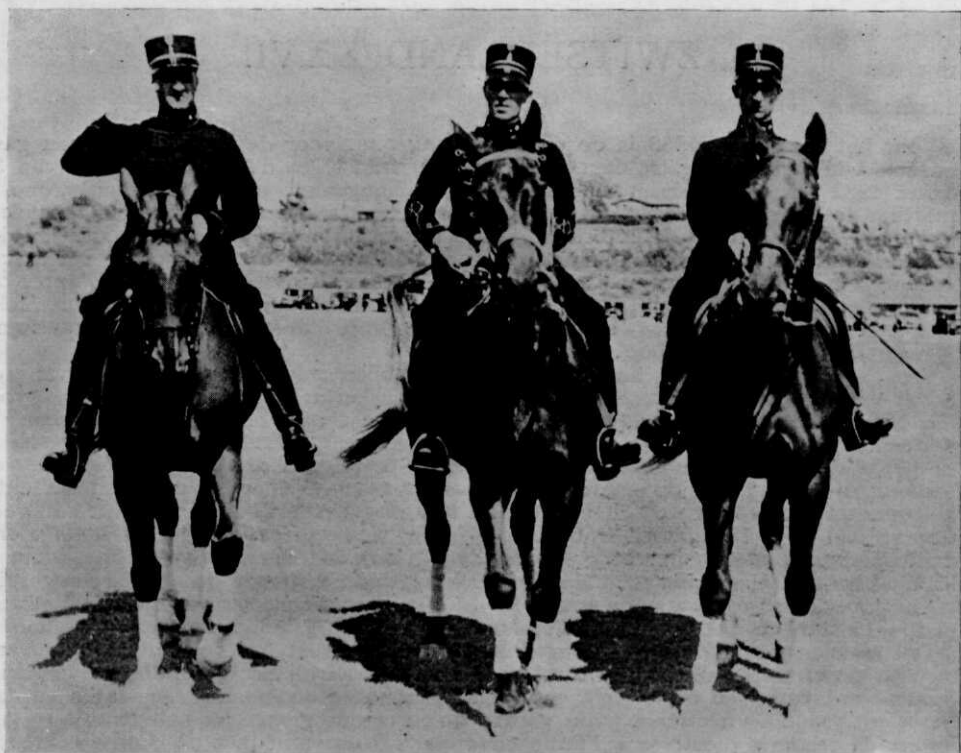
Voor het dienstjaar 1933 is op de begrooting o.m. voor de aanschaffing van gasmaskers een bedrag uitgetrokken van 1.350.000 francs. In de „Message” van 31 Maart 1932 van den Conseil fédéral wordt dienaangaande er aan herinnerd „que la question de la protection de l'armée contre les gaz est réglée en principe par l'article 4 de l'arrête fédéral du 18 décembre 1924 sur l'organisation de l'armée (organisation des troupes), qui confère expressément au Conseil fédéral le droit d'organiser cette protection, sous la réserve des crédits à accorder par les chambres fédérales. D'après cet arrêté, c'est donc au Conseil fédéral qu'il appartient de prendre toutes les mesures relatives à la protection de l'armée contre les gaz, le droit d'accorder les crédits revenant, bien entendu, aux chambres”.

Vele proefnemingen tusschen 1927 en 1931 hebben geleid tot aanneming van een model van zuiver Zwitsersche uitvinding. Het masker is van één grootte, past voor alle hoofdafmetingen en schijnt t.a.v. duurzaamheid aan buitengewone eischen te voldoen.

Hoewel de Zwitsersche Generale Staf en de „Commission des économies” beide van meening zijn dat gelijktijdige aanschaffing van gasmaskers voor het geheele leger (élite landweer en landstorm) wenschelijk is, laat de Conseil fédéral uitkomen dat zulks een uitgave van 16 à 18 millioen francs zou eischen, welke uitgave onder de huidige omstandigheden vermeden dient te worden, terwijl ook het bezwaar geldt dat, wanneer eenmaal het aantal compleet zou zijn, de desbetreffende fabrieken gedurende een geruim aantal jaren ongebruikt zouden staan. De duur van het gasmasker wordt daarbij gesteld op 10—15 jaar. De Conseil fédéral wil dus „graduellement” de gasmaskers aanschaffen.

Ten aanzien van de vraag of zulks verantwoord is met het oog op oorlogsgevaar, verwijst de Conseil naar het protocol van Genève, waarbij het gebruik van vergiftige gassen werd verboden en 't welk geteekend werd door onderscheidene staten en dat „nous est jusqu'à un certain point garant qu'en cas de guerre les belligérants se garderont de recourir d'emblée à l'arme chimique”. Niettemin laat de Conseil in zijn „Message” er op volgen: „L'expérience de guerre enseigne, il est vrai, que de telles garanties deviennent illusoires pendant le cours ultérieur de la guerre”. Op grond evenwel dat in den tegenwoordigen tijd krachtige pogingen worden aangewend, om te geraken tot ontwapening en waar alle volken zich inspannen om boven de economische moeilijkheden uit te komen, meent de Conseil, dat er geen oogenblikkelijk oorlogsgevaar is, en men dus kan overgaan tot geleidelijke aanschaffing van de gasmaskers, d.w.z. men stelt zich voor over een tijdsverloop van 8 à 10 jaren gemiddeld een jaarlijksch bedrag van 1.5 à 2 millioen francs beschikbaar te stellen ten behoeve van \pm 40 à 50.000 maskers. In totaal wordt gerekend op een behoefte van 400.000.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

Het driemanschap, dat op de Olympische spelen te Los Angeles de eer van de weermacht in Nederland en Indië op zoo schitterende wijze heeft hooggehouden, door in den samengestelden ruitervedstrijd bij het landenklassement de tweede plaats te bezetten en beslag te leggen op het Olympisch kampioenschap voor individueele ruiters.

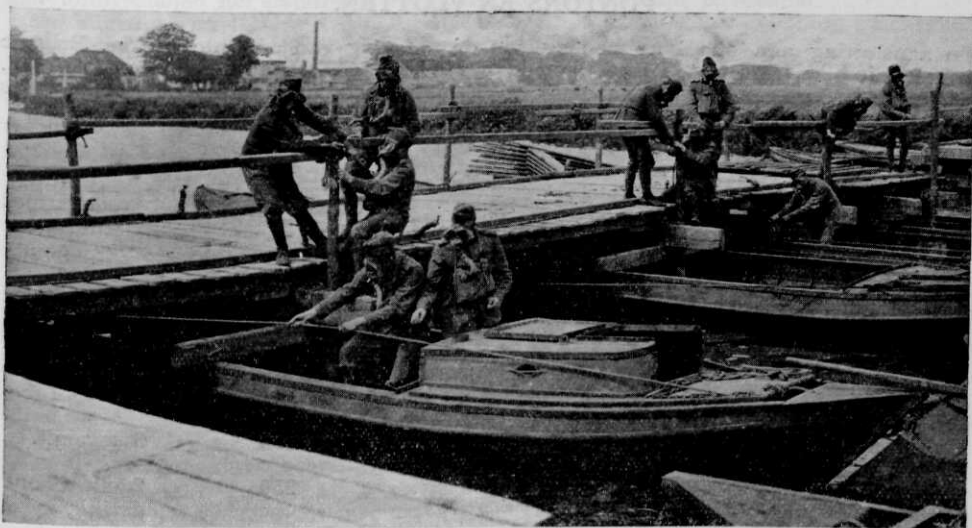
In het midden: Eerste-luitenant der huzaren C. F. PAHUD DE MORTANGES (Olympisch kampioen);

Rechts: Eerste-luitenant der veld-artillerie Jhr. A. VAN LENNEP;

Links: Eerste-luitenant der cavalerie van het Ned. Indisch leger K. J. SCHUMMELKETEL.

Het is wel een zeer bijzonder feit, dat in drie achtereenvolgende Olympische spelen een Nederlandsch ruitersport den Olympischen titel behaalde (1924 Luitenant VAN DER VOORT VAN ZIJP op „*Silverpiece*”; 1928 en 1932 Luitenant PAHUD DE MORTANGES op „*Marcoix*”) en een Nederlandsche ruitersploeg succesvol uitkwam (1924 en 1928 Olympisch kampioen, 1932 tweede in het landenklassement). Naar aanleiding van het geringe succes onzer atleten op de onlangs geëindigde spelen, maakte een onzer groote bladen de opmerking, dat zulks daaraan was toe te schrijven, dat het gemiddelde peil onzer athletiekbeoefenaars nog niet hoog genoeg is gestegen. Slechts een hoog gemiddelde levert topprestaties. Deze redeneering toepassende op de ruitersport wijzen vorengenoemde successen op een hoog rijkunstig peil bij onze bereden wapens, te meer, waar, in vergelijking met het buitenland, het aantal ruiters waaruit moet worden geput slechts gering is. Hulde aan allen, die, ondanks bezuiniging en inkrimping, dit resultaat hebben weten te bereiken.

BRUGSLAGOEFFENING DOOR DE PIONIERS.

Afb. 1. Het slaan van een brug over de Vecht door de pioniers.

Afb. 2. 1 R.V.A. uit Utrecht trekt over de brug.

Bij het Bataljon Pioniers worden veelvuldig oefeningen in brugslog gehouden buiten het garnizoen, teneinde den troep te oefenen in het slaan van bruggen op willekeurige plaatsen met het aldaar beschikbaar materieel.

Zoo werd op 5 Augustus j.l. onder leiding van den 1ste Luitenant M. DE BOER, door de kaderopleiding tusschen Zuilen en Maarsen, een schipbrug over de Vecht geslagen, welke ter plaatse 48 m breed is.

Te 9.00 werd begonnen met het slaan van de brug, welke te 11.30 gereed was, toen een batterij van 1 R.V.A. op een marsch over de brug trok. Tijdens den bouw van de brug werd meermalen met gasmaskers gewerkt, terwijl militaire vliegtuigen boven de brug cirkelden, om den troep te leeren maatregelen te nemen tegen luchtgevaar.

HET OVERZETTEN VAN TROEPEN EN VOERTUIGEN DOOR MIDDEL VAN PONTONS EN VLOTTEN.

In aansluiting aan ons kort verslag van de oefening van onderdeelen der Brigade Grenadiers en Jagers op 21 Juni j.l. in de Militaire Spectator van Juli 1932, N°. 7, blz. 548 volgen hier nog enkele gegevens betreffende de pontons, de vloten en de aanlegsteigers.

Voor het overzetten van troepen werden gebezigd:

Ponton	Lengte in m.	Gewicht in kg.	Nuttig draagvermogen.	Vrije boords-hoogte.	Aantal inf.	Aantal roeiers met stuurman.
Nr. 1.	9	1250	7000	0.32	30	9
Nr. 1. (tweedeelig)	9	1620	6800	0.32	26	5

Voor het overbrengen der voertuigen werden gebezigd:

Vloten van:	Laadopp.	Draagverm. verdeelde bel.	Aantal inf. uitgerust.	Gesleept.
2 pontons Nr. 1	20 m ²	6000 kg	60	3 tegelijk.
Ponten van 5 pontons Nr. 1	100 m ²	25000 kg	250	2 elk afzonderlijk.

De samenstelling van een vlot is als volgt:

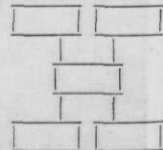
Over 2 pontons worden 9 ribben gelegd lang 8.4 m. Afgedekt wordt met een enkel plankendek. Dit dek wordt opgesloten door 2 sluitribben, welke aan de buitenste onderliggers worden gewoeld. De afstand tusschen de pontons midden op midden is 6 m.

De samenstelling van een pont is als volgt:

De 5 pontons zijn als hiernaast schematisch aangegeven gelegd:

Over de pontons worden dwarsscheeps 40 ribben gesjord, waarop 4 rijen planken worden gelegd. Het plankendek wordt aan de buitenzijde door vastgewoelde sluitribben opgesloten. Op de 3 aansluitingen van de rijen planken worden stukken plank gespijkerd.

Een gebezigde aanlegsteiger bestond uit 1 schraagspanning met een schraag N°. 1, 2 schraagspanningen met schragen N°. 2, 1 verhoogd 5 tons vak van 2 pontons N°. 3 met 1 schraag en 1 verhoogd vak van 5 pontons. De spanningen zijn gevormd door 9 ribben L. 5.4 m, waarop een plankendek vastgezet met 2 sluitribben. Voorts werden gebruikt als laadbruggen z.g. „Koebruggen zw.“, lang 3.4 m. Gew. 240 kg.

HANDBOEK MILITAIR TUCHTRECHT.

Bij MOUTON & Co., te 's-Gravenhage, is ter perse „De Practijk van het Militaire Tucht-recht“, Handboek ten dienste van hen, die bij de Koninklijke landmacht met eenig gezag zijn bekleed, samengesteld door D. VAN VOORST EVEKINK, kapitein van den Generalen Staf, A. P. J. BERGER, eerste-luitenant der infanterie en Mr. H. J. KRULS, eerste-luitenant der artillerie, allen werkzaam bij het Departement van Defensie.

De samenstellers, door hun werkring bij het Departement in de gelegenheid om kennis te nemen van de toepassing van het tucht-recht bij de Koninklijke landmacht en aldus te zien, welke uitwerking de desbetreffende bepalingen in de practijk erlangen of somtijds niet erlangen, geven een artikelsgewijze behandeling van de Wet op de krijgstuicht en van het Reglement betreffende de krijgstuicht. Bij elk artikel is, na de volledige vermelding van den tekst, met verwijzing naar corresponderende artikelen, opgenomen een toelichting, gegrond op de Regeeringsstukken bij de totstandkoming der Wet en op de op het artikel betrekking hebbende uitvoerings- en verdere bepalingen. In de toelichtingen wordt verwezen naar op het artikel betrekking hebbende beschikkingen van het H. M. G., welke achter elk artikel zijn opgenomen. Voorts zijn alle algemeene maatregelen van bestuur, Koninklijke besluiten, Ministerieele beschikkingen, legerorders en desbetreffende bepalingen van het Reglement op den inwendigen dienst, welke met het tucht-recht verband houden, in het boek verwerkt of vermeld.

De uitvoering geschiedt als losbladig register, in verband met het voornemen om door aanvullingsbladen het handboek op de hoogte van den tijd te houden.

De Minister van Defensie, Mr. Dr. L. N. DECKERS, heeft een inleiding geschreven. Na verschijning zullen wij nader op dit werk terugkomen.

Bij ministerieele beschikking van 25 Juli 1932, VIIste Afd., nr. 42, (L.O. 1932, nr. 222) is, voor zoover aanschaffing ten laste van het Rijk uit de daarvoor beschikbare fondsen kan geschieden, aan de betrokken autoriteiten de machtiging verleend, als bedoeld in L.O. 1923, 1ste Afd, nr. 324 (5e B. U., blz. 1025).

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Bij de Lichte troepen.

Benoemingen.

Met ingang van 1 Augustus zijn benoemd:
tot tweede-luitenant, onderscheidenlijk bij het Ie en bij het IIe Regiment huzaren:
de cadet-sergeants J. L. MARIS en R. A. BARON VAN HEECKEREN VAN BRANDSENBURG.
tot tweede-luitenant der militaire administratie bij het Regiment wielrijders, cadet-sergeant A. H. S. TIELEMAN.

Overplaatsingen, detacheringen enz.

Eerste-luitenants Jhr. G. H. A. VAN KINSCHOT, van II R.H., J. J. CEUVEL en J. B. A. F. VAN EEKELEN, beiden van I R.H., allen gedetacheerd bij R.W., worden op 1 Nov. a.s. geplaatst onderscheidenlijk bij II R.H. te 's-Gravenhage, bij I R.H. te Deventer en bij II R.H. te 's-Gravenhage.

Eerste-luitenant J. KROON, van 14 R.I., overgeplaatst bij het R.W., (15 Oct.).

Bij de overige wapens en dienstvakken.

Benoemingen.

Met ingang van 1 Augustus zijn benoemd:

tot tweede-luitenant:

bij 6 R.I. J. J. W. BERKHOUDT; bij 8 R.I. J. DE VRIES; bij 2 R.I. A. L. M. VREESWIJK; bij 16 R.I. J. KROFF; bij 4 R.I. J. P. F. VAN DER HORST; bij 5 R.I. E. A. DE JONG; bij 19 R.I. P. J. CORNELISSEN; bij 13 R.I. R. M. E. F. SEVENSTERN; bij 14 R.I. J. SERRÉ; bij 17 R.I. H. F. H. VAN BOEKHOUT; bij 15 R.I. J. C. ZUIDEMA; bij 7 R.I. D. OVERBEEKE; bij 10 R.I. G. A. VAN DEN BERGH; bij 1 R.I. H. M. STAM; bij 3 R.I. A. J. M. GROOT; bij 1 R.I. C. W. BROUWERS; bij 9 R.I. E. C. J. M. VAN DE LAARSCHOT.

bij 2 R.O.A. A. J. W. BECHT; bij 6 R.V.A. L. W. C. ADANK; bij K.Lu.A. S. H. HOOGTERP; bij 4 R.V.A. H. L. F. UBBINK; bij 8 R.V.A. L. E. BROUWER; bij R.K.A. K. W. M. BRANTJES en F. E. LAGERWERFF.

bij het R.G.tr.:

H. COOL, J. H. HOGENDOORN, J. KROES, W. VAN DIJK, J. H. ACKERSTAFF, H. J. VAN DER HAGE en A. NOTEBOOM.

tot tweede-luitenant der militaire administratie: bij 4 R.V.A. H. B. IJDO; bij R.G.tr.

J. J. F. REERINGH.

allen cadet-sergeant bij de Koninklijke Militaire Academie.

Met ingang van 7 Juli is benoemd:

tot officier van gezondheid der 2e klasse, L. C. BREEBAART, Arts, zulks onder gelijktijdig eervol ontslag als reserve-eerste-luitenant bij 3 R.I.

Met ingang van 15 Augustus is tevens bestemd:

voor de functie van Hoofd der IVde Afd. B. van het Departement van Defensie Kolonel W. J. A. HAVELAAR, van den staf der art., Directeur voor het materieel der landmacht.

Bevorderingen.

Met ingang van 21 Juli 1932 zijn bevorderd:

tot eerste-luitenant: de tweede-luitenants A. P. M. VAN ROOIJ, van 2 R.I.; F. SOER, van 2 R.O.A., D. W. VAN DEN BOSCH, van R.K.A. en W. DE BRUIJNE, van 7 R.V.A.

Met ingang van den aangegeven datum zijn bevorderd:

tot reserve-paardenarts der 1e klasse: de reserve-paardenartsen der 2e klasse C. VAN DEN BERG (3 Aug.), A. F. M. SPIERINGS (21 Aug.), H. M. VAN DEN BRINK (21 Aug.) en G. J. STOKREEF (21 Aug.).

tot reserve-officier van gezondheid der 1e klasse: de reserve-officieren van gezondheid der 2e klasse A. E. J. LACOMBLÉ (4 Aug.), A. H. C. VROOM (4 Aug.), F. HEIMANS (21 Aug.) en P. L. STEENHUIZEN (21 Aug.).

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Eerste-luitenant J. DANIËLS, van den Staf art., werkzaam ten bureele van den Chef van den Generalen Staf, overgeplaatst bij 2 R.V.A. onder eervolle ontheffing uit zijn tegenwoordige werkzaamstelling, (1 Sept.).

Eerste-luitenant A. VAN DER MINNE, van 4 R.V.A., overgeplaatst bij de S.R.O.B.A., (1 Nov.).

Kapitein H. P. J. DE JONGH, van 17 R.I., eervol ontheven van zijn werkzaam stelling bij den Vrijw. landstorm en overgeplaatst bij 7 R.I. met bestemming voor de functie van commandant van het garnizoens-detachement te Amsterdam, (16 Juli).

Eerste-luitenants A. L. W. SEYFFARDT, van de Schoolcomp. M.D. en H. ALTING, van het R.K.A., gedetacheerd te Delft tot het volgen van een cursus voor hogere technische vorming, laatstgenoemde onder eervolle ontheffing van zijn detachering bij de Artillerie-inrichtingen, (12 Sept.).

Kapitein A. F. BORREN, van 14 R.I., overgeplaatst bij 7 R.I. en werkzaam gesteld bij den Vrijw. landstorm te Amsterdam, (16 Juli).

Eerste-luitenant G. A. STOUT, van 1 R.O.A., gedetacheerd bij het 2 R.V.A. (na beëindiging van den cursus voor H.T.V. te Delft).

Eerste-luitenant P. J. LA GORDT DILLIÉ, van 6 R.V.A. overgeplaatst bij het 2 R.V.A. (1 Sept.).

Eerste-luitenant H. A. LUITWIELER, van het R.K.A., overgeplaatst bij het 6 R.V.A., (1 Sept.).

Eerste-luitenant F. SOER, van het 2 R.O.A. en tweede-luitenant J. N. PARO, van het 1 R.O.A., overgeplaatst bij de II A. Brig. ter nadere indeeling door den brigade-commandant, (1 Sept.).

Eerste-luitenant C. A. BIJLAARD, van het R.K.A., overgeplaatst bij het 7 R.V.A., zulks onder eervolle ontheffing van zijn detachering bij de Artillerie-inrichtingen, (1 Sept.).

Tweede-luitenant J. HUSSEM, van het 1 R.O.A., overgeplaatst bij het 7 R.V.A., (1 Sept.).

Eerste-luitenant H. J. ENNEN, van het R.K.A. en tweede-luitenant A.R. H. PINO, van het K.Lu.A., overgeplaatst bij het 5 R.V.A., (1 Sept.).

Eervol ontslagen.

Reserve-dirigeerend officier van gezondheid der 2e klasse W. P. WOLFFENSPERGER, (7 Juli).

Reserve-kapitein H. P. HOESTRA, van 3 R.V.A., (1 Aug.).

Reserve-majoor A. D. PUTMAN CRAMER, van 1 R.V.A., (24 Juli).

Reserve-majoor-titulair J. C. LAMSTER, van den Staf inf. (stationscommandant), (2 Aug.).

Reserve-kapitein H. H. R. G. VAN HOOIJDONK, van R.J., (8 Aug.).

Reserve-kapitein der milit. administratie J. HAMSTRA, van 21 R.I., (6 Aug.).

Kolonel-titulair K. E. OUDENDIJK, van den Staf art., Hoofd der IVe Afdeling B van het Departement van Defensie, (15 Aug.).

Reserve-officier van gezondheid der 1e klasse Dr. G. C. E. BURGER, (1 Aug.).

Decoratien.

Kolonel-titulair K. E. OUDENDIJK, ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN.

CAVALERIE-REGLEMENT DEEL I (C.R. I). No. 131. (Aanschrijving D. v. D.
29 September 1931. Ite Afd. B No. 46.)

Vergeleken bij het oude C.R. I van 1914, zooals dit tot 6 Juli 1932 (L.O. 202 van 1932) geldend was, is er wel zéér veel ingrijpend veranderd. Alvorens dit nieuwe reglement het licht zag, gaf de I.d.C. tweemaal „Aanwijzingen” uit, waarvan de laatste uitgave van 1926 ook thans nog voor een gedeelte gehandhaafd moet blijven, n.l. dat gedeelte, waarin de gevechtsoefeningen van de groep, het peloton en het eskadron zijn beschreven. Trouwens, ook het oude C.R. I kan nog niet naar de prullemand verhuizen. Blijkens de inleiding van het nieuwe reglement, bevat C.R. I alleen de *schoolse oefeningen*, terwijl het nog te verschijnen C.R. IIIA de gevechtsoefeningen van de groep, het peloton en het eskadron zal bevatten. Nu hebben de samenstellers van het nieuwe C.R. I zich blijkbaar op het standpunt gesteld, dat het vullen en ledigen van het magazijn, het vaardig maken, het vuren en het salvovuur behooren bij de gevechtsoefeningen. (Het nimmer ingevoerde, maar wel aan enkele onderdeelen ter beproefing uitgegeven „ontwerp” C.R. I bevatte wél deze oefeningen). Dit achten wij des te merkwaardiger omdat juist de schoolse oefeningen te voet van den individueelen ruiter en de groep zooveel als maar mogelijk is in overeenstemming zijn gebracht met de voor de infanterie voorgeschreven overeenkomstige oefeningen, zooals deze staan in n°. 721. „Aanwijzingen voor de opleiding der infanterie”, Hoofdstukken I en II, waarin wél het vullen van het magazijn enz. voorkomt, terwijl deze aanwijzingen toch uitsluitend behandelen opstellingen, bewegingen en verrichtingen *buiten* het gevechtveld.

Zoodra dus C.R. III A verschijnt — en het is in alle opzichten te hopen dat dit zeer spoedig zal zijn — kunnen èn het oude C.R. I èn de „Aanwijzingen” Dl I geheel en al verdwijnen, waarmede dan tevens de steeds weder terugkeerende groote bezwaren, veroorzaakt door het niet meer voorhanden zijn van reglementen en aanwijzingen (C.R. I; Pioniervoorschrift; Voorschrift ledergoed, paardentuig en bekpakking; Aanwijzingen Dl I, II, III en IV) voor cursussen, opleidingen en kaderscholen voor een belangrijk deel ondervangen zal zijn.

De reeds genoemde inleiding van het nieuwe C.R. I stelt ons een serie van vier boekjes in 't vooruitzicht, waarvan dan thans het eerste is verschenen, bevattende in hoofdzaak: een *inleiding*, een lijst van fluitseinen en teekens, algemeene beginselen en bepalingen; de *schoolse oefeningen* voor den ruiter, de groep, het peloton en het eskadron te voet en te paard en van de Vbd. A. met het rijwiel;

de *verrichtingen met de sabel* en de *standaard* en de *parades*.

C.R. II zal het mitrailleurpeloton behandelen, C.R. III A de gevechtsoefeningen voor de groep, het peloton en het eskadron, C.R. III B de gevechtsoefeningen van het regiment.

Wij laten thans zeer in 't kort de *belangrijkste nieuwe bepalingen* volgen. Feitelijk is, op de schoolse oefeningen te paard na, (waarbij slechts enkele kleine veranderingen) alles geheel nieuw geworden en is veel van het typisch cavaleristische verdwenen.

De lijst van *teekens* (30 in totaal) bevat een drietal nieuwe teekens en heeft de teekens voorkomende in Voorschrift Velddienst Dl I pt 31 vrijwel geheel overgenomen. Opvallend is, dat wij wél een teeken voor „Afstijgen” vinden, maar niet voor „Opstijgen”.

Wij kennen thans *alleen nog waarschuwings- en uitvoeringscommando's*. De voorbereidingscommando's zijn dus verdwenen — een welkome versobering.

In de algemeene bepalingen treffen wij de volgende zin, cursief gedrukt aan (overgenomen uit „Aanw. Inf.” Hoofdstuk I pt 4):

„Een weinig krachtig uitgesproken commando leidt tot slapheid in de uitvoering en ondermijnt de tucht.”

Wij herinneren ons, dat in R.I. I voor den oorlog stond (met vette letters): „Slapheid in commando leidt tot slapheid in uitvoering”. Dit is zeker kernachtiger en daarom naar onze meening beter. Moge het eerste wijzigingsblad een zoodanige wijziging bevatten.

Het *officieele galop tempo* is thans 320 m per minuut en kan bij de schoolse oefeningen afwisselen tusschen 320 en 400 m.

De *normale draagwijze van den lichten mitrailleur* is thans op den rug, met de draagsingel over den linkerschouder.

Het honderd malen per dag in iedere kazerne weerklinkende *commando „Aantreden”* is thans voor goed verdwenen en wordt *vervangen door: „Verzamelen in linie”* of „*verzamelen in colonne*”, waarbij dan steeds groepsgewijze wordt verzameld. *Gericht wordt weer — als vroeger — op den middenruiter*. Zooals reeds bij alle met de karabijn bewapenden

het geval was, kent de cavalerie thans ook de *houding met de karabijn bij den voet*. Evenals bij alle andere korpsen is er één commando voor allen om halt te doen houden, n.l. „*Afdeeling — halt*”. Behoudens het nieuwe woord: „*Kringbewegingen*” en een andere wijze om de groep op te stellen voor de sabeloefeningen is hier niets veranderd. Of de karabijn in de looppas in de rechterhand gedragen wordt, de tromp hooger dan de kolf, blijkt niet uit het desbetreffende punt. Een verduidelijking hier ter plaatse moge eveneens op het le wijzigingsblad voorkomen.

Gold vroeger bij de cavalerie altijd dat de vormen van de eenheden te voet (peloton-eskadron) zooveel mogelijk geheel in overeenstemming moesten zijn met die te paard, thans is met dit principe radicaal gebroken en heeft b.v. het peloton *gansch andere vormen te voet dan te paard*, wat voor hen die dit voorschrift moeten bestudeeren het er niet gemakkelijker op maakt, tenzij de logische gedachtengang die hier is gevolgd, direct geheel kan worden overzien.

In het *peloton te voet* zijn slechts twee vormen: of de beide groepen staan naast elkaar — ieder in colonne met eenen (groepencolonne) of ze staan achter elkaar — en dan ieder in linie (groepenlinie) waaruit dan direct moet volgen, dat in het peloton te voet de colonne met eenen en de colonne met vieren niet meer bestaan. De vormen van het *eskadron te voet*, welke op die van het peloton zijn gegrond, zijn de volgende: *a* de linie; *b* de colonnelinie — de pelotons dus naast elkaar (in ieder peloton de groepen in colonne met eenen naast elkaar); *c* de marschcolonne; *d* de dubbele colonne (feitelijk verkorte marschcolonne), waarbij dan vier groepen van twee pelotons naast elkaar marcheeren, zoodat dit toch het beeld geeft van de colonne met vieren.

Bij de *schoolsche oefeningen te paard* is weer opnieuw ingevoerd de schuinsche marsch, aan het oudere kader wel bekend. Evenzoo kent het nieuwe reglement weer het „*appèl*” na het verzamelen. Het oude commando „*Aftellen*” is vervangen door „*Telt — af*”.

Ten aanzien van de *marschcolonne van het eskadron* valt echter een belangrijke wijziging op te merken. Stond in de „*Aanwijzingen*” dat de *pelotons cn.* als regel aan den staart hunner colonne rijden, het nieuwe reglement bepaalt, dat zij *in beginsel aan het hoofd hunner colonne* rijden, met dit voorbehoud echter, dat zij zich tijdelijk, ten behoeve van het overzicht en het onderwijs, zijwaarts of aan den staart hunner colonne kunnen bewegen.

Geheel nieuw is het hoofdstuk, behandelende de *schoolsche oefeningen met het rijwiel en die van de vbd. A. van den St. R.H.* (waaruit nu voor ieder op de meest duidelijke wijze de samenstelling van deze vbd. A. is te lezen, wat tot nog toe in geen enkel ons bekend reglement het geval was).

Het laatste gedeelte van het reglement wordt gevormd door de *bijzondere voorschriften* n.l.:

1°. die betreffende de *verrichtingen met de sabel*, waaruit o.m. blijkt, dat de officieren en de onder-officieren (behalve de O.O. die de karabijn aan den schouder dragen), die het bevel voeren over een gewapenden troep te voet, den sabel getrokken hebben: o.m. bij de oefeningen in pelotons- en hooger verband in gesloten orde;

2°. die betreffende de *verrichtingen met den standaard*.

Als van belang valt hier alleen te vermelden dat voortaan een *luitenant als commandant van de standaardwacht* zal optreden. Hierin moge een ieder een stille, maar hooge waardeering van den standaard zelve zien.

Het verdient echter bovendien nog bijzondere vermelding dat in het punt: „*afhalen en terugbrengen van den standaard*” gesproken wordt van „*de gezamenlijke trompetters — eventueel de muziek*”. Wij kunnen niet dankbaar genoeg zijn dat de officieel niet bestaande muziek thans deze semi-officieele erkenning heeft gekregen.

3°. dat betreffende de *parades*.

Het eenige, wat speciale vermelding hier ter plaatse verdient, is wel dat in dit geval alle commandogroepen ontbonden zijn en dat de *Afdeelingscommandant* (de officier die het half-regiment op de parade commandeert) gevolgd wordt door een staf, bestaande uit een subaltern officier als adjudant, een wachtmeester en een trompetter.

Moge dit reglement, dat van zoo ingrijpenden invloed zal zijn op het dagelijksch werken van de troep, door ijverige studie en oefening — zoowel practisch als theoretisch ten spoedigste gemeengoed worden van allen, die een rang bekleeden en van alle huzaren en dienstplichtigen.

P. W. PIETERS.

UIT DE LEGERORDERS.

L.O. 1932, Nr. 218 (*Ministerieele beschikking van 19 Juli 1932, IVde Afd. B, nr. 103*).

VERSTREKKING VAN SCHERPE PATRONEN NO. 5 OF NO. 21

Reserve-officieren, die zich, gedurende den tijd, dat zij niet onder de wapenen zijn, willen oefenen in het schieten met een vuistvuurwapen, kunnen jaarlijks de daarvoor benodigde scherpe patronen no. 5 of no. 21 tot een aantal van ten hoogste 60 stuks bij hun Korpscommandant aanvragen.

Heeft een reserve-officier eenmaal patronen ontvangen, dan zal de verdere verstreking alleen geschieden tot een hoeveelheid, overeenkomende met het aantal ingeleverde hulzen, afkomstig van de verschoten patronen.

Deze inlevering zal gelijktijdig met de inzending der aanvraag moeten plaats vinden.

Het vorenstaande zal te zijner tijd in het Voorschrift patronen verstreking 1924 worden opgenomen.

L.O. 1932, Nr. 228 (*Ministerieele beschikking van 28 Juli 1932, Iste Afd., nr. 43, in uittreksel*).

WIJZIGING ARTIKEL 14 EERSTE LID DER INKWARTIERINGSWET

Huisgezinnen, waarin zich een kraamvrouw of een lijk bevindt, of waarin personen aan ernstige ziekten lijden, zoomede huisgezinnen, waarin vier of meer minderjarige kinderen en kleinkinderen, tot het gezin behorende, inwonend zijn, worden tijdelijk van inkwartiering en onderhoud van krijgsvolk vrijgesteld; met dien verstande, dat in laatstbedoelde omstandigheden gebruik kan gemaakt worden van de aanwezige stallingruimte, voor zoover deze afgescheiden is van het eigenlijke woonverblijf, voor de stalling van paarden en de onderbrenging van de voor het toezicht noodige krijgslieden.

UIT DE VAKPERS

ZIJWAARTSCHE BEWEGING TIJDENS HET GEVECHT

Rijksweerluitenant DOROW deelt de resultaten mede van een schietproef op schijven betreffende bovenstaand onderwerp, waaraan de bekende schrijver SOLDAN de volgende beschouwingen vastknoopt.

Aanvalsvakken zijn noodig om een troep in beweging te zetten en het zwaartepunt op de gewilde plaats te leggen. Verder zijn zij, tenminste in het bataljon en dikwijls ook bij grootere eenheden, theorie. Veel belangrijker is het *aanvalsdool* en de *richting*. Het onderhouden van de richting geschiedt echter op laveerende wijze. De ligging van het vijandelijke vuur dwingt er dikwijls toe het aanvalsvak te verlaten en hoe kleiner het verband, hoe meer zulks het geval zal zijn. Reeds tijdens de nadering, als 's vijands *artillerievuur* nog dragelijk is, ziet men vóór zich plaatsen, waar de projectielen dicht bijeen en snel achter elkander inslaan. Daar doorheen gaan om het aanvalsdool te bereiken? Zulks zou in strijd zijn met alle oorlogservaringen. Elke troep zoekt instinctmatig naar plaatsen, waar de vuurwand een minder dichten indruk maakt en daar trekt dan — ondanks aanvalsvakken — alles, wat zich in de nabijheid bevindt, te zamen. Ondanks deze masseering nemen de verliezen daardoor niet toe, want de vijandelijke artillerie kan de loonnende doelen zoo snel niet pakken, tenzij zij in haar waarneming door de eigen artillerie in het geheel niet gehinderd zou worden. Hoe dikwijls zag de verdedigende infanterie de aanvalsgolven niet op deze wijze naar één punt vloeien en dacht „als nu onze artillerie—!”, maar deze artillerie stond ver achter, werd geneutraliseerd en eer zij haar vuur had verlegd, waren de aanvallers reeds door de ijle plaats in den vuurwand heengestroomd.

Moeilijker wordt de zaak tegenover mitrailleurs, waarvan men de aanslagen slechts zelden kan waarnemen. Onder *mitrailleurvuur* gerakende, moet de troep zich allereerst dekken. Doch dan gedekt blijven? Daarmede zou de vijand bereikt hebben, wat hij wil. Doorstormen? Een hopelooze onderneming. De vijandelijke mitrailleur tot zwijgen brengen door eigen mitrailleurs, mortieren, artillerie of vechtwagens? Zulks is niet altijd mogelijk en kost in elk geval tijd. Dus, eerst eens links en rechts kijken of zich daar een uitweg biedt. Granaten slaan in en vormen trechters. De jongste trechter is altijd de beste, daar slaat geen tweede granaat in. Hier dus ingesprongen, dat geeft gelegenheid tot oriëntatie. Rechts kan een troep nog terrein winnen, blijkbaar door een kleine bodemoneffenheid aan het vijandelijk mitrailleurvuur onttrokken. Een troep, welke zich, na dat te hebben waargenomen, nog laat binden, is slecht opgeleid. Het is voldoende de vijandelijke mitrailleur door een eigen mitrailleur in front te doen bezig houden. De overige tirailleurs springen man voor man zijwaarts, soms — indien zulks beter lijkt — eerst een paar meter terug, teneinde met een boog het aanvalsdool te naderen. Steeds het ééne groote doel voor oogen houden: *het aanvalsdool*. Hoe men er komt, doet er niet toe, als men er maar komt. Zijwaarts bewegende doelen, welke zich snel en onverwacht verplaatsen, zijn, ook voor mitrailleurvuur, moeilijk te grijpen.

Uit het voorafgaande volgt ook, dat het *aanvalsvak* met een gerust hart *breed* kan worden gemaakt. Nog nimmer is over de geheele breedte van een aanvalsvak in de vijandelijke stelling doorgedrongen. Steeds concentreert de stootkracht zich op enkele, betrekkelijk smalle, plaatsen en deze plaatsen worden bepaald door de ligging van het vijandelijk vuur (en dus indirect door de ligging van het eigen vuur. C.) Dat is de praktijk, al het andere is theorie. Theorie is noodig voor de opleiding, maar een goed opgeleide troep moet weten, dat de aanvalsformatie zich zeer spoedig zal wijzigen en dat de voorwaartsche beweging dan slechts kan worden doorgezet als de troep in staat is onder het vijandelijk vuur niet alleen te handelen, doch ook te *denken*.

DE VERBINDING INFANTERIE-ARTILLERIE EN HET WAARNEMINGSDETA- CHEMENT VAN DE AFDEELING ARTILLERIE.

Onder bovenstaanden titel geeft de chef d'escadron d'Artillerie JOUET een interessante beschouwing over dit zeer belangrijke en altijd weer nieuwe probleem.

De schrijver komt op tegen de scheiding, welke gemaakt is tusschen de „détachements de liaison” (onze inlichtingsgroepen) en de waarnemingsdetachementen en betoogt, dat alleen een goede en nauwe samenwerking tusschen beide organen tot een snel en goed resultaat kan voeren.

In het artikel wordt gewezen op de moeilijkheden, welke de C.C. uit de voorste lijn altijd ondervindt, wanneer hij de plaats moet bepalen van een vijandelijk vuurorgaan, waarop artillerievuur wordt verlangd. Deze moeilijkheden zullen zich sterker doen gevoelen, wanneer artillerievuur wordt gevraagd op een doel, gelegen vóór het front van neven-eenheden en dat door flankerend vuur den vooruitgang van de eigen compagnie belet.

De schr. beschrijft hoe de aanvraag om vuurondersteuning den Afd.C. bereikt via den R.C., hetgeen hij als normaal beschouwt¹⁾ (zooals bekend gaat deze aanvraag bij ons, als een afd. is aangewezen voor rechtstreekschen steun van een bataljon, van den B.C. naar den Afd. C).

Onder gunstige omstandigheden rekent de schr. een uur tusschen het moment, waarop de C.C. de aanvraag indient en het oogenblik, waarop de artillerie het vuur opent.

Gedurende dit tijdsverloop moet de infanterie halt houden, ook als in den tusschentijd het doel verdwijnt, wil de infanterie geen gevaar loopen in het eigen artillerievuur te geraken.

De Afd.C. geeft een vuuropdracht aan de daarvoor in aanmerking komende onder-deelen en draagt zijn officier-waarnemer op dit vuur te regelen.

Deze officier-waarnemer hoort dus nu voor het eerst, dat zijn afdeeling zal gaan vuren, hij moet het — voor hem nog onbekende — doel opzoeken en daarna het vuur regelen.

De schr. bespreekt de vraag of de C.C. uit de voorste lijn dit artillerievuur zou kunnen regelen, doch stelt daarbij — vanzelfsprekend — als voorwaarde, dat deze officier dan begrip moet hebben van de hierbij in het geding komende vraagpunten en op de hoogte moet zijn van de ligging van zijn opstellingsplaats t. o. v. de lijn artillerie — doel.

De schr. voorziet, dat de thans gevolgde methode tot teleurstellingen moet leiden en tracht een betere wijze te vinden. Aangezien het niet mogelijk is de tijd, liggende tusschen het moment, waarop de C.C. zijn aanvraag indient, en het oogenblik, waarop de artillerie het vuur opent, te bekorten, tracht de schr. te komen tot een snellere en betere regeling van het vuur.

Hoewel er verschillende vraagpunten onopgelost blijven en andere problemen niet voldoende duidelijk zijn uiteengezet, is de door schr. aangegeven methode van voldoende belang om haar onder de aandacht van onze lezers te brengen.

Schr. denkt zich bij iedere voor-compagnie een artillerie-onderofficier-waarnemer ingedeeld.

De aanvraag om vuursteun op een bepaald doel wordt — als dit niet langs optischen weg kan geschieden, waaraan vele bezwaren zijn verbonden — overgebracht door den ordonnans van den C.C. en door dezen waarnemer.

Bij de Cp. van den B.C. vindt de waarnemer een onderofficier van het waarnemings-detachment. Deze geleidt den waarnemer naar den officier-waarnemer van de afdeeling. Laatstbedoelde ontvangt dus vroegtijdig mededeeling van het aangevraagde artillerievuur en wordt door den uit de voorste lijn komenden onderofficier ingelicht omtrent de juiste ligging van het doel. Een en ander zal een snellere regeling van het vuur mogelijk maken.

Wij merken hierbij op, dat deze methode een groot aantal onderofficieren-waarnemer zal vragen, terwijl de groote moeilijkheid, n.l. het juist bepalen v/d ligging van het doel, niet wordt opgelost.

Overigens behandelt de schr. nog de telefonische verbinding tusschen afd. C. en officier-waarnemer.

Revue d'Infanterie, Mei '32.

B.

INTERNATIONALE STANDAARDISEERING VAN HET GENEESKUNDIG VELDMATERIAAL

Major General D. J. COLLINS deelt een en ander mede over de samenstelling en arbeid van de Internationale Commissie voor standaardiseering van het geneeskundig veldmateriaal, die ingevolge een besluit van de 12e Internationale Roode Kruis confe-

¹⁾ Wij deelen deze zienswijze. Red.

rentie, in 1925 te Genève gehouden, in het leven is geroepen onder de auspiciën van het Comité International de la Croix Rouge (C.I.C.R.).

Deze commissie bestaat uit:

1. een wisselend aantal leden benoemd door: *a.* de Ministeries van Oorlog der landen, die de Conventie van Genève geteekend hebben en *b.* een aantal daartoe uitgenoodigde nationale Rode Kruis vereenigingen.

Als regel neemt slechts één afgevaardigde voor elk land deel, in ieder geval heeft elk land slechts één stem. In de afgelopen jaren zonden België, Frankrijk, Duitschland, Engeland, Nederland, Italië, Polen, Roemenië, Zwitserland, Spanje, Zweden en Japan afgevaardigden.

2. een vertegenwoordiger van het C.I.C.R.

3. de secretaris-generaal van het Internationale Congres voor militaire Geneeskunde en Pharmacie.

Indien de te behandelen onderwerpen dit noodzakelijk maken, kunnen voorts speciale deskundigen in de commissie worden opgenomen.

Doel van de commissie is:

1°. de behoeften te onderzoeken van de geneeskundige diensten bij land-, zee- en luchtmacht, met het doel tot conclusies te komen over de beste modellen der uitrustingsstukken.

2°. Verschillende typen van uitrustingsstukken enz. te onderzoeken, die worden ingezonden op de van tijd tot tijd door het C.I.C.R. uit te schrijven prijsvragen, alsmede het toekennen van de uitgeloopte prijzen.

De commissie vergadert jaarlijks in de maand October te Genève. Daarbij worden tevens de het volgend jaar te behandelen onderwerpen aangewezen en rapporteurs benoemd. Het C.I.C.R. doet hiervan mededeeling aan de regeeringen en Rode Kruis-organisaties met verzoek aan de rapporteurs alle gegevens omtrent de onderwerpen te willen verstrekken.

Leiden de besprekingen tot een resultaat, dan wordt dit in een aantal resoluties vastgelegd. Deze worden weer door het C.I.C.R. aan de regeeringen en Rode Kruisvereenigingen medegedeeld. Wordt geen oplossing verkregen, dan wordt een voorloopig oordeel uitgesproken, dat aan het oordeel der regeeringen enz. wordt onderworpen. De rapporteur bestudeert de gemaakte opmerkingen, waarna de kwestie op een volgende vergadering weder aan de orde wordt gesteld.

De resoluties van de commissie moeten bekrachtigd worden door de Internationale Rode Kruis Conferentie.

Prijsvragen: Op de in 1925 gehouden conferentie is besloten het systeem van prijsvragen te gebruiken om tot de beste standaardtypen te geraken. Deze worden door het C.I.C.R. uitgeschreven, nadat de standaardiseeringscommissie de eischen, waaraan de inzendingen moeten voldoen, heeft vastgesteld. Als prijzen worden medailles en bedragen in geld uitgelooft, beide gaan vergezeld van een diploma.

Het werk door de commissie in dit opzicht tot nu toe verricht, omvat o.a.:

Veldbaren: Hiervoor werd o.a. geëischt, dat de brancard uit 2 gelijke deelen moet bestaan, die elk door een ziekendrager over de schouder moeten kunnen worden gedragen. Deze halve brancard moet als loopgraafbrancard kunnen worden gebruikt. Beide deelen moeten op eenvoudige wijze tot een brancard kunnen worden vereenigd, zoodat dit b.v. ook in het donker gemakkelijk kan geschieden.

Draagbanden voor brancards: Deze moeten uit niet elastische banden bestaan, niet breeder dan 7,5 cm, elkaar kruisend op den rug van den ziekendrager en diens borst vrijlatend.

Verbandpakje: De eischen hieraan gesteld komen voor een groot deel met de eigenschappen van het Nederlandsche pakje overeen, echter met het verschil, dat het verband met een antiseptische stof moet doortrokken zijn.

Identiteitsplaatje: Ook dit lijkt veel op het Nederlandsche plaatje.

Voorts zijn o.m. nog de volgende onderwerpen aan een onderzoek onderworpen: verbandkaarten; nomenclatuur der verwondingen; een brancard voor het vervoer van gewonden op muilezels; identiteitskaarten; gebruik van de gestandaardiseerde brancard bij raderbaren, bij vervoer per vliegtuig, met ski's en sleden, als operatietafel en als bed; gewondenvervoer met automobielen en met ziekenwagens met paardetractie.

Uit bovenstaande blijkt, dat de Commissie reeds belangrijk werk heeft verricht om tot een oplossing van de door de Rode Kruis Conferentie gestelde problemen te geraken.

ROOK ALS AANVALSWAPEN.

De beteekenis van strijdgassen wordt veelal overdreven, terwijl de militaire voorschriften en literatuur daarentegen weinig aandacht schenken aan het gebruik van rook als aanvalswapen. Het belang hiervan moet nochtans hoog worden aangeslagen, want het verwekken van een rookmaskeering stelt een met onvoldoende technische middelen uitgeruste aanvaller, welke over voldoende drang naar voren beschikt, in staat, een verdediger te naderen en tot het handgemeen over te gaan. Infanterie, welke op enkele goed gedekt opgestelde zware mitrailleurs stuit, is dikwijls niet in staat verder terrein te winnen en moet de hulp inroepen van mortieren of artillerie om, met inzet van veelal een groot aantal projectielen, de vijandelijke weerstandskernen te vernietigen. Enkele rookprojectielen, door een mortier — op korten afstand eenige rookhand- of rookgeweergranaten — in de nabijheid van het doel geworpen, zouden dit echter verblinden en den aanvallers gelegenheid geven vooruit te stormen.

Aan vorenstaande meening van Deutsche zijde kan worden toegevoegd, dat het gebruik van rook in ons leger de volle aandacht heeft. De Gevechtshandleiding wijdt er een beschouwing aan (punt 46), waarvan de laatste zinsnede het plaatselijk gebruik van rook, als bovenbedoeld, echter zeer aan banden legt en daarom wellicht herziening zal behoeven. Een in 1928 door den Minister van Defensie ingestelde commissie is speciaal belast met de bestudeering van het tactisch gebruik van rook, terwijl voor onze mortier van 8 rookprojectielen in beproeving zijn.

Militär Wochenblatt, 25 April 1932.

C.

DE RUSSISCHE CAVALERIE.

Het idee dat in het communistische Rusland een cavalerie bestaat ter sterkte van 88 regimenten, modern georganiseerd en bewapend, voorzien van een compleet stel nieuwe voorschriften, geheel volgens eveneens moderne tactische beginselen, is haast niet aan te nemen — en toch — het is de absolute werkelijkheid. Een onbekende schrijver in Wissen und Wehr geeft ons een vrij uitvoerige beschrijving van die organisatie, bewapening en voorschriften.

Door een dubbel stelsel van legervorming (kaderleger met een diensttijd van meerdere jaren en militieleger met korten diensttijd en herhalingsoefeningen) bestaat $\frac{5}{6}$ van de Russische cavalerie uit onderdeelen die gedurende meerdere jaren geoefend worden. Deze Divisies zijn hoofdzakelijk aan de Westgrenzen nabij Polen en Rumenië gelegerd.

Bij de infanterie-divisies is slechts een eskadron per Divisie ingedeeld. Ieder esk. heeft 3 lt. mitrs. Tot de z.g. strategische cavalerie behooren 13 Cavalerie-Divisies en 8 zelfstandige Brigades. De regimenten hiervan bestaan uit 4 ruiter-eskadrons en 1 *mitrailleurs eskadron*. Dit laatste heeft 16 *zware mitrailleurs*, vervoerd op kleine met paar-wagen-eskadrons en pioniers zijn bij de korpsen, Divisies en Brigades ingedeeld.

De voorschriften die onlangs, omdat o.m. de lans uit de bewapening verdwenen is, geheel herzien zijn, ademen overall een aanvallende geest, waarbij meer dan vroeger een ruime plaats is ingeruimd voor het gevecht te voet. De schrijver noemt als belangrijk nadeel van alle Russische voorschriften dat alles in nauwkeurige schema's en tableau's waarvan niet mag worden afgeweken, is vastgelegd. Zonder op alle tactische details van de verschillende soorten van verkenning (strategische-, tactische-, veiligheids-, gevechts- en politieke verkenning) in te gaan, moeten wij toch als het merkwaardigste de politieke verkenning vermelden, die tot doel heeft de morele en politieke gesteldheid van de vijandelijke troepen en bevolking uit te vorschen. Alle rusten moeten voor politieke agitatie onder de bevolking gebruikt worden, gevangenen moeten van communistische propaganda-literatuur voorzien worden.

Als bijzonderheid wordt nog vermeld, dat de Inspecteur der Russ. Cav. bij de invoering van het gevechtsvoorschrift er speciaal den nadruk op heeft gelegd, dat de „Verschleierung“ slechts in defensieven zin gevoerd kan worden — een soort beveiliging door voorposten in operatieven zin.

De samenwerking tusschen een krachtig vuurfront en de aanval te paard van grootere eenheden in flank en rug, vormt een kernpunt in de Russische cavalerie-tactiek.

Groote waarde wordt gehecht aan de samenwerking met „motomechanisierten“ troepen. Ook het gebruik der talrijke luchtstrijdkrachten wordt, als zijnde van grooten invloed op het gebruik der strategische cavalerie, nader uitgewerkt.

De Russische cavalerie vormt ook nog heden ten dage de élite van het leger en staat bij het volk in hoog aanzien. Het schijnt dan ook het beste uitgeruste, van moderne technische hulpmiddelen voorziene wapen te zijn. Ondanks het communisme leeft ook daar bij de cavalerie de oude traditie voort.

Wissen und Wehr. Juni 1932.

P.

HET MITRAILLEURPROBLEEM.

Schr. haalt aan een beschikking van den Franschen M. v. O. van 9 Maart j.l., waarin wenken worden gegeven voor het gebruik der mitrailleurs en o. m. wordt gezegd, dat de nieuw ingevoerde geweer-mitrailleur in staat is, op afstanden tot 1200 m vele opdrachten uit te voeren, welke vroeger er toe noodzaakten, zware mitrailleurs in voorste lijn te brengen. Laatstgenoemde wapenen kunnen daarom thans meer worden benut, om in sectie en hooger verband vuurconcentraties af te geven op belangrijke punten. De sectie- of compagniescommandant moet daarbij niet alleen tactisch, doch ook technisch het vuur leiden.

Volgens schr. toont deze beschikking duidelijk welke ontwikkelingsgang de mitrailleurs doorloopen. De zware mitrailleur wordt door een verbeterde lichte mitrailleur uit de voorste lijn verdrongen. Deze verbetering bestaat in het aanbrengen van een voorondersteuning of een affuit (bij onze mitr. M. 20 beide aanwezig. C.). In deze lijn doorgaande, zal het kaliber van de zware mitrailleur toenemen, teneinde deze wapenen in staat te stellen, de infanterie afdoende te beveiligen tegen vliegtuigen en vechtwagens. Zoodra de huidige mitrailleurcompagnieën zullen zijn omgevormd tot eenheden met wapenen, welke pantser kunnen doorboren, zullen de vechtwagens van het slagveld verdwijnen, evenals het snelvurende geweer de cavalerie heeft verdreven.

Deutsche Wehr, 6 Mei 1932.

C.

WIELRIJDERS IN DEN WERELDOORLOG.

Meer dan velen weten, zijn wielrijdersverbanden op de verschillende oorlogstooneelen in 1914—1918 gebruikt. De Hongaarsche Overste ULMAN heeft hiervan in een Hongaarsch tijdschrift in 1931 een uitvoerige beschrijving gegeven. Reeds voor den oorlog bezaten Frankrijk, België, Engeland, Rusland, Oostenrijk-Hongarije en Duitschland (en Nederland. P.), bataljons of compagnieën wielrijders. In 1918 bezat Oostenrijk-Hongarije zelfs 80 compagnieën. In Duitschland werden wielrijdersbrigades van zes bataljons opgericht. Merkwaardig achten wij het dat de rol van de Duitsche wielrijder-bataljons bij de expeditie tegen de Russische eilanden Dago en Osel niet genoemd wordt. De conclusie van den schrijver luidt zeer gunstig voor de wielrijders, die hij ook speciaal aanbeveelt voor kleine landen met weinig cavalerie en moeilijke remonteering. Wel meent de schrijver, dat door de toenemende plaats van de auto als transportmiddel voor troepenverbanden en door de moderne gemechaniseerde voertuigen de wielrijders niet meer die beteekenis hebben, die ze in den oorlog hadden. Hieraan valt naar onze meening te twifelen. Met de eindconclusie van den schrijver zijn wij het echter in geen deele eens, waar hij zegt: in ieder geval vormen de wielrijdersverbanden een middel om een deel der Infanterie sneller bewegelijk te maken. P.

Militär Wissenschaftliche Mitteilungen, Juli-Augustus 1932.

DE ZWITSERSCHE KARABIJN M 31.

Aan dit wapen, dat bestemd is om op den duur als eenheidswapen voor het geheele Zwitsersche leger te dienen, werden, wat trefkans betreft, eischen gesteld, die boven de militaire uitgaan, daar zij ook moeten voldoen aan hetgeen men in de kringen der uiterst talrijke Zwitsersche schietvereeningen van een dergelijk wapen verwacht. De constructeur stond dus voor de opdracht, een wapen te ontwerpen van het gewicht der karabijn M 11 en met de trefkans van het infanteriegeweer M 11.

Alleen door een zwaardere loop kon aan deze opdracht niet worden voldaan. Bovendien bezaten de wapens M 11 een nadeel, dat men tevens wilde opheffen. De nokken, welke den gasdruk van den grendel op het staartstuk overbrengen, zitten n.l. bij deze wapens in het midden van de lengte van den grendel. Het voorste deel daarvan ondergaat dus bij het schot een elastische vormverandering van enkele tienden van mm, waardoor het optreden van hulsklemmingen, en hulsscheuringen in de hand wordt gewerkt en aan de afwerking der munitie zeer hooge eischen moeten worden gesteld, om dit nadeel althans eenigszins te beperken. Het voornaamste verschil nu tusschen de karabijnen M 11 en M 31 is, dat bij de karabijn M 31 de nokken voor aan den grendel zitten, zoodat de gasdruk daar op het staartstuk wordt overgebracht. Daardoor is tevens het staartstuk korter, en de loop langer geworden, en daarmee tevens de richtas. Voorts geschiedt het vastzetten van den loop in de lade nog slechts met 2 schroeven, zoodat het trekken van de lade minder invloed heeft. Ook is de afvuurvertraging verkort door de slagveer te versterken en den weg van de slagpin te verkorten. Voorts is de geheele fabricage gemoderniseerd, zoowel wat het materiaal als de bewerkingen betreft.

Het wapen maakt den indruk van zeer eenvoudig en robuust geconstrueerd te zijn. In de handen van een uitstekend schutter werden schitterende resultaten bereikt. Kolonel FURRER geeft als uiteindelijke voordeelen op t. o. v. de karabijn M 11:

- 1°. Vergrooting van de V_0 met 20 m/sec zonder merkbare vergrooting van gewicht en terugstoot.
- 2°. Vergrooting van de trefkans bij het schieten van den schouder tot die van het infanteriegeweer M 11.
- 3°. Vermindering van de kans op hulsklemmingen en -scheuringen.
- 4°. Vergroote veiligheid tegen abnormale gasdrukken.
- 5°. Verminderde gevoeligheid voor het trekken van de lade door weersinvloeden.
- 6°. Grootere levensduur.
- 7°. Goedkoopere en snellere vervaardiging.

Daarbij valt echter te bedenken, dat de terugstoot t. o. v. die welke bij het infanteriegeweer M 11 optreedt, aanzienlijk moet zijn vergroot, hetgeen zijn invloed zal doen gelden op het schieten van den matigen schutter, dien men, schoon in mindere mate dan bij ons, ook in het Zwitsersche leger aantreft.

Schweizerische Monatschrift No. 3 en 4, 1932.

A. E.

DUIKTOESTELLEN EN DUIKERSOPLEIDING.

De laatste aflevering der Draeger-Hefte is aan dit onderwerp geheel gewijd. Zij, die met duikarbeid te maken hebben vinden in de verschillende artikelen, welke met vele afbeeldingen zijn verduidelijkt, belangwekkende gegevens.

F.

Draeger-Hefte, Maart—April, 1932.

DEGEA AUDOS

Techn. Bureau
J. DUIKER
Rijnstraat 30
's-Gravenhage

Vertegenw.
AuerGesellschaft
Berlin-Oranienburg

